

**Rīgas domes Labklājības departamenta
GADAGRĀMATA**

"Sociālā sistēma un veselības aprūpe Rīgā 2010.gadā"

Rīga, 2011

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Inese Švekle, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks

Irēna Kondrāte, Veselības pārvaldes priekšniece

Guna Eglīte, Administratīvās nodaļas vadītāja

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas sektora vadītāja

Gadagrāmatas autori:

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Arnīs Kauķis, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Ervins Alksnis, Rīgas Sociālā dienesta vadītājs

Gundega Klauža, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Inga Dreimane, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas Apmācību un informācijas sektora vadītāja

Inga Firka, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Inga Lukašinska, Nodarbinātības nodaļas vadītāja

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja, Veselības pārvaldes priekšnieka vietniece

Irēna Anaškēviča, Tehniskās nodaļas vadītāja

Jānis Krasts, Tehniskās nodaļas galvenais speciālists-eksperts

Kristaps Supe, Projektu koordinācijas sektora vadītājs

Liene Lucāne, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja vietniece

Linda Lagūna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja

Līva Brice, Projektu koordinācijas sektora galvenā speciāliste

Skarleta Kalniņa, Nodarbinātības nodaļas galvenā speciāliste

Solvita Smilga, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

Viesturs Kleinbergs, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītājs, Sociālās pārvaldes priekšnieka vietnieks

Vita Roga, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem vadītāja

SATURS

IEVADS	5
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	7
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ	9
SOCIĀLAJAI SISTĒMAI UN VESELĪBAS APRŪPEI IZLIETOTIE LĪDZEKĻI NO RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA	11
SOCIĀLIE PABALSTI	12
SOCIĀLO PABALSTU SAŅĒMĒJU STRUKTŪRA	14
GMI PABALSTS UN DZĪVOKĻA PABALSTS	16
PABALSTS VESELĪBAS APRŪPEI UN PABALSTI CITIEM MĒRĶIEM	18
RĪGAS PAŠVALDĪBAS BĒRNU UN JAUNIEŠU CENTRS	21
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI ĢIMENĒM UN BĒRNIEM	22
SOCIĀLAIS DARBS AR ĢIMENĒM AR BĒRNIEM RĪGAS SOCIĀLAJĀ DIENESTĀ	22
<i>Sociālo darbinieku darbam ar ģimenēm ar bērniem organizētie sociālie pakalpojumi un aktivitātes</i>	24
<i>Sociālā rehabilitācija dzīvesvietā</i>	25
<i>Dienas centri bērniem un jauniešiem</i>	26
<i>Dienas aprūpes centri bērniem</i>	26
<i>Sociālie pakalpojumi bērniem ar invaliditāti</i>	27
MOBILĀ BRIGĀDE	29
KRĪZES CENTRI	30
<i>Konsultatīvie krīzes centri</i>	31
ĀRPUSĢIMENES APRŪPE	31
<i>Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas</i>	32
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI PILNGADĪGĀM PERSONĀM	34
SOCIĀLAIS DARBS AR PILNGADĪGĀM PERSONĀM RĪGAS SOCIĀLAJĀ DIENESTĀ	34
ILGSTOŠAS SOCIĀLĀS APRŪPES UN SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS INSTITŪCIJAS PAKALPOJUMS	36
SOCIĀLĀS APRŪPES UN SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMI PERSONAS DZĪVESVIETĀ	37
<i>Aprūpe mājās</i>	37
<i>Pavadoņa-asistenta pakalpojums</i>	39
<i>Dienas aprūpes centri, dienas centri, atbalsta (grupu) centri un brīvprātīgo centri pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti</i>	39
<i>Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem</i>	40
<i>Specializēto darbnīcu pakalpojumi</i>	41
<i>Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums</i>	42
<i>Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti</i>	43
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI PILNGADĪGĀM PERSONĀM BEZ NOTEIKTAS DZĪVESVIETAS VAI KRĪZES SITUĀCIJĀ NONĀKUŠĀM PERSONĀM	46
<i>Rīgas patversme un naktspatversmes</i>	46
<i>Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem</i>	47
<i>Rīgas patversmes Dienas centrs</i>	48
<i>Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem</i>	49
<i>Zupas virtuves</i>	50
ĪSLAICĪGĀS UZTURĒŠANĀS MĪTNES PAKALPOJUMS	52
SOCIĀLAIS DARBS ĀRSTNIECĪBAS IESTĀDĒS	52
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA	53
SOCIĀLĀS DZĪVOJAMĀS MĀJAS UN SOCIĀLIE DZĪVOKĻI	57
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBA	57
<i>Sociālās gultas</i>	61
VESELĪBAS VEICINĀŠANA	62
<i>Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas</i>	62
ATKARĪBAS PROFILAKSE	64

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM	68
PERSONU AR INVALIDITĀTI NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU KONSULTATĪVĀ PADOME	69
FINANSIĀLS ATBALSTS RĪGAS PILSĒTAS PAŠVALDĪBAS BUDŽETA PROGRAMMAS „SADARBĪBA AR NVO UN VESELĪBAS VEICINĀŠANA” IETVAROS	69
NOZĪMĪGĀKIE ĪSTENOTIE PROJEKTI	70
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM	74

Cienījamie sociālā darba veicēji!

Analizējot sociālo sistēmu, nākas secināt, ka pēdējos gados pieaug sociālās palīdzības saņēmēju skaits, kā arī palielinās sociālo pabalstu izmaksu summas. Krīzes gadu rezultāti liecina, ka ievērojama daļa sociālās palīdzības saņēmēju ir personas darbspējīgā vecumā.

Tomēr mūsu finanšu resursi nav neierobežoti un tieši mums, sociālajā sistēmā strādājošajiem, ir jāizstrādā un jārealizē jauni algoritmi un kritēriji mērķtiecīgas sociālās palīdzības saņemšanai tām personām, kurām tas visvairāk vajadzīgs, bet ne cilvēkiem, kuri ar sociālo pabalstu palīdzību vēlas atrisināt savas ekonomiskās problēmas. Tas nozīmē, ka reorganizācijas process turpinās. Es saprotu visu šī procesa sarežģītību, bet tā ir šī laika, kurā dzīvojam, prasība un mūsu mērķis ir sekot šīm prasībām.

Izsaku pateicību visiem sociālajā sistēmā strādājošajiem par paveikto 2010.gadā un no visas sirds novēlu veiksmi darbā 2011.gadā.

**Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētājs
Leonīds Kurdjumovs**

RĪGAS DOMES SOCIĀLO JAUTĀJUMU KOMITEJA

Attēlā no kreisās puses:

Pirmā rinda: Igors Solovjovs (SC), Mārtiņš Šics (PS), Antra Sakne (PS), Leonīds Kurdjumovs (SC), Jānis Ločmelis (SC), Tatjana Lukina (SC), Andris Bērziņš (LPP/LC), Irina Vinnika (LPP/LC), Jānis Zaržeckis (LPP/LC).

Otrā rinda: Viktors Fedotovs (SC), Kārlis Strēlis (JL), Dāvis Stalts (PS), Vladimirs Dolgins (SC), Aigars Pētersons (JL). Klāt nav deputātes Svetlanas Savickas (SC).

Dārgie kolēģi!

2010./2011.gadā turpinājās nopietnas pārmaiņas mūsu sabiedrības dzīvē, ievērojami pieauga trūcīgo rīdzinieku skaits un klientu loks, kas vērsās pēc atbalsta Rīgas Sociālajā dienestā, tāpēc bija svarīgi, ka sociālā nozare Rīgas pašvaldībā tika saglabāta kā galvenā prioritāte. Paldies Rīgas domes vadībai un Sociālo jautājumu komitejai par atbalstu un izpratni!

Lai efektīvāk organizētu sociālo darbu, ļoti būtiski bija nodrošināt iedzīvotājiem iepriekšējos gados izveidotos un veiksmīgi attīstītos sociālos pakalpojumus un pabalstus. Blakus tam domājām arī par jaunām, netradicionālām darba metodēm, tajā skaitā kopienas sociālo darbu, iesaistot palīgos Rīgas pašvaldības sociālajiem darbiniekiem daudzas aktīvas iedzīvotāju grupas, nevalstiskās

organizācijas, kristīgās draudzes un brīvprātīgos. Liels Paldies visiem par ieguldīto darbu un veiksmīgo sadarbību!

Šogad turpinājām īstenot pagājušā gadā uzsāktos sociāli atbildīgos projektus gan sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību - AS „Latvenergo” dāvanu karšu izsniegšanu, gan AS „Rīgas Siltums” dāvinājumu siltumenerģijas apmaksai dzīvokļa pabalsta nodrošināšanā, gan Sociālā drošības tīkla stratēģijas pasākumu administrēšanu, kā arī citus.

Arvien sarežģītākas kļuva klientu sociālās problēmas, kredītu slogs veidojās kā jauna sociālā problēma, krīzē nonākušo, bez darba palikušo ģimeņu skaita palielināšanās radīja izaicinājumu visai Rīgas sociālajai sistēmai.

Tikai pateicoties mūsu sociālā darba speciālistu profesionālajam un pašaiizliedzīgajam darbam varējām tikt galā ar milzīgo darba apjomu, kurš brīžiem likās pat neaptverams!

Rīgas Sociālajam dienestam šogad talkā nākuši 22 sociālā darba speciālisti, kuri īpaši specializējas darbam ar vienu no nopietnākajām sociālajām problēmām pēdējo divu gadu garumā - bezdarbu. Lai uzlabotu darbinieku darba apstākļus un sociālās garantijas šajā laikā periodā ir daudz ieguldīts, lai labiekārtotu, izremontētu telpas, kā arī Rīgas dome apstiprinājusi veselības apdrošināšanas polišu iegādi Rīgas Sociālā dienesta un Rīgas Patversmes sociālā darba speciālistiem, kuru darbs ikdienā ir saistīts ar klientiem.

Ar Rīgas domes Labklājības departamenta vadībā paveiktajiem darbiem un projektiem, Jūs varat iepazīties gadagrāmatā „Sociālā sistēma un veselības aprūpe Rīgā 2010.gadā”, mūsu mājaslapā www.ld.riga.lv.

Atzīmējot sociālās sistēmas Latvijā 20.gadadienu, izsaku pateicību visiem sociālā darba speciālistiem par labi paveikto darbu, sniedzot atbalstu rīdziniekiem! Vēlu visiem veselību, gaišu noskaņu, enerģisku garu un gandarījumu par paveikto!

Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Inese Švekle

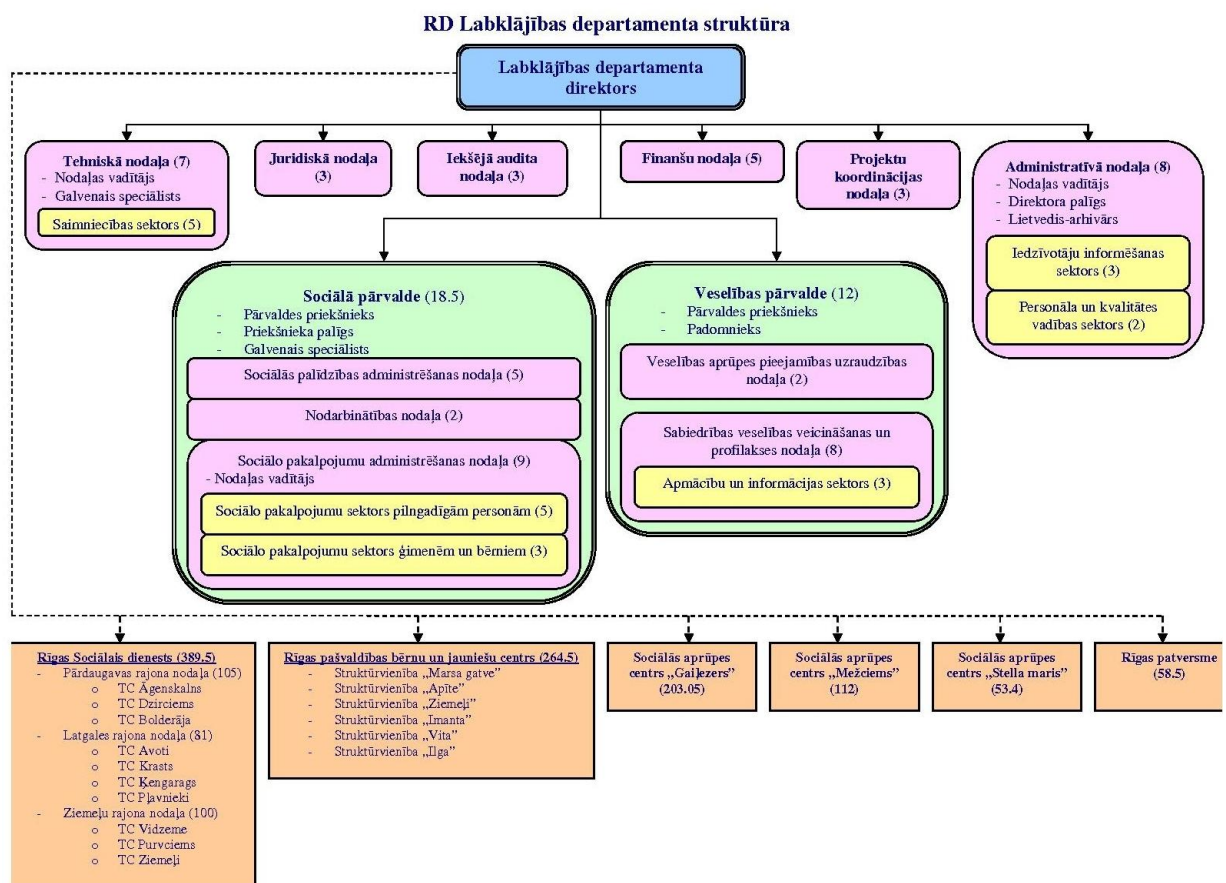
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgas domes Labklājības departaments (turpmāk tekstā – Labklājības departaments) ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības nodrošināšanas un veselības aprūpes nozarē, kā arī veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, t.sk. atkarību izplatības ierobežošanas, un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālās drošības sistēmu, kas veicinātu iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos, materiālo nodrošinājumu minimālā līmenī, nodrošinātu veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

Labklājības departamenta darbības prioritātes tiek noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts Rīgas domes priekšsēdētājam, tā darbību kontrolē Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja.

Labklājības departamentā 2010.gadā saņemti 1221 dokuments no dažādām juridiskām personām, izskatīti 637 iedzīvotāju iesniegumi, sagatavotas 1071 dienesta vēstules, 648 iekšējie normatīvie akti un 25 Rīgas domes lēmuma projekti, noslēgti 234 saimnieciskie līgumi.

2010.gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 63 speciālisti no kuriem ar augstāko izglītību – 31 darbinieks, 24 darbinieki ieguvuši maģistra grādu, un vienam ir doktora grāds. 2011.gadā 2 speciālisti turpina iegūt papildus augstāko izglītību, 2 iegūst augstāko izglītību, 1 mācās maģistrantūrā, bet 3 turpina izglītību doktorantūrā.

Attēlā no kreisās sēž: Taiga Kantāne, Guna Eglīte, Mārtiņš Moors, Inese Švekle, Irēna Kondrāte, Baiba Skuja, Irēna Anasķēviča

1.rindā no kreisās: Vīta Roga, Gundega Klauža, Gunta Baļūna, Inga Firka, Eva Kārlsone, Dace Slapiņa, Alvīna Geida, Vija Kursiņa, Skarleta Kalniņa, Aina Žubeviča, Inga Lukašinska, Santa Nevarževska, Inga Solovjova, Skaidrīte Vasaraudze, Evija Dompalma, Velga Rudzīte, Liliāna Silava, Antuāna Kalviške, Liene Lucāne, Līta Brice

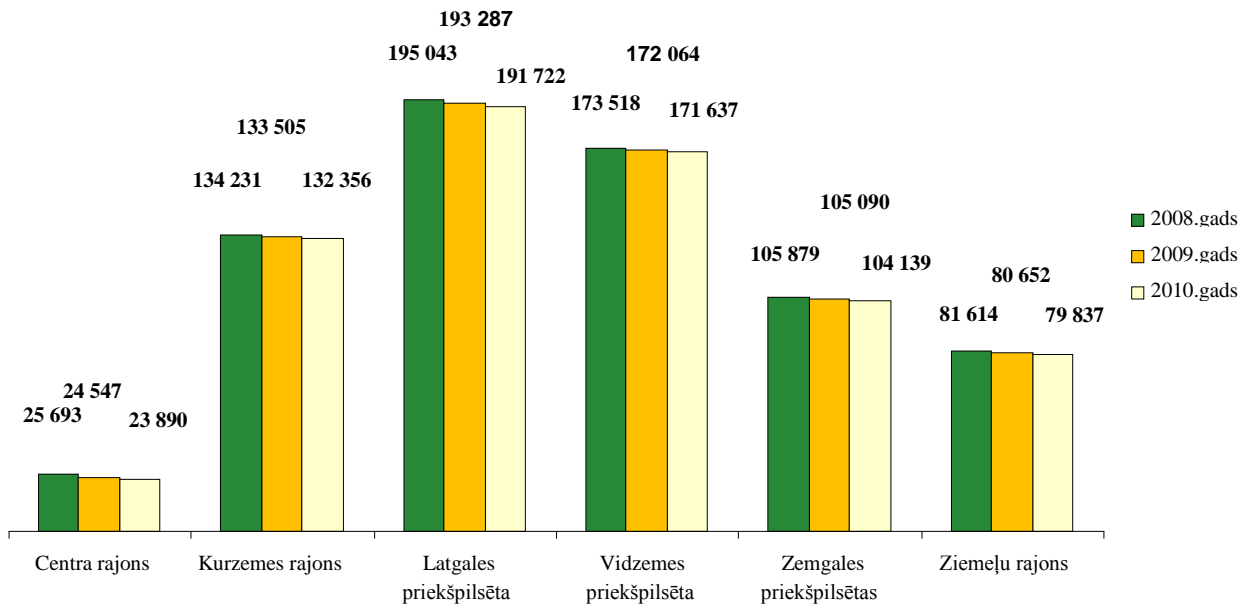
2.rindā no kreisās: Edgars Kainaižis, Laura Kalniņa, Iveta Grauduma, Līva Brice, Iveta Pavloviča, Kristaps Supe, Elīna Rotbaha-Zaremba, Ieva Grietēna, Anna Auziņa, Līga Priedīte, Nikola Tilgale, Solvīta Smilga, Aldis Strapečāns, Dainis Groza, Jānis Skuja

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

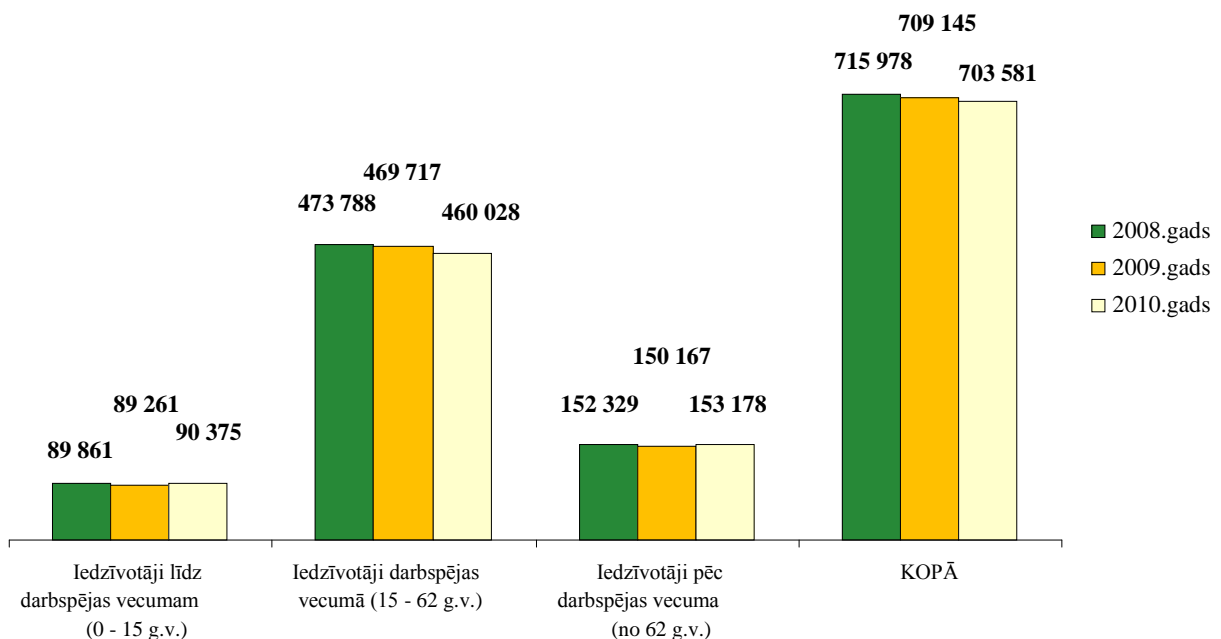
Rīgā 2010.gada 31.decembrī reģistrēti **703 581 iedzīvotāji**, t.sk. 107 120 bērni vecumā no 0 līdz 18 gadiem¹.

1.attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2008.-2010.gadā¹

Vislielākais iedzīvotāju skaits no Rīgas priekšpilsētām/rajoniem ir Latgales priekšpilsētā - 27% no kopējā iedzīvotāju skaita Rīgas pašvaldībā, Vidzemes priekšpilsētā - 24% iedzīvotāju, savukārt Ziemeļu rajonā - 11%, bet Centra rajonā tikai 3%.

2.attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2008.-2010.gadā¹

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv

No Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2010.gadā 12,8% bija iedzīvotāji līdz darbības vecumam, savukārt darbības vecumā 65,4% no iedzīvotāju kopskaita, pēc darbības vecuma 21,8% no iedzīvotāju kopskaita (2009.gadā attiecīgi 12,6%; 66,2%; 21,2%, 2008.gadā 12,5%; 66,2%; 21,3%).

1. tabula. Pensiju un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2008. - 2010.gada decembrī²

		2008		2009		2010	
		skaits	īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	skaits	īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	skaits	īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā
Pensijas saņēmēji		180 050	25,15 %	182 434	25,73 %	182 714	25,97 %
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	153 164	21,39 %	155 706	21,96 %	155 962	22,17 %
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	19 878	2,78 %	19 921	2,81 %	20 292	2,88 %
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	5 474	0,76 %	5 534	0,78 %	5 363	0,76 %
	Izdienas pensijas saņēmēji	1 925	0,27 %	1 698	0,24 %	1 527	0,22 %
Personas ar invaliditāti		33 668	4,70 %	40 063	5,65 %	41 274	5,87 %
Tai skaitā:	Personas ar 1. grupas invaliditāti	2 835	0,40 %	4 500	0,63 %	3 704	0,53 %
	Personas ar 2. grupas invaliditāti	19 008	2,65 %	22 296	3,14 %	24 187	3,44 %
	Personas ar 3. grupas invaliditāti	10 132	1,42 %	11 620	1,64 %	11 633	1,65 %
	Bērni invalīdi	1 693	0,24 %	1 647	0,23 %	1 750	0,25 %

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati

SOCIĀLAJAI SISTĒMAI UN VESELĪBAS APRŪPEI IZLIETOTIE LĪDZEKĻI NO RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA

2.tabula. Sociālajai sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi no Rīgas pilsētas budžeta

Radītāji	2009	2010	2011
Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi (t.sk. investīcijas), milj. Ls	427,20	414,50	451,67
Sociālajai sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi (t.sk. investīcijas) Rīgas pilsētas pamatbudžetā, milj. Ls	38,21	33,26	35,93
Sociālajai sistēmai un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pamatbudžetā, %	8,94	8,02	7,95
Sociālajai sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, Ls	53,38	46,91	51,07

3. tabula. Sociālajai sistēmai un veselības aprūpei piešķirto līdzekļu struktūra, milj. Ls

	2009	2010	2011
Pašvaldības sociālajiem pabalstiem un pakalpojumiem *	15,69	18,89	21,2
Sociālajiem pakalpojumiem institūcijās	9,46	8,42	8,69
Alternatīvajiem sociālajiem pakalpojumiem *	1,65	1,46	0,38
Pārējie administratīvie un citi izdevumi	4,54	3,87	3,78
RĀMPS darbības nodrošināšanai	3,72	0	0
Veselības veicināšanas pasākumiem	0,42	0,33	0,38
Investīcijas sociālās sistēmas iestādēm	2,71	0,29	0
Investīcijas veselības aprūpes sistēmas iestādēm	0,02	0	1,5

* 2011.gadā tika mainīta programmu struktūra

SOCIĀLIE PABALSTI

Sociālie pabalsti Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, Ministru kabineta noteikumu un Rīgas domes saistošo noteikumu prasībām.

2010.gadā Rīgas Sociālais dienests sociālos pabalstus piešķir četru Rīgas domes budžeta programmu ietvaros – „18.02.00. Palīdzība Rīgas pilsētas iedzīvotājiem”, „18.02.01. Pabalsti aizgādņiem un aizbildņiem”, „18.02.02. Pabalsti jaundzimušajiem rīdziniekiem” un „18.02.03. Atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu”.

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli). Turpmāk tekstā tiks lietots termins „sociālie pabalsti”, kas ietver gan testētos, gan netestētos pašvaldības pabalstus.

2010.gadā Rīgas Sociālais dienests saņēma un izskatīja 207 402 personu iesniegumus sociālo pabalstu, sociālo pakalpojumu piešķiršanai un izziņu izsniegšanai (2009.gadā tika saņemti un izskatīti 157 527 iesniegumi, 2008.gadā 167 250 iesniegumi), piešķīris 427 801 sociālo pabalstu (2009.gadā 291 144, bet 2008.gadā 333 686 sociālos pabalstus) un izsniedzis 70 112 izziņas - izziņas dzīvokļa jautājuma risināšanai, trūcīgas ģimenes/personas statusa apliecināšanas, maznodrošinātas ģimenes/personas statusa apliecināšanas izziņas un izziņas veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai saskaņā ar Sociālās drošības tīkla stratēģiju (2009.gadā 43 790 izziņas, 2008.gadā 35 072 izziņas).

2010.gadā sociālajiem pabalstiem bija plānots izlietot Ls 18 058 740 (t.sk. Ls 12 782 645 pašvaldības budžeta dotācija, Ls 3 711 595 valsts budžeta dotācija pabalstam garantētā minimālā ienākumu līmeņa (turpmāk – GMI pabalsts) nodrošināšanai un dzīvokļa pabalstam, Ls 1 564 500 A/S „Rīgas Siltums” dāvinājums), no kuriem 2010.gadā izlietoti 99,4 % vai Ls 17 950 763.

Kopējais sociālajiem pabalstiem izlietotais finansējums 2010.gadā pret 2009.gadu palielinājies par 44%. Pieauguma pamatā ir GMI pabalstam izlietoto budžeta līdzekļu apmēra palielinājums (par 135% pret 2009.gadu), dzīvokļa pabalstam izlietoto budžeta līdzekļu pieaugums (par 48% pret 2009.gadu) un pabalsta citiem mērķiem izlietoto budžeta līdzekļu pieaugums (par 98% pret 2009.gadu, jo pabalsta citiem mērķiem ietvaros 2010.gadā tika piešķirta piemaksa pie GMI līmeņa (skat. 4.tabulu).

4.tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi (Ls) un vidējais pabalsta lielums personai (Ls) 2008. - 2010.gadā

Sociālo pabalstu veidi	Pabalstus saņēmušo personu skaits			Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls			Pabalsta lielums vidēji uz personu, Ls		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
GMI pabalsts	9 525	15 574	29 054	929 441	2 263 839	5 326 982	98	145	183
Dzīvokļa pabalsts	35 610	38 760	49 242	5 700 181	5 526 100	8 197 383	160	143	166
Pabalsts veselības aprūpei	25 921	20 218	6 236	2 147 619	2 003 433	354 970	83	99	57
Vienreizējie pabalsti ārkārtas situācijā	1 669	1 887	2 173	238 086	259 265	273 589	143	137	126

Pabalsti citiem mērķiem ³	37 722	18 935	27 870	2 860 742	1 464 486	2 892 629	76	77	104
t. sk.									
Ziemassvētku pabalsts	32 134	195	-	2 027 648	11 120	-	67	57	-
Pabalsts pārtikas iegādei	-	10 666	14 796	-	319 981	480 119	-	30	32
Piemaksa pie GMI	-	-	3 773	-	-	1 272 617	-	-	337
Pabalsts mācību līdzekļu iegādei	3 121	4 659	6 900	112 650	175 390	173 235	36	37	25
Pabalsts politiski represētām personām	4 057	3 986	3 849	203 760	200 045	193 150	50	50	50
Pabalsts jaundzimušiem rīdziniekiem	8 604	7 225	6 593	860 400	722 500	659 300	100	100	100
Pabalsts aizbildņiem ⁴	190	205	196	80 090	78 223	77 602	422	382	396
Pabalsts aizgādņiem ⁵	724	746	739	130 472	133 048	137 711	180	178	186
Atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu	8	10	23	14 198	15 416	30 597	1 775	1 542	1 330
KOPĀ	62 063	60 187	71 951	12 961 229	12 466 309	17 950 763	209	207	249

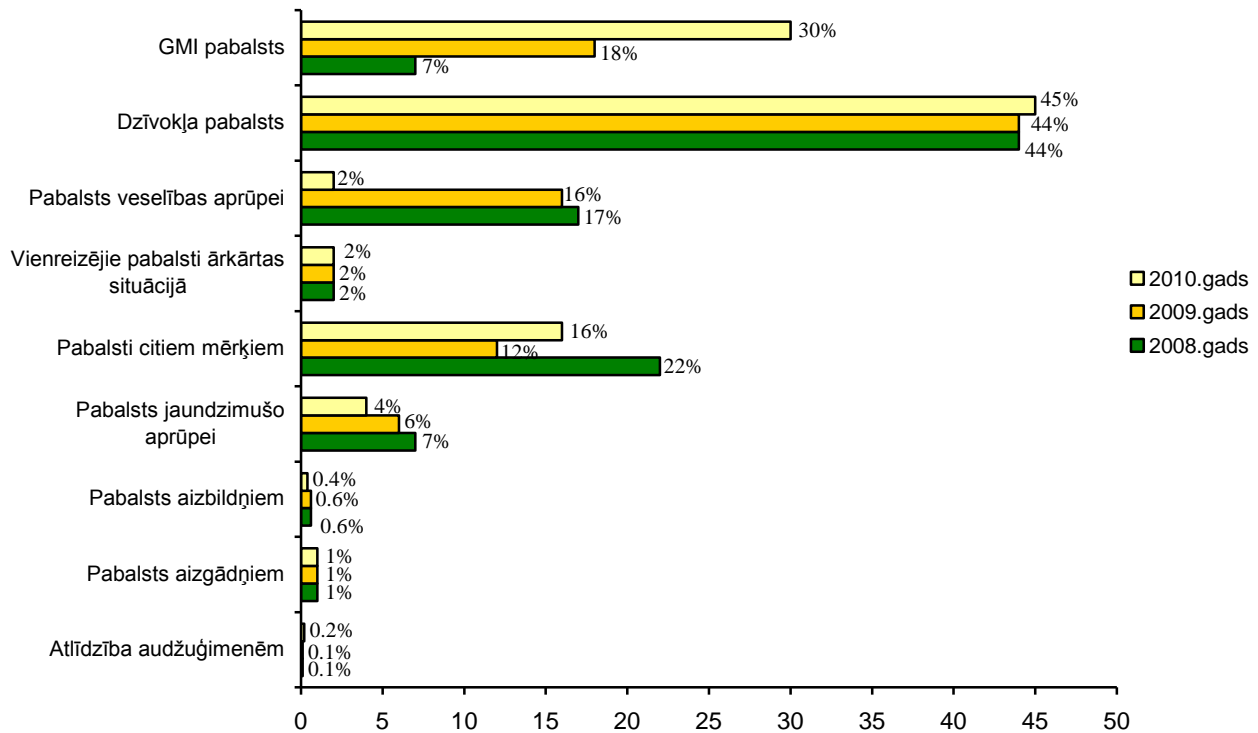
2010.gadā būtiski mainījies atsevišķiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma īpatsvars no kopējiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem. Ja 2008.gadā GMI pabalstam tika izlietoti tikai 7% no kopējā sociālo pabalstu finansējuma, tad 2010.gadā jau 30% no kopējā finansējuma sociālo pabalstu nodrošināšanai (skat. 3.attēlu).

³ Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvecākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgam bārenim sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgam bārenim patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgam bārenim ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgam bārenim dzīvojamās telpas īrei, pabalsts politiski represētajām personām, pabalsts jubilejā simts un vairāk gadu sasniegušajām personām, pabalsts mācību līdzekļu iegādei, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, Ziemassvētku pabalsts (2008., 2009.gads), vienreizējs pabalsts pārtikas iegādei (2009.-2010.gads), piemaksa pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai (2010.gads).

⁴ Aizbildniecībā esošas personas.

⁵ Aizgādībā esošas personas.

3.attēls. Sociālajiem pabalstiem faktiski izlietotā finansējuma īpatsvars (%) no kopējiem finanšu līdzekļiem sociālajiem pabalstiem, 2008. – 2010.gadā

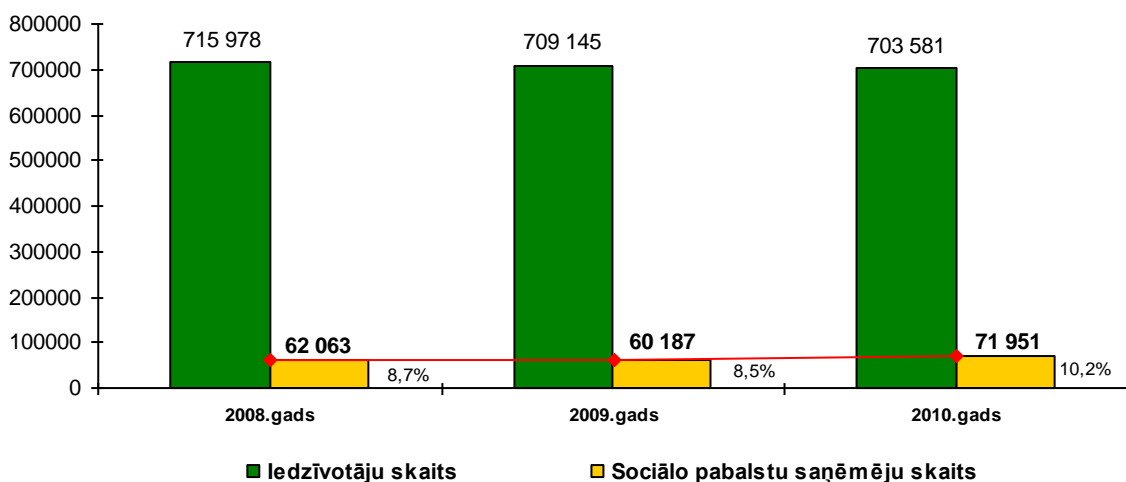

2010.gadā no visiem sociālo pabalstu nodrošināšanai izlietotajiem budžeta līdzekļiem - Ls 17 950 763 - 75% jeb Ls 13 524 365 izlietoti GMI pabalstam un dzīvokļa pabalstam (2009.gadā attiecīgi 62%, bet 2008.gadā tikai 51%).

Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Analizējot iedzīvotāju skaitu Rīgas pašvaldībā pēdējos trijos gados, konstatējams, ka tas samazinās - 2009.gadā bija 0.9% samazinājums attiecībā pret 2008.gadu, bet 2010.gadā - 0,8% attiecībā pret 2009.gadu. Turpretī sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars 2008.gadā un 2009.gadā vidēji bija 8,6%, savukārt, 2010.gadā sociālo pabalstu saņēmēji jau bija 10,2% no visiem Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem (skat. 4.attēlu).

4.attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits Rīgā un sociālo pabalstu saņēmēju īpatsvars no iedzīvotāju skaita, % 2008. – 2010.gadā

2010.gadā no visiem 71 951 sociālo pabalstu saņēmējiem, 62 960 personām, jeb 88%, tika piešķirti testēti pabalsti (2009.gadā 87% sociālo pabalstu saņēmēju tika piešķirti testēti pabalsti, 2008.gadā - 85%).

Vislielākais personu skaita pieaugums 2010.gadā ir GMI pabalsta saņēmējiem, tie ir 87% pret 2009.gadu, kas saistīts ar trūcīgo personu skaita pieaugumu Rīgā.

2010.gadā trūcīgu personu skaits Rīgā pieauga vidēji par 6% mēnesī. Ja 2008.gadā Rīgā bija reģistrētas 17 758 trūcīgas personas, bet 2009.gadā 28 898 trūcīgas personas, tad 2010.gadā tās jau bija 44 275 personas.

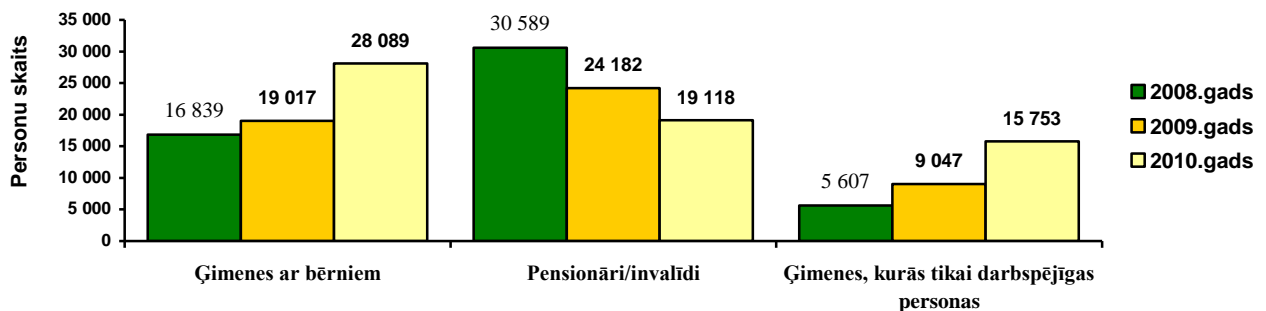
No visiem testēto pabalstu saņēmējiem (62 960 personas) 2010.gadā 64% bija personas (ģimenes) ar ienākumiem līdz Ls 90 mēnesī, salīdzinoši 2009.gadā 46%, bet 2008.gadā tikai 34%.

2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, kopējais testēto pabalstu saņēmēju skaits palielinājās par 21% - no 52 246 personām 2009.gadā līdz 62 960 personām 2010.gadā.

Salīdzinot ar 2009.gadu, 2010.gadā personu skaits ģimenēs ar bērniem, kas saņēma testētos pabalstus, palielinājās par 48% (no 19 017 personām 2009.gadā līdz 28 089 personām 2010.gadā), pret 2008.gadu pieaugums ir 67% (no 16 839 personām 2008.gadā līdz 28 089 personām 2010.gadā), savukārt, personu skaits ģimenēs, kurās ir tikai darbaspējīgas personas palielinājās par 74% (no 9 047 personām 2009.gadā līdz 15 753 personām 2010.gadā).

2010.gadā turpinājās tendence samazināties testēto pabalstu saņēmēju pensionāru/invalīdu skaitam - samazinājums pret 2009.gadu ir 21% (no 24 182 personām 2009.gadā līdz 19 118 personām 2010.gadā), bet pret 2008.gadu pensionāru/invalīdu skaits samazinājies par 37% (no 30 589 personām 2008.gadā līdz 19 118 personām 2010.gadā) (skat.5.attēlu).

5.attēls. Testēto pabalstu saņēmēju skaits sadalījumā pa ģimeņu tiem 2008.- 2010.gadā

Pensionāru/invalīdu skaita samazinājumu ietekmēja gan vecuma pensiju svārstības (2009.gada jūlijā tika veikts vecuma pensiju apmēra samazinājums par 10%, savukārt, 2010.gada februārī vecuma pensijas tika palielinātas par 10% un 2010.gada aprīlī tika veikta vecuma pensiju ieturētās daļas atmaksa par laika periodu no 2009.gada jūlija), gan tas, ka 2010.gadā sociālās drošības tīkla stratēģijas ietvaros valsts sniedz atbalstu veselības aprūpē, gan arī tas, ka 2010.gadā, atšķirībā no iepriekšējiem gadiem, vairs netiek piešķirtas veselības apdrošināšanas polises. Vidējā vecuma pensija Rīgā 2009.gada janvārī - Ls 182,54, 2009.gada decembrī - Ls 189,00, 2010.gada janvārī - Ls 189,57, bet 2010.gada decembrī - Ls 194,20.

GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

Rīgas pašvaldības noteiktais GMI līmenis līdz 2009.gada 30.septembrim bija Ls 48 mēnesī⁶ un Ls 90 mēnesī⁷ (pārējām personām valstī noteiktais Ls 37).

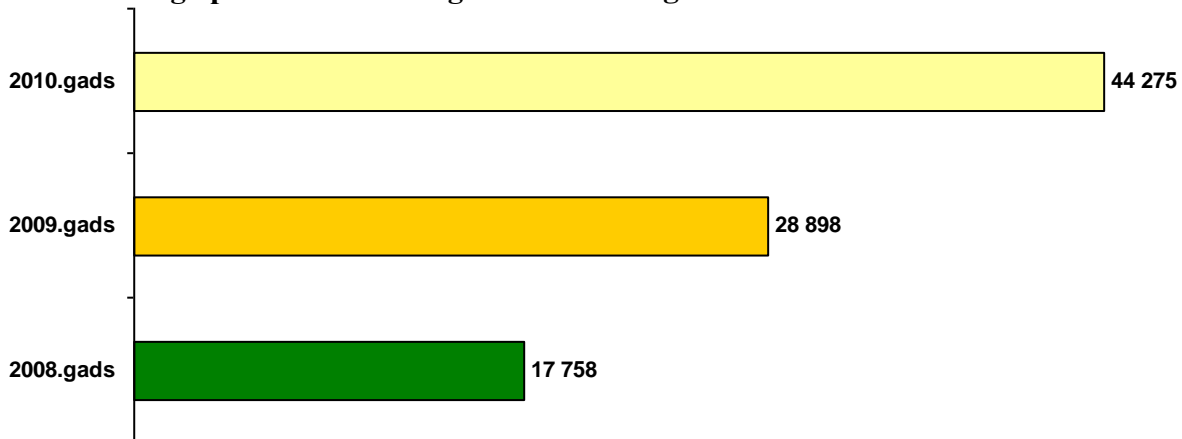
No 2009.gada 1.decembra, kad stājās spēkā Ministru kabineta 15.12.2009. noteikumi Nr.1489 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”, GMI līmenis pilngadīgām personām ir Ls 40 mēnesī, bērniem Ls 45 mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensiju saņēmējiem tika saglabāts iepriekš pašvaldībā noteiktais GMI līmenis - Ls 90 mēnesī.

2010.gadā GMI pabalstu saņēma 29 054 personas, jeb 40% no visiem sociālo pabalstu saņēmējiem (2009.gadā - 26%, 2008.gadā - 15%). Izlietotais finansējums 2010.gadā bija Ls 5 326 982, jeb 30% no kopējā finansējuma visiem sociālajiem pabalstiem (2009.gadā 18%, 2008.gadā 7%).

Vislielākais GMI pabalsta saņēmēju skaita pieaugums 2010.gadā ir ģimenēs, kurās ir tikai darbspējīgas personas (par 138% attiecībā pret 2009.gadu), bet ģimenēs ar bērniem GMI pabalsta saņēmēju pieaugums pret 2009.gadu ir 72%.

GMI pabalsta saņēmēju skaita pieaugumu ietekmē trūcīgo personu skaita pieaugums. Ja 2008.gadā bija reģistrētas 17 758 trūcīgas personas, bet 2009.gadā 28 898 trūcīgas personas, tad 2010.gadā tās jau ir 44 275 personas (pieaugums pret 2009.gadu 53) (skat.6.attēlu).

6.attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2008. – 2010.gadā

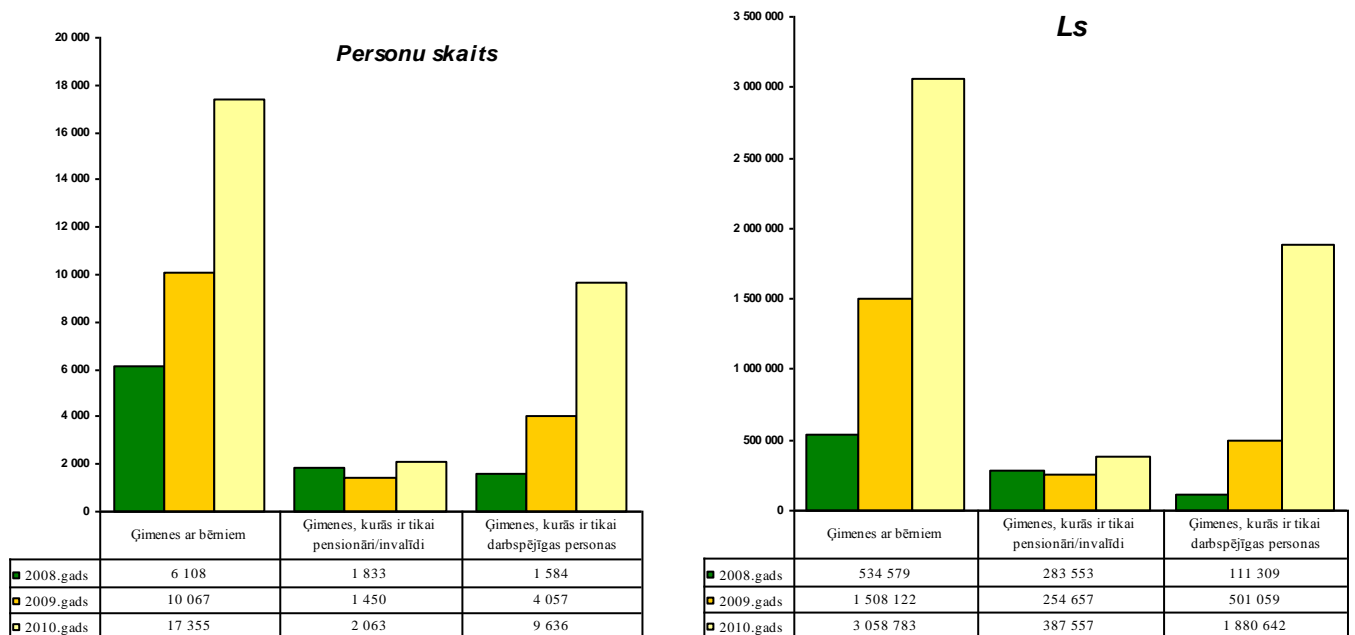
Trūcīgo personu skaita pieaugums saistīts ar sociālekonomisko situāciju valstī (bezdarbu, bezdarbnieku skaita, kuri nesaņem bezdarbnieku pabalstu, pieaugumu un aizvien pieaugošo iedzīvotāju ienākumu samazināšanos) un izmaiņām normatīvajos aktos – saskaņā ar grozījumiem Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kopš 01.07.2009. ir paredzēta GMI pabalsta nepārtraukta izmaksa (līdz tam GMI pabalstu izmaksas ierobežojums bija deviņi mēneši), saskaņā ar 12.05.2009. grozījumiem Rīgas domes 03.07.2007. saistošajos noteikumos Nr.84 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem” sākot ar 18.06.2009. sociālo palīdzību var saņemt ģimenes ar bērniem, kurām ir parādsaistības (viens hipotekārais kredīts, kas ņemts vienīgā dzīvokļa, kurā ģimene dzīvo, iegādei, ja kredītiestāde kredītņēmējam ir piešķirusi kredītrīvdienas), savukārt, saskaņā ar Ministru kabineta 30.03.2010. noteikumiem Nr.299 „Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” kopš 01.04.2010. sociālo palīdzību var saņemt ikviena persona (ģimene) ar parādsaistībām, ja persona (ģimene) atbilst pārējiem normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem. No 2010.gada 1.aprīļa līdz 2010.gada 31.decembrim GMI pabalsts piešķirts 1 912 personām ar kredītsaistībām (7% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem 2010.gadā) Ls 277 748 apmērā (5% no kopējiem 2010.gadā GMI pabalstam izlietotajiem budžeta līdzekļiem).

⁶ Bērniem un jauniešiem līdz 20 gadu vecumam, kuri mācās vispārīgizglītojošā skolā vai iegūst profesionālu izglītību, vienam no vecākiem vai aizbildnim ģimenēs ar bērniem; bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, kuri uzsākuši patstāvīgu dzīvi, līdz 24 gadu vecumam; ilgstoši (ilgāk par mēnesi) darbnespējīgām personām, darbnespējīgām personām 3 gadus pirms pensionēšanās vecuma sasniegšanas un vienu gadu pēc darbspēju atjaunošanas sakarā ar invaliditātes termiņa izbeigšanos.

⁷ Invalīdiem un vecuma pensionāriem.

2010.gadā GMI pabalstam izlietoto finanšu līdzekļu apmērs salīdzinājumā ar 2009.gadu ir pieaudzis par 135% (skat.7.attēlu).

7.attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi (Ls) 2008.–2010.gadā

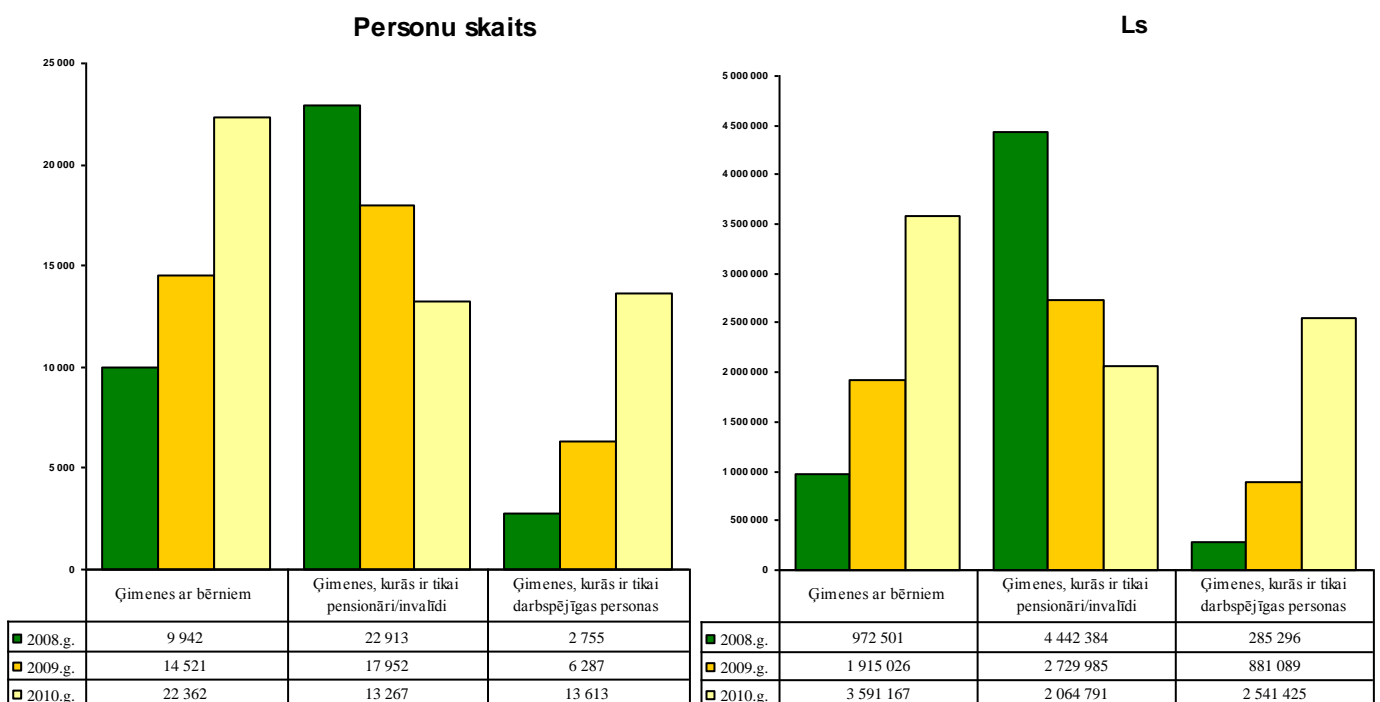

2010.gadā dzīvokļa pabalstu saņēma 49 242 personas, jeb 68% no visiem sociālo pabalstu saņēmējiem (2009.gadā 64%, 2008.gadā 57%). Izlietotais finansējums 2010.gadā bija Ls 8 197 383, jeb 45% no kopējā finansējuma sociālajiem pabalstiem (2009.gadā un 2008.gadā 44%).

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, pieauga par 27%, bet salīdzinot ar 2008.gadu pieaugums ir 38%, ko ietekmēja iedzīvotāju ienākumu līmeņa samazināšanās.

2010.gadā attiecībā pret 2009.gadu, dzīvokļa pabalsta saņēmēju ģimeņu ar bērniem skaits palielinājās par 54%, bet ģimeņu, kurās ir tikai darbaspējīgas personas, skaits par 117% (skat.8.attēlu).

8.attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi (Ls) 2008. – 2010.gadā

Līdz ar personu, kuras saņem dzīvokļa pabalstu, skaita pieaugumu, 2010.gadā minētajam pabalstam izlietotais finansējums pret 2009.gadu palielinājās par 48%. Ģimenēm ar bērniem dzīvokļa pabalstā izmaksātie finanšu līdzekļi salīdzinot ar 2009.gadu ir pieauguši par 88 %, savukārt ģimenēm, kurās ir tikai darbspējīgas personas, dzīvokļa pabalstā izmaksātie finanšu līdzekļi salīdzinot ar 2009.gadu ir pieauguši pat par 188 % (skat.8.att.). Iemesls šādai situācijai ir tas, ka arvien samazinās ienākumi darbspējīgo vidū, kā arī palielinās bezdarbnieku skaits, kuri vairs nesaņem bezdarbnieku pabalstu. Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem vidējā neto darba samaksa Rīgas pilsētas pašvaldībā samazinājusies no Ls 393 (2008.gadā) līdz Ls 359 (2010.gadā), savukārt, pēc Rīgas domes sociālās palīdzības administrēšanas informatīvās sistēmas datiem, vidējie darbspējīgo testēto pabalstu saņēmēju ienākumi samazinājušies no Ls 62,27 (2008.gadā) līdz Ls 35,13 (2010.gadā).

2010.gadā papildus atbalsts trūcīgām mājsaimniecībām bija A/S „Latvenergo” sociālā atbalsta kampaņas dāvanu kartes 500 kWh elektrības apmaksai (Ls 37.15 katrai mājsaimniecībai). 2010.gadā Rīgas Sociālais dienests izsniedza 9 546 AS „Latvenergo” elektrības norēķinu kartes.

Pabalsts veselības aprūpei un pabalsti citiem mērķiem

Ņemot vērā to, ka 2010.gadā vecuma un invaliditātes pensiju saņēmējiem vairs netiek piešķirtas veselības apdrošināšanas polises un to, ka 2009.gada 1.novembrī tika ieviesta Sociālās drošības tīkla stratēģija, kurā paredzēts sniegt atbalstu trūcīgu personu un personu ar zemiem ienākumiem veselības aprūpē, 2010.gadā ir strauji samazinājies pabalsta veselības aprūpei saņēmēju skaits (salīdzinot ar 2009.gadu samazinājums ir 69%). Izlietotā finansējuma samazinājums pret 2009.gadu ir 82% (skat 4.tabulu).

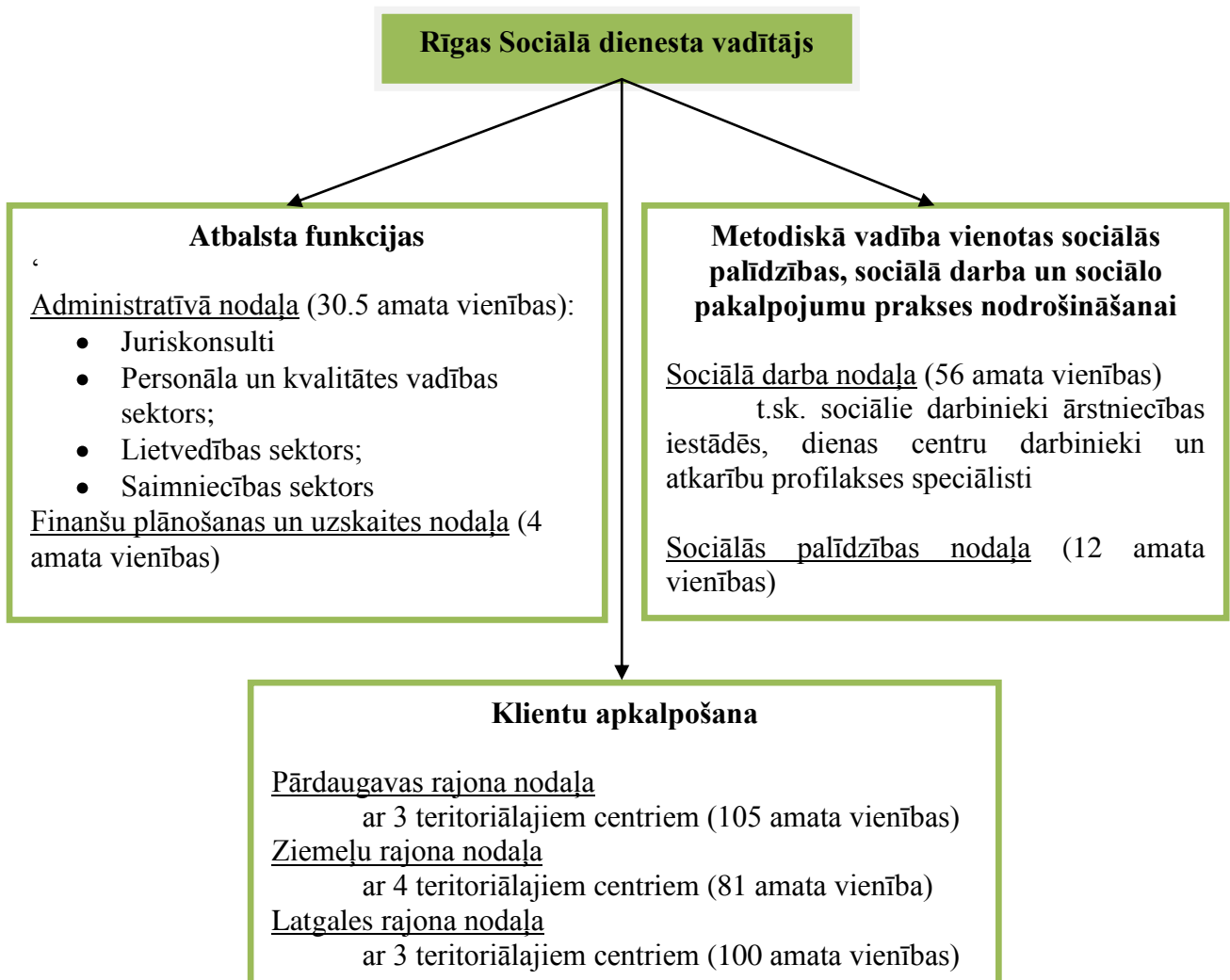
2010.gadā, saskaņā ar Sociālās drošības tīkla stratēģiju, trūcīgām personām un personām ar ienākumiem līdz Ls 150, valsts sniedza palīdzību kompensējamo medikamentu, valsts noteiktās pacienta iemaksas un līdzmaksājuma nodrošināšanai veselības aprūpē, pamatojoties uz Rīgas Sociālā dienesta izsniegtām izziņām par personu atbilstību trūcīgas personas statusam vai par atbilstību konkrētam ienākumu līmenim. 2010.gadā Rīgas Sociālais dienests izsniedza 15 710 izziņas valsts atbalsta saņemšanai veselības aprūpē. Pēc Valsts norēķinu centra sniegtās informācijas, Rīgas Sociālā dienesta klientiem saskaņā ar Sociālās drošības tīkla stratēģiju, 2010.gadā valsts apmaksājusi veselības aprūpes pakalpojumus Ls 3 434 154 apmērā, t.sk. stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu apmaksu Ls 1 486 974, ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu apmaksu Ls 1 154 279, ambulatorajai ārstniecībai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču apmaksu Ls 792 900.

Pabalstiem citiem mērķiem 2010.gadā tika izlietoti 16% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem finanšu līdzekļiem, savukārt, izlietotā finansējuma pieaugums attiecībā pret 2009.gadu ir 98%. Tas saistīts ar to, ka 14.01.2010. stājās spēkā grozījumi Rīgas domes 03.07.2007. saistošajos noteikumos Nr.84 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības sociālajiem pabalstiem”, kur paredzēts, ka ģimenei ar bērniem, kurā visi apgādājāmie ir nepilngadīgi, bērnam vecumā no pusotra līdz sešu gadu vecumam (ieskaitot) tiek noteikta piemaksa pie pabalsta GMI līmeņa nodrošināšanai katram bērnam Ls 50 mēnesī. Šim pabalsta veidam 2010.gadā izlietoti Ls 1 272 617. Pabalsta citiem mērķiem ietvaros 2010.gada sākumā, pamatojoties uz Rīgas domes 17.11.2009. saistošajiem noteikumiem Nr.24 „Par pabalstu pārtikas iegādei” un 2010.gada beigās, pamatojoties uz Rīgas domes 09.11.2010. saistošajiem noteikumiem Nr.97 „Par palīdzību pārtikas iegādei” tika izmaksāts vienreizējs pabalsts pārtikas iegādei, izlietojot Ls 480 119 (skat.4.tabulu). Izlietotā finansējuma pieaugums pret 2008.gadu ir tikai 1%, jo 2008.gadā pabalsta citiem mērķiem ietvaros Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem tika piešķirts vienreizējs Ziemassvētku pabalsts, kura nodrošināšanai tika izlietoti Ls 2 027 648.

RĪGAS SOCIĀLAIS DIENESTS

2010.gadā Rīgas Sociālais dienests (turpmāk tekstā – RSD) uzsāka savu darbību pēc reorganizācijas, kuras laikā no sešām iestādēm vienā tika apvienoti Rīgas Kurzemes rajona, Rīgas Vidzemes priekšpilsētas, Rīgas Ziemeļu rajona, Rīgas Latgales priekšpilsētas un Rīgas Zemgales priekšpilsētas Sociālie dienesti, kā arī Rīgas domes Sociālo jautājumu centrs. Reorganizācijas galvenie mērķi, kas tika sasniegti, bija administratīvo resursu optimizācija (budžeta līdzekļu ietaupījums 400 000 Ls apmērā) un vienotas prakses nodrošināšana sociālo pakalpojumu, sociālā darba un sociālās palīdzības jomā.

RSD darbinieku sastāvs 2010.gadā (18.10.2010.):

Klientu apkalpošanas nodrošināšanai Pārdaugavas, Ziemeļu un Latgales rajona nodaļās tika izveidoti 10 Teritoriālie centri, kuru vienotas prakses nodrošināšanai nepieciešamo metodisko vadību veic Sociālā darba nodaļa un Sociālās palīdzības nodaļa. Līdz ar to klientiem ir radīta iespēja saņemt līdzīgu pieeju sociālo situāciju risināšanā, neatkarīgi no tā, kurā Rīgas rajonā klients dzīvo.

Klientu ērtībai RSD ir veicis telpu optimizāciju, izvietojot vairāku jomu sociālā darba speciālistus vienā ēkā, lai klients vienviet varētu saņemt pēc iespējas plašāku pakalpojumu klāstu – sākot no sociālās palīdzības noformēšanas, kas ir izziņas par atbilstību noteiktam statusam vai ienākumu līmenim un pabalsti, beidzot ar sociālā darba pakalpojumu, kas palīdz risināt dažādas sociālās problēmas gadījumos, kad klientam nav pietiekami resursi, lai pats tās spētu risināt. Teritoriālo centru sociālā darba speciālistu darba jomas ir izveidotas tā, lai katrā Rīgas rajonā būtu

pieejami speciālisti gan darbā ar ģimenēm ar bērniem, gan darbā ar pilngadīgām personām, darbā ar bezdarbniekiem, sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības izvērtēšanas un piešķiršanas jomā utt.

Rīgā ir nodrošināta vairāk kā 300 sociālā darba speciālistu pieejamība – 87 sociālās palīdzības organizatori, 207 sociālie darbinieki (t.sk. vecākie sociālie darbinieki), 5 ergoterapeiti, 14 sociālie darbinieki ārstniecības iestādēs, 6 atkarības profilakses speciālisti, 2 psihologi un 1 fizioterapeits. Dienas centros – RSD struktūrvienībās Rīgas pilsētas iedzīvotājiem ir iespēja saņemt plašu pakalpojuma klāstu – sākot no iespējas piedalīties dažādās darba grupās sociālo prasmju attīstīšanai, gan apgūstot datorprasmes, gan uzlabojot veselību fiziskās aktivitātēs, piemēram, nūjošana, ārstnieciskā vingrošana un tml.

Lai uzlabotu klientu pieejamību sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņemšanai, 2010.gada jūlijā RSD ir palielināja amata vietu skaitu par 14 vietām, no kurām 6 sociālās palīdzības organizatori, kas apkalpo klientus sociālās palīdzības saņemšanā un 5 informatori, kas Teritoriālajos centros nodrošina pirmreizējas informācijas sniegšanu par RSD pieejamiem sociālajiem pabalstiem un sociālajiem pakalpojumiem, veic klientu pierakstu pie sociālā darba speciālistiem, sniedz telefonisku informāciju klientiem.

2010.gadā klientu apkalpošanas kvalitātes uzlabošanas nolūkā ir vienādots un palielināts klientu pieņemšanas stundu skaits - sociālās palīdzības organizatoriem 24 h nedēļā, vecākajiem sociālajiem darbiniekiem un sociālajiem darbiniekiem – 15 h nedēļā. Lai nodrošinātu efektīvāku klientu pieraksta sistēmas veidošanu, ir izveidota elektroniska pieraksta sistēma, kuras tehniskās iespējas ļauj visā Rīgas pilsētā veikt klienta pierakstu arī gadījumos, kad klients nav precīzi piezvanījis vai ieradies adresē, kurā strādā viņa sociālā darba speciālists.

RSD aktīvi sadarbojas ar Latvijas augstskolām, ļaujot topošajiem sociālā darba speciālistiem veikt praksi RSD. 2010.gadā 84 dažādu Latvijas augstskolu studenti ir veikuši prakses vai dažādus pētījumus RSD.

Ikdienas aktivitātes Rīgas Sociālā dienesta dienas centrā „Ābeļzieds”

RĪGAS PAŠVALDĪBAS BĒRNU UN JAUNIEŠU CENTRS

2009.gada Rīgas pašvaldības bērnu namu reorganizācijas rezultātā tika izveidota viena Rīgas pašvaldības iestāde – Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (turpmāk – RP BJC) ar sešām struktūrvienībām: „Apīte”, „Ilga”, „Imanta”, „Marsa gatve”, „Ziemeļi”, „Vita”.

2010.gadā tika uzsākta RP BJC struktūrvienību specializācija:

Struktūrvienībā „**Marsa gatve**”, 2010.gadā tika ieviests pakalpojums krīzes situācijā nonākušām ģimenēm ar bērniem un vientuļajiem tēviem.

Struktūrvienībā „**Imanta**”, 2010.gadā tika ieviests pakalpojums bērniem ar kustību traucējumiem, bet 2011.gadā paredzēta pāreja uz ģimenes aprūpes modeli.

Struktūrvienībā „**Ziemeļi**”, ir uzsākta un 2011.gadā paredzēta pāreja uz ģimenes aprūpes modeli.

Struktūrvienībā „**Vita**”, 2010.gadā apmācīti darbinieki darbam ar bērniem ar intelektuālās attīstības traucējumiem.

Struktūrvienībā „**Ilga**”, 2010.gadā tika izstrādāta programmas „Ilgttermiņa sociālās korekcijas un rehabilitācijas programma pusaudžiem ar sociālās uzvedības novirzēm” projekts, kuru plānots uzsākt īstenot 2011.gadā.

Struktūrvienībā „**Apīte**”, norit pāreja uz Jauniešu mājas modeli.

2010.gadā RP BJC strādāja 265 darbinieki, no tiem: administratīvas personāls – 21 amata vieta; sociālā darba un sociālās aprūpes personāls- 179,5 amata vietas; medicīniskais personāls – 7 amata vietas; saimnieciskais personāls – 57 amata vietas.

2010.gadā viena no RPBJC prioritātēm bija darbinieku kvalifikācijas celšana, kopumā darbinieki piedalījušies semināros un apmeklējuši kursus 353 reizes.

Rīgas domes priekšsēdētājs Nils Ušakovs viesojoties RP BJC vasaras nometnē Baltezerā

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI ĢIMENĒM UN BĒRNIEM

Sociālais darbs ar ģimenēm ar bērniem Rīgas Sociālajā dienestā

Sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem sniedz **sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem** (turpmāk – sociālais darbinieks).

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk sadarbojas ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, tās nonākušas konfliktsituācijās, bērni neapmeklē skolu, konstatēta bērnu pamešana novārtā vai ģimene nonākusi krīzes situācijā (vecāku šķiršanās, tuvinieku smaga slimība vai nāve u.c.), kāds no ģimenes locekļiem ir cietis no vardarbības, ir alkohola, narkotiku, azartspēļu problēmas un citu atkarību gadījumi. Sociālajā dienestā sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2010.gadā nodrošināja 44 sociālie darbinieki (22% no RSD kopējā sociālo darbinieku skaita).

Sociālais darbinieks sniedz individuālas konsultācijas, veic intervijas ar ģimeni, motivē un iedrošina ģimenes līdzdarboties un patstāvīgi risināt problēmas, sniedz nepieciešamo informāciju un emocionālo atbalstu, palīdz attīstīt nepieciešamās prasmes (konfliktsituāciju risināšanai, bērnu audzināšanai u.c.), lai uzlabotu ģimenes dzīves situāciju, kā arī iesaista citu institūciju un organizāciju speciālistus atbalsta sniegšanā ģimenei vai sociālā pakalpojuma nodrošināšanā.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- psiho sociālais darbs ar ģimeni;
- ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;
- klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ģimenes motivēšana;
- līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- sociālais darbs ar grupām - atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

5.tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Bērnu skaits ģimenē
2008	3063	10 846	6229	4617
2009	2642	10 044	5698	4346
2010	2942	10838	6324	4514

Kopējais klientu skaits 2010.gadā bija 10 838 personas, kas ir par 794 personām vairāk nekā 2009.gadā.

6.tabula. RSD 2010.gadā sociālo darbinieku ģimenēm ar bērniem vidējais klientu lietu skaits

2010.gada ceturksnis	Klientu lietu skaits kopā	Aktīvas lietas*	Neaktīvas lietas**	No jauna reģistrētas lietas	Noslēgtas lietas
I	2076	1011	639	301	125
II	2092	1055	654	302	81
III	2163	1079	680	297	107
IV	2345	1126	762	367	90
2010.gadā vidēji darbiniekam	49	24	15	7	2

*ja sociālais sociālā darba ar gadījumu ietvaros veiktās aktivitātes notiek regulāri, ne retāk kā vienu reizi mēnesī.

**tikšanās reizes klientam ar sociālo darbinieku ir retākas par divām reizēm mēnesī, klients saņem sociālos pakalpojumus/sociālo palīdzību, bet aktīva sadarbība ar klientu nenotiek.

Visbiežāk konstatētās sociālās problēmas pilngadīgajiem klientiem bija vardarbība ģimenē, krīzes situācija, saskarsmes problēmas starppersonu komunikācijā, sociālo prasmju trūkums, nodarbinātības kā arī atkarības problēmas. Savukārt, bērniem visbiežāk tika konstatēta vardarbība ģimenē no pieaugušo puses, attiecību konflikti vienaudžu vidū un neatbilstoši sadzīves un mājokļa apstākļi.

7. tabula. RSD 2010.gadā kopā sociālo darbinieku ģimenēm ar bērniem veiktie darbi

2010.gada ceturksnis	Reģistrēto iesniegumu skaits	Sagatavoto vēstulju skaits	Izvērtējumu skaits par sociālo pakalpojumu piešķiršanu	Sniegto konsultāciju skaits (telefoniskās, klātienē, t.sk., dzīvesvietā)	Veikto apsekojumu u mājās skaits	Citi veiktie darbi*
I	349	616	371	6286	1590	470
II	304	696	229	6462	1702	390
III	303	533	232	6924	1837	421
IV	294	320	161	7050	1730	399
vidēji mēnesī	104	180	82	2 226	571	140

*Citos darbos ietilpst: organizētas sanāksmes, apmeklētas bāriņtiesas sēdes, sanāksmes/sēdes/darba grupas/semināri, organizētas atbalsta/pašpalīdzības grupas, veikti reidi, kovīzijas, supervīzijas u.c.

2010.gadā sociālie darbinieki darbam ar ģimenēm un bērniem sniedza 26721 konsultāciju, kas ir par 4477 konsultācijām vairāk kā 2009.gadā.

Nozīmīgi ir apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā, it īpaši obligātajiem klientiem⁸. Bieži vien, runājot ar klientu viņa dzīvesvietā, iespējams veicināt viņa uzticēšanos un vēlmi sadarboties ar sociālo darbinieku. Turklāt tā ir iespēja izvērtēt klienta sadzīves prasmes un iemaņas, vides apstākļus, kas dažkārt būtiski ietekmē ģimenes sociālo problēmu risināšanas gaitu. 2010.gadā sociālie darbinieki apsekoja klientus viņu dzīvesvietā 6859 reizes, kas ir par 806 reizēm vairāk kā 2009.gadā.

Sociālā gadījuma vadīšanas procesā sociālie darbinieki sadarbojas ar dažādu nozaru institūcijām un speciālistiem – Rīgas bāriņtiesu, valsts un pašvaldības policiju, izglītības iestāžu

⁸ Klienti par kuriem ir ziņojusi kāda institūcija vai privātpersona un kuri nav brīvprātīgi izvēlējušies sociālā darbinieka pakalpojumu

sociālajiem pedagogiem, krīzes centriem, kā arī dienas, atbalsta un dienas aprūpes centriem bērniem. 2009.gadā sociālie darbinieki sociālo gadījumu risināšanas ietvaros ir tikušies 432 reizes ar dažādiem profesionāļiem, kas sekmējis ģimenes sociālās problēmas risināšanu.

Sociālo darbinieku darbam ar ģimenēm ar bērniem organizētie sociālie pakalpojumi un aktivitātes

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi, gan izmantoti arī RSD esošie resursi, kā arī iespēju robežās klienti paši apmaksā piedāvātos pakalpojumus.

8. tabula. Nosūtījumi uz sociālajiem pakalpojumiem (personu skaits)

Gads	Pašvaldības apmaksātie pakalpojumi	Valsts līdzekļi, programmas	Sociālā dienesta resursi	Klientu līdzekļi
2008	1654	105	9	11
2009	1132	120	9	1
2010	1071	128	1	4

Sociālie pakalpojumi ir instruments, ar kura palīdzību var panākt ģimenes sociālās pastāvēšanas uzlabošanu un stabilizēšanu. 2010.gada sociālie darbinieki visvairāk ir snieguši nosūtījumus sociālā pakalpojuma saņemšanai dienas, atbalsta un dienas aprūpes centros bērniem, krīzes centros, psiholoģiskās palīdzības saņemšanai, transporta nodrošināšanai bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī iesaistījuši klientus atbalsta un pašpalīdzības grupās, piemēram, domātas bezdarbniekiem, jaunām māmiņām sociālo un audzināšanas prasmju apguvei, atkarības mazināšanai.

Valsts programmas ietvaros sociālā rehabilitācija no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem 2010.gadā tika nodrošināta kopā 128 bērniem.

9. tabula. Sociālā rehabilitācijas no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem pakalpojumu saņēmēju skaits

Sociālā rehabilitācija	Bērnu skaits
Kopā (institūcijā + dzīvesvietā)	128
Institūcijā	19
Dzīvesvietā:	109
pakalpojums saņemts pilnā apjomā	93
pakalpojums saņemts nepilnā apjomā	16

10. tabula. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā saņēmušo bērnu sadalījums pēc vardarbības veidiem

Vardarbība veids	Bērnu skaits
Emocionālā vardarbība	3
Fiziskā vardarbība	1
Seksuālā vardarbība	1
Emocionālā un seksuālā vardarbība	4
Emocionālā un fiziskā vardarbība	5
Seksuālā un fiziskā vardarbība	1
Emocionālā, fiziskā un seksuālā vardarbība	2
Emocionālā, fiziskā un seksuālā vardarbība, vecāku nolaidība, bērna pamešana novārtā	2

Vardarbība notikusi ģimenē (12 bērni) vai ārpus tās (7 bērniem).

11.tabula. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu dzīvesvietā saņēmušo bērnu sadalījums pēc vardarbības veidiem

Vardarbība veids	Bērnu skaits (pakalpojums saņemts pilnā apjomā)	Bērnu skaits (pakalpojums saņemts nepilnā apjomā) *
Emocionālā vardarbība	55	12
Fiziskā vardarbība	6	
Vecāku nolaidība, bērna pamešana novārtā	4	1
Seksuālā vardarbība	4	
Emocionālā un seksuālā vardarbība	1	
Emocionālā un fiziskā vardarbība	20	3
Emocionālā un vecāku nolaidība, bērna pamešana novārtā	2	
Emocionālā, fiziskā un seksuālā vardarbība	1	

* bērni, kas pakalpojumu saņēmuši nepilnā apjomā (no 1-9 reizēm)

12.tabula. Vardarbības norises vieta

	Bērnu skaits (pakalpojums saņemts pilnā apjomā)	Bērnu skaits (pakalpojums saņemts nepilnā apjomā) *
Ģimenē	67	12
Ārpus ģimenes	26	4

* bērni, kas pakalpojumu saņēmuši nepilnā apjomā (no 1-9 reizēm)

2010.gadā, izvērtējot sociālos gadījumus, sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem identificēja vairākus klientiem nepieciešamo papildus sociālos pakalpojumus. Piemēram, bērnu atpūtas un izglītojoša satura nometnes, atbalsta grupas pusaudžiem un vecākiem komunikācijas prasmju pilnveidei, uzvedības korekcijas programmas bērniem, dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī nepieciešams pilnveidot aprūpes mājās pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Tāpat ir nepieciešami sociālie pakalpojumi bērniem ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem, kā arī varmākām – personām, kas veikušas vardarbību.

2010.gadā sociālie darbinieki ir iesaistījušies vairākos projektos. Piemēram, sadarbībā ar SOS bērnu ciematu ģimenes tika iesaistītas „Ģimeņu stiprināšana un atbalsta projektā” Vidzemes priekšpilsētā un Centra rajonā. Savukārt, sociālā darbinieka vadībā Bolderājā tika realizēts jauniešu iniciētais projekts „Pozitīvā Bolderāja”.

Dienas centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem (turpmāk – dienas centrs) ir Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturisku brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

Dienas centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- veic preventīvo darbu (brīvā laika saturiska pavadīšana, attīstot bērna personību);
- veicina bērnu sociālo iekļaušanos skolu sistēmā;
- nodrošina dažādu speciālistu individuālās konsultācijas bērniem un viņu ģimenēm;
- realizē grupu nodarbības (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīvesprasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem;
- organizē nodarbības bērnu sociālo prasmju pilnveidei un attīstīšanai dažādos vecumos.

2010.gadā dienas centru pakalpojumus varēja saņemt piecos dienas centros:

- Kurzemes rajonā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Skudrupūznis” (Vaidelotes 13);
- Latgales priekšpilsētā – dienas centrā bērniem un jauniešiem „Čiekurs” (Maskavas 285/6) un dienas centrā „Kamene” (Salnas 2);
- Ziemeļu rajonā – dienas centrā „Vecmīlgrāvis” (Emmas 3);
- Vidzemes priekšpilsētā - dienas centrs bērniem un jauniešiem „Pirmais stāvs” (Ieriķu 2b).

Dienas centra klients – bērns, kuram ir Rīgas Sociālā dienesta rajona nodaļas nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai dienas centra izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

Dienas centra apmeklētājs - bērns, kurš dienas centru apmeklē neregulāri vai arī nav nepieciešams veikt sociālo darbu.

2010.gadā dienas centra pakalpojumus saņēma 1493 bērni, no tiem 138 klienti un 1355 apmeklētāji. Pakalpojuma saņēmēju skaits salīdzinoši ar 2009.gadu ir pieaudzis par 48%. Visbiežāk konstatētās sociālās problēmas, kuras tiek risinātas dienas centru ietvaros, ir sociālo prasmju trūkums, saskarsmes un starppersonu komunikācijas problēmas (vienaudžu emocionāla un fiziska vardarbība), uzvedības problēmas, skolas neapmeklēšana un mācīšanās grūtības, atbalsta sistēmas trūkums.

13.tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2008	2009	2010
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	5	5	5
Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu	734	767	1493

Dienas aprūpes centri bērniem

Dienas aprūpes centrs - nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm dienas laikā. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts sniegts bērnu vecākiem, nodrošinot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

Dienas aprūpes centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- veicina bērnu sociālo iekļaušanos skolu sistēmā;
- nodrošina saturīga brīvā laika aktivitātes, interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
- nodrošina bērna pamatvajadzības un aprūpi (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, drēbju mazgāšana, drēbju, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
- sniedz dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, klīniskā psihologa, psihoterapeita, sociālā pedagoga, pedagoga u.c.) individuālās un grupu konsultācijas;
- realizē sociālās uzvedības korekcijas programmas bērniem ar uzvedības traucējumiem;
- organizē un vada atbalsta grupas un pašpalīdzības grupas vecākiem.

2010.gadā dienas aprūpes centra pakalpojumus saņēma 293 bērni, kuriem bija Rīgas Sociālā dienesta nosūtījums pakalpojuma saņemšanai. Dienas aprūpes centru apmeklējuma galvenie iemesli ir krīzes situācija ģimenē; psiholoģiska rakstura problēmas – zems pašvērtējums, uzmanības deficīta sindroms, emocionāla vardarbība, u.c.; nepieciešamība pēc sociālpedagoģiskās korekcijas (vājas sekmes, skolas kavējumi, pedagoģiskā ielaistība u.c.); sociālo kontaktu trūkums, socializēšanās problēmas; saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, sociālo prasmju un iemaņu trūkums.

2010.gadā pakalpojumu nodrošināja piecas līgumorganizāciju iestādes:

- Nodibinājuma „Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centra” Atbalsta centri bērniem un ģimenēm (turpmāk – ACBĢ) „Roku rokā” (Līksnas 13) un „Sirdsgaisma” (Ziepjū 13);
- SIA „Bērnu oāze” Konsultatīvais dienas centrs (turpmāk – KDC) „Torņakalns” (Biešu 6);
- Reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” Dienas aprūpes centrs (turpmāk – DAC) „Patvērums” (Bruņinieku 10a);
- Latvijas Pareizticīgās baznīcas „Sv.Nikolaja” Rīgas kristīgās bērnu patversmes Dienas centrs (turpmāk – DC) (Viļānu 3).

14.tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši Dienas centra un Dienas aprūpes centra pakalpojumu no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2010.gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2008	2009	2010
ACBĢ „Roku rokā”	25	61	62	67
ACBĢ „Sirdsgaisma”	25	49	50	43
KDC „Torņakalns”	25	48	47	96
DAC „Patvērums”	10	27	39	42
DC „Sv.Nikolajs”	-	37	35	45
Kopā	85	222	233	293
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	-	216 963	174 664	145 154

Sociālie pakalpojumi bērniem ar invaliditāti

Rīgas Sociālajā dienestā ir 8 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar invaliditāti. Saskaņā ar Sociālās palīdzības administrēšanas informatīvās sistēmas datiem

Sociālie darbinieku uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
- informēt par iespējam saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- izvērtēt ģimenes vajadzības;
- organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, nosūtot uz organizācijām, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi.

2010.gadā sociālo darbinieku uzmanības lokā bija 1503 bērni ar invaliditāti. Savukārt, 192 ģimenes ar bērniem ar invaliditāti ir saņēmušas sociālos pakalpojumus 7 organizācijās, ar kurām Labklājības departaments un Rīgas Sociālais dienests ir noslēdzis sadarbības līgumus, t.sk. 70 bērni ar invaliditāti ir saņēmuši sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus 4 dienas aprūpes centros bērniem ar funkcionāliem traucējumiem:

- SIA „*Medicīnas rehabilitācijas centrs „Valeo”*” dienas aprūpes centrā tika nodrošināta sociālā aprūpe un sociāli medicīniskā rehabilitācija pirmsskolas vecuma bērniem ar invaliditāti – ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem. Dienas aprūpes centrā bija iespēja saņemt pedagoga defektologa un psihologa pakalpojumus, piedalīties ārstnieciskās vingrošanas un ūdens procedūrās.
- Biedrības „*Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”*” atbalsta centrā „*Asniņš*” sniedz sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju pirmsskolas vecuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Tiek organizētas nodarbības pašaprūpes iemaņu apguvei, intelektuālās un fiziskās attīstības veicināšanai. Bērniem ir iespēja saņemt logopēda un fizioķerapeita konsultācijas.
- Valsts Sociālās aprūpes centra „*Rīga*” filiāle „*Pļavnieki*” (turpmāk tekstā – sociālās aprūpes centrs „*Pļavnieki*”) nodrošina dienas aprūpi un atelpas brīža pakalpojumu⁹ pirmsskolas vecuma bērniem ar invaliditāti 2010.gadā pakalpojumus saņēma 7 bērni. Bērni atbilstoši savam vecumam un spējām tiek iesaistīti sociālās aprūpes centra „*Pļavnieki*” organizētajos tradīciju un tematiskajos pasākumos, veicinot viņu integrāciju sabiedrībā. Minēto pakalpojumu pamatmērķis ir nodrošināt atpūtu vecākiem laikā, kamēr bērni saņem profesionālu aprūpi, kā arī dažādu speciālistu – logopēda, defektologa, fizioķerapeita, ergoķerapeita, ārsta rehabilitologa – konsultācijas.
- Biedrības „*Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”*” dienas aprūpes centrā tiek nodrošināta bērna vecumam un veselības stāvoklim atbilstoša aprūpe, asistēšana pašaprūpes un citās ikdienas darbībās. Ir iespēja piedalīties mūzikas terapijas, keramikas, ergoķerapeitas, datormācības nodarbībās.

Dienas aprūpes centra pakalpojumu vasaras brīvlaikā nodrošināja biedrības „*Svētā Jāņa palīdzība*” dienas aprūpes centrs un Biedrības „*Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”*” atbalsta centrā „*Asniņš*”. Pakalpojumu saņēma 8 bērni.

No 192 bērniem ar invaliditāti, 115 bērniem ar invaliditāti un viņu ģimenēm tika nodrošināti specifiski sociālie pakalpojumi:

- Biedrība „*Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija*” nodrošina agrīnās korekcijas programmu – agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēmu bērniem ar īpašām vajadzībām un viņu ģimenēm. Pakalpojums tiek sniegts bērniem no dzimšanas līdz septiņu gadu vecumam vai līdz brīdim, kad bērns sāk apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi, skolu vai kad agrīnā korekcija vairs nav nepieciešama. Agrīnās korekcijas programma ir paredzēta bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru dēļ bērniem ir attīstības traucējumi.
- No 2003.gada notiek sadarbība ar Biedrību „*Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība*”, kas sniedz atbalstu neizārstējamiem un smagi slimiem bērniem un viņu ģimenēm, kā arī sērojošām ģimenēm pēc bērnu nāves. Paliatīvās aprūpes pakalpojumos ietilpst gan medicīnisko sāpju un simptomu remdēšana, gan psiholoģisku, sociālu un garīgu vajadzību risināšana un apmierināšana, kas ļauj pacientam iespēju robežās justies maksimāli komfortabli.

⁹ Atelpas brīdis - īpaša programma domāta bērnu ar īpašām vajadzībām ģimenēm, kuru 2010.gadā varēja saņemt Valsts sociālās aprūpes centra „*Rīga*” filiālē „*Pļavnieki*”, kur tiek nodrošināta bērniem draudzīga, pieejama vide un sociālo pakalpojumu kvalitāte atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam.

15. tabula. Sociālo pakalpojumu bērniem invalīdiem saņēmu skaits

	2008	2009	2010
Dienas aprūpes centri bērniem ar invaliditāti	65	76	70
Sociālās aprūpes institūcijas „Atelpas brīdis” bērniem ar invaliditāti un viņu ģimenēm	11	7	7
Agrīnas korekcijas programma bērniem ar invaliditāti un viņu ģimenēm	65	49	50
Psihosociālās palīdzības krīzes situācijā bērniem ar neārstējamām progresējošām slimībām un viņu ģimenēm	80	65	65
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	209 958	144 216	72 318,93

Mobilā brigāde

Reorganizācijas rezultātā, no 01.12.2009. Mobilā brigāde ir Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienība. Mobilajā brigādē strādā divi sociālie darbinieki. Mobilās brigādes uzmanības lokā ir visa Rīgas pilsētas teritorija.

***Mobilā brigādes mērķis** veikt apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu ģimeņu ar bērniem sociālo situāciju, balstoties uz Rīgas Sociālā dienesta, Rīgas bāriņtiesas u.c. institūciju pieprasījuma.*

Mobilā brigāde sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem jauniešiem, veicot reidus pulcēšanās vietās sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju, kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām.

2010.gadā Mobilā brigāde ir veikusi 442 apsekošanas dzīvesvietā Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, Rīgas Sociālā dienesta, krīzes centru un citu institūciju sniegto apsekošanas pieteikumu.

Mobilā brigāde kopumā ir veikusi 36 apgaitas reidus jauniešu pulcēšanās vietās, kā arī ārkārtas apsekojumus sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju.

16.tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2008	2009	2010
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	604	667	442
Reidu skaits	77	39	36

Mobilās brigādes darbības funkcijas:

- **apsekošana dzīvesvietā** (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17:00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši sniegtajam pieteikuma pieprasījumam) – pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, Rīgas Sociālā dienesta, krīzes centru sniegto Apsekošanas pieteikumu, kā arī Rīgas pašvaldības policijas, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu. Saņemot pieteikumu tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī, vajadzības gadījumā, sniegti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā;
- **reidi sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju** - reidi tiek veikti jauniešu pulcēšanās vietās, ja nepieciešams arī apsekojumi dzīvesvietā;

- **sadarboties ar iesaistītajām institūcijām** – Rīgas bāriņtiesa, Rīgas Sociālais dienests, krīzes centri, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādes, Rīgas pašvaldības policija u.c. iestādēm **konkrēta sociālā gadījuma risināšanā.**

Krīzes centri

Krīzes centrs ir sociālā institūcija, kurā tiek sniegta īslaicīga sociāla, psiholoģiska un cita veida palīdzība krīzes situācijā nonākušām personām.

2010.gadā krīzes centra pakalpojumu nodrošināja trīs organizācijās:

- Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienība „Marsa gatve” - pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un sākot no 08.02.2010. pakalpojums ģimenēm ar bērniem, t.sk. tēviem ar bērniem (kopējais vietu skaits 48);
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs”- pakalpojums bērniem no 2 līdz 18 gadiem un sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem (kopējais vietu skaits (40);
- Nodibinājuma Sociālo pakalpojumu aģentūra Ģimenes krīzes centrs „Mīlgrāvis” – pakalpojums sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem un sievietēm (kopējais vietu skaits 12) .

2010.gadā galvenie iemesli bērnu ievietošanai krīzes centros bija pamešana novārtā; fiziskā vardarbība. Emocionālā vardarbība iet paralēli abām iepriekš minētajām vardarbībām; aizdomas par seksuālo vardarbību, kas pārsvarā nav pierādāma; konfliktsituācija ģimenē; bērna klaiņošana; ievietoti uz īsu laiku vecāku/aizbildņu slimības dēļ.

Sievietes ar bērniem krīzes centrā pēc palīdzības vērsās ar sekojošām problēmām: dzīvesvietas problēma; sadzīves problēmas, t.i., šaura dzīvojamā platība, kur citiem ģimenes locekļiem ir atkarības problēmas, asi savstarpējie konflikti u.c.; materiāli apstākļi (nav patstāvīgu ienākumu, iztikas līdzekļu trūkums); prasmju un iemaņu trūkums bērnu aprūpē; vardarbība dzīvesvietā (fiziskā, emocionālā).

Ģimenēm nonākot krīzes centrā galvenās problēmas: dzīvesvietas problēma (t.sk. izlikšana no dzīvokļa parādu dēļ/konflikts ar izīrētājiem); materiāli apstākļi (nav algota darba, nav patstāvīgu ienākumu, iztikas līdzekļu trūkums); dzīvībai un veselībai bīstami apstākļi dzīvesvietā; vardarbība ģimenē (lielākoties emocionālā un fiziskā vardarbība).

Galvenie iemesli sievietēm vērsties krīzes centrā: vardarbība dzīvesvietā (fiziskā, emocionālā) un starppersonu konfliktsituācija dzīvesvietā, t.sk. šķiršanās process.

17.tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas krīzes centra pakalpojumu

	Gads		
	2008	2009	2010
Personu skaits, kuras saņēmušas sociālo pakalpojumu			
Bērni no 2 līdz 18 gadiem	192	200	213
Pilngadīgas personas ar bērniem	103	141	278
t.sk. sievietes	42	61	111
t.sk. vīrieši	-	-	15
t.sk. bērni	61	80	152
Sievietes, t.sk. grūtnieces	5	6	9
Ģimeņu skaits	-	-	44
Kopā	300	347	500
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	592 770	436 973	269 207

Kā galvenā inovācija, kas paplašina sociālā pakalpojuma saņēmumu loku – tika atvērta Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra struktūrvienībā „Marsa gatve” Ģimeņu nodaļa, lai pakalpojumu var saņemt visa ģimene, t.sk. vīrieši.

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centrs nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko, sociālā darba speciālistu un citu speciālistu palīdzību krīzes situācijā.

2010.gadā sociālpsiholoģisko palīdzību sniedza 2 līgumorganizācijas:

- Biedrība „Skalbes” sniedz diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu¹⁰, nodrošinot psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām. 2010.gadā kopumā sniegtas 3884 zvanu konsultācijas, t.sk. 2875 konsultācijas krīzes situācijā un 1009 informatīvās konsultācijas.
- Nodibinājums „Centrs Dardedze” nodrošina pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības ģimenēm ar bērniem, lai uzlabotu vecāku/aizbildņu izpratni par bērnu audzināšanu un mazinātu iespējamus vardarbības riskus ģimenē, kā arī atklātu vardarbības gadījumus un sniegtu psihoemocionālo atbalstu bērniem un ģimenēm, ja tās saskārušās ar vardarbības fenomenu. 2010.gadā 298 personām (112 bērniem, 186 pieaugušajiem) tika sniegtas 1152 klātienē individuālās konsultācijas, no tām 534 konsultācijas vardarbībā cietušām personām (304 bērniem, 230 pieaugušajiem), (skat. 18.tabulu).

18.tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu un sniegto konsultāciju skaits

	2008	2009	2010
Telefoniskās konsultācijas			
Konsultāciju skaits krīzes situācijā	2765	2403	2875
Informatīvo zvanu skaits	1121	763	1009
Klātienē konsultācijas			
Personu skaits, kuri saņēmuši klātienē individuālās konsultācijas ¹¹	1711	1952	298
Individuālo konsultāciju skaits	4788	3132	1152

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe — aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Audžuģimene ir ģimene, kas bāreņim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Uz 31.12.2010. 142 Rīgas pašvaldības bērni atrodas audžuģimenes aprūpē, no tiem 39 bērni 22 Rīgas audžuģimenēs, 103 bērni 51 audžuģimenē ārpus Rīgas.

2010.gadā 66 Rīgas pašvaldības bērniem pieņemts lēmums par ievietošanu audžuģimenē, no tiem 2010.gadā 15 bērni tika ievietoti 12 Rīgas audžuģimenē un 51 bērns 23 audžuģimenēs ārpus Rīgas.

2010.gadā audžuģimenes statusu piešķīra 12 ģimenēm, kopā uz 31.12.2010. Rīgā ir 29 audžuģimenes no tām 7 audžuģimenēs nebija vēl ievietoti bērni, savukārt 3 audžuģimenes attaisnojošu iemeslu dēļ uz laiku neuzņēma bērnus.

2010.gadā 194 Rīgas bērniem ārpusģimenes aprūpe tika nodrošināta pie aizbildņa.

¹⁰ Krīzes tālruņa pakalpojums – telefoniski sniedz psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām.

¹¹ Viena persona saņem individuālās konsultācijas klātienē pēc vajadzības

19.tabula. Ārpusģimenes aprūpē ievietoto bērnu skaits

Ārpusģimenes aprūpē ievietoto bērnu skaits	2008	2009	2010
Audzģimēnē	88	101	142
Pie aizbildņa	1377	1349	1311

20.tabula. Bērnu skaits, par kuriem Rģgas bāriņtiesa pārskata gadā pieņēmusi lēmumu par ārpusģimenes (audzģimēne, aizbildnģba) aprģpi

	2008	2009	2010
Par ievietošanu audzģimēnē	30	39	66
Par aizbildnģbas nodibģnģšanu	42	232	194

Bērnu ilgstošas sociālģs aprģpes un sociālģs rehabilitģcijas institģcijas

Bērnu ilgstošas sociālģs aprģpes un sociālģs rehabilitģcijas institģcija (bērnu nams) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecģku gģdģbas palikušo bērnu audzģinģšanu, vispusģgu attģstģbu un izglģtģbu, sociģlo un medicģnģsko aprģpi, atbalstot centģenus bģt patstģvģgam, veicinot bērnu atgriešanos ģimēnē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijģ, audzģģimēnē vai aizbildnģbģ.

2009.gada Rģgas pašvaldģbas bērnu namu reorganizģcijas rezultģtģ tģka izveidota viena Rģgas pašvaldģbas iestģde – Rģgas pašvaldģbas Bērnu un jauniešu centrs ar sešģm struktģrvienģbģm.

2010.gadģ ilgstošas sociģlģs aprģpes un sociģlģs rehabilitģcijas institģciju pakģlpojumu bģreņģm un bez vecģku gģdģbas palikušģjiem bērņģm snģdza Rģgas pašvaldģbas Bērnu un jauniešu centra 5 struktģrvienģbas (306 vietas) un 9 lģģumorganizģciju iestģdes (273 vietas):

- Relģģiskģ organizģcijas „Pestģšanas armģja” L. Gorkšas vģrdģ nosauktais bērnu nams – mģģa (vietu skaits 23);
- Sabiedrģba ar ierobežotu atbildģbu „Bērnu oģze” (pakģlpojums divģs vietģs - Biešu iela 6, Rģģģ un Ludzas novadģ Lauderu pag.) (vietu skaits 83);
- Nodibģnģjums „Fonds Grašu bērnu ciemats” (vietu skaits 25) ;
- Irlavas bērnu nams – patversme (vietu skaits 25);
- Ventspģls novada bērnu nams „Stģkli” (vietu skaits 34);
- Bērnu sociģlģs aprģpes centrs „Zģles” (vietu skaits 15);
- Biedrģba „Latvģjas SOS Bērnu ciematu asociģcija” (pakģlpojums SOS bērnu ciematģ Īslģcē un SOS bērnu ciematģ Valmierģ), (vietu skaits 12);
- Valsts sociģlģs aprģpes centrs „Rģģģ” filiģle „Rģģģ” (vietu skaits 8);
- Valsts sociģlģs aprģpes centrs „Rģģģ” filiģle „Pļavņģeki” (vietu skaits 15).

21.tabula. Bērnu ilgstošas sociģlģs aprģpes un sociģlģs rehabilitģcijas pakģlpojumu nodrošinģšana

Gads	Bērnu skaits, kuri saņģmuši pakģlpojumu		Izlietotģ finanšu lģdzekļģ (Ls)	
	Pašvaldģbas bērnu namos	Lģģumorganizģciju bērnu namos	Pašvaldģbas bērnu namos	Lģģumorganizģciju bērnu namos
2008	401	337	2 637 104	1 335 803
2009	401	289	2 320 498	1 116 115
2010	420	266	2 080 829	855 543

2010.gadā bērnu namos tika ievietoti 184 Rīgas pašvaldības bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni. Salīdzinājumā ar 2009.gadu uzņemto bērnu skaits ir samazinājies par 6 bērniem.

22.tabula. Bērnu ievietošanas iemesli bērnu namos

	2008	2009	2010
Bāreņi	18	4	5
Bērnu vecākiem atņemtas aprūpes tiesības	120	110	127
Bērnu vecākiem atņemtas aizgādības tiesības	44	65	48
Pamests	7	1	0
Slimības dēļ	2	1	0
Citi iemesli	12	9	4
Kopā	203	190	184

2010.gadā ir pieaudzis ievietoto bērnu skaits, kuru vecākiem ir atņemtas aprūpes tiesības, būtiski palielinājies arī bērnu skaits, kuri ir ievietoti audžuģimenēs.

23.tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu namiem

	2008	2009	2010
Atgriezušies pie vecākiem	21	30	34
Adoptēti	21	29	23
Nodoti aizbildnībā	24	17	15
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	19	14	34
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	77	71	51
Pārvietoti uz citu iestādi	30	22	59
Cits iemesls	1	5	8
Kopā	193	188	224

Lielākais īpatsvars bērniem, kuri uzturas bērnu namos, ir vecumā no 7 - 15 gadiem. Tendence, ka pusaudži ir viena no lielākajām grupām, kuri tiek ievietoti bērnu namos pēdējos 3 gados nav būtiski mainījusies. Pusaudžu vecumā bērnu namos ievietotie bērni bieži vien ir jau pārņēmuši nelabvēlīgās sociālās vides uzvedības normas – deviantu vai delikventu uzvedību, kaitīgus ieradumus. Darbā ar šādiem bērniem institūciju darbiniekiem ir nepieciešamas specifiskas profesionālās zināšanas, lai palīdzētu pusaudžim mainīt viņa dzīvesveidu, uzvedības normas, iemācītu respektēt sabiedrībā vispārpieņemtās normas, motivētu iegūt izglītību utt.

Jau 4 gadu, lai sniegtu profesionālu palīdzību pusaudžiem ar uzvedības problēmām, darbojas „Ilgtermiņa korekcijas programma pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem”, kuru sniedz SIA „Bērnu Oāze” Ludzas novada Launderu pagastā un Zilupes novada Mākoņkalna pagastā. Šajā programmā, kuras galvenais uzdevums ir nodrošināt kompleksu atbalstu pusaudžiem, veicot psihosociālās korekcijas, sociālās vides organizēšanas/sociālās mācības, pedagoģiskās korekcijas programmas un nodrošinot medicīnisko aprūpi, 2008.gadā profesionālu palīdzību saņēma 24 Rīgas pašvaldības bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni, bet 2010.gadā pakalpojumu saņēma 51 bērns.

24.tabula Bērnu skaits bērnu namos pa vecuma grupām

Bērnu vecums (gadi)	Skaits gada sākumā		
	2008	2009	2010
2 - 4 gadi	58	46	42
5 - 6 gadi	29	17	15
7 - 15 gadi	260	248	182
16 -17 gadi	139	125	127
Virs 18	60	86	56
Kopā	546	522	422

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI PILNGADĪGĀM PERSONĀM

Sociālais darbs ar pilngadīgām personām Rīgas Sociālajā dienestā

Rīgas Sociālajā dienestā 2010.gadā vidēji 66% (105) sociālie darbinieki no kopējā sociālo darbinieku skaita sniedza sociālā darba pakalpojumu pilngadīgām personām.

Sociālā darba pakalpojuma ietvaros sociālais darbinieks darbā ar pilngadīgām personām (turpmāk – SDPP) sniedza klientiem atbalstu, konsultācijas, informāciju, apsekoja klientus dzīvesvietā, izvērtēja klientu sociālās situācijas, veica klientu motivācijas darbu, pamatojoties uz personas vajadzību un resursu novērtējumu, organizēja klientu vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojumu nodrošināšanu, piešķīra materiālu atbalsta, lai klients varētu veikt samaksu par nepieciešamajiem sociālajiem pakalpojumiem, sadarbojās ar dažādām iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, organizēja atbalsta un pašpalīdzības grupas u.c.

Atbalsts un palīdzība sniegta krīzes situācijā nonākušām personām, personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas, personām ar atkarības problēmām, personām pēc ārpusģimenes aprūpes, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, darbaspējīgām nestrādājošām un citām pilngadīgām personām.

Atbilstoši personu individuālajai situācijai un vajadzībām organizēta gan sociālās aprūpes un sociālas rehabilitācijas pakalpojumu personas dzīvesvietā (aprūpes mājās, drošības pogas, silto pusdienu piegādes mājās, pavadona-asistenta, dienas centra/dienas aprūpes centra, specializētās darbnīcas u.c. pakalpojumi), gan institūcijā (ilgstošas un īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas, sociālās rehabilitācijas centra u.c. pakalpojumi) nodrošināšana.

Sociālā darba ietvaros RSD 2010.gadā kopā SDPP vidēji mēnesī veica vismaz 12 952 dažādus pienākumus (skat. 25.tabulu). Savukārt viens SDPP vidēji mēnesī veica vismaz 132 (vidēji dienā 6) dažādus pienākumus (skat. 26.tabulu).

25. tabula. RSD 2010.gadā kopā SDPP veiktie darbi vidēji mēnesī

Reģistrēto iesniegumu skaits	Sagatavoto vēstuļu skaits	Izvērtējumu skaits par sociālo pakalpojumu piešķiršanu	Sniegto konsultāciju skaits (telefoniskās, klātienē, t.sk., dzīvesvietā)	Veikto apsekojumu mājās skaits	Citi *	Kopā
4798	528	1319	3806	1190	1311	12 952

* organizētas sanāksmes, apmeklētas sanāksmes/sēdes/darba grupas/semināri, organizētas atbalsta/pašpalīdzības grupas, veikti reidi, kovīzijas, supervīzijas u.c. Datus uzsāks apkopot 2010.gadā, tādēļ nav salīdzinājums ar iepriekšējiem gadiem

26.tabula. RSD 2010.gadā vidēji viena SDPP veiktie darbi mēnesī

Reģistrēto iesniegumu skaits	Sagatavoto vēstuļu skaits	Izvērtējumu skaits par sociālo pakalpojumu piešķiršanu	Sniegto konsultāciju skaits (telefoniskās, klātienē, t.sk., dzīvesvietā)	Veikto apsekojumu mājās skaits	Citi *	Kopā
40	5	26	38	12	11	132

* organizētas sanāksmes, apmeklētas sanāksmes/sēdes/darba grupas/semināri, organizētas atbalsta/pašpalīdzības grupas, veikti reidi, kovīzijas, supervīzijas u.c.

***Aktīva klienta lieta** - ja sociālais darbinieks uzsācis sociālo darbu ar gadījumu vai sociālā darba ar gadījumu ietvaros notiek regulāras, pēc vajadzības, bet ne retākas kā vienu reizi mēnesī, sociālā darbinieka un klienta tikšanās un/vai starp tikšanās reizēm notiek telefoniska, rakstiska vai elektroniska sazināšanās ar klientu vai arī tiek veikts sociālais darbs bez klienta tiešas klātbūtnes – sazināšanās ar sociālajā gadījumā iesaistītajām institūcijām, tikšanās ar klienta ģimenes locekļiem, dokumentu un vēstuļu sagatavošana u.c.*

RSD 2010.gadā kopā SDPP vidēji mēnesī strādājuši ar 4941 klientu, t.sk., vidēji mēnesī 4382 klientiem piešķirti sociālie pakalpojumi un vidēji mēnesī 559 klientiem SDPP snieguši atbalstu un palīdzību, veicot sociālo darbu ar gadījumu. Vidēji mēnesī aktīvas klientu lietas, veicot sociālo darbu ar gadījumu – 345 (skat.27.tabulu).

27.tabula. RSD 2010.gadā SDPP kopā vidējais klientu lietu skaits mēnesī

Klientu lietu skaits kopā	Klientu lietu skaits, kad piešķirts sociālais pakalpojums	Klientu lietu skaits, kad veikts sociālais darbs ar gadījumu	
		kopā	aktīvas
4941	4382	559	345

Savukārt viens SDPP vidēji mēnesī strādājis ar 41 klientu, t.sk., vidēji mēnesī 26 klientiem piešķīris sociālos pakalpojumus un vidēji mēnesī 15 klientiem sniedzis atbalstu un palīdzību, veicot sociālo darbu ar gadījumu. Vidēji mēnesī vienam SDPP aktīvas klientu lietas, veicot sociālo darbu ar gadījumu – 10 (skat.28.tab.).

28.tabula. RSD 2010.gadā vidēji vienam SDPP klientu lietu skaits mēnesī

Klientu lietu skaits kopā	Klientu lietu skaits, kad piešķirts sociālais pakalpojums	Klientu lietu skaits, kad veikts sociālais darbs ar gadījumu	
		kopā	aktīvas
41	26	15	10

Veicot sociālo darbu ar gadījumu vai piešķirot sociālos pakalpojumus, sociālie darbinieki sadarbojas ar dažādām institūcijām un speciālistiem. 2010.gadā RSD SDPP piedalījušies vismaz 250 starpinstitucionālās tikšanās.

Lai pilnveidotu savu profesionalitāti, RSD SDPP piedalās apmācībās, semināros, konferencēs, kā arī citu institūciju organizētajos pasākumos. 2010.gadā apmeklēti vismaz 50 šādi pasākumi, piemēram, konference „Profesionālie resursi atkarību profilaksē darbā ar jauniešiem”, seminārs „Sociālais darbs krīzes apstākļos”, seminārs „Aprūpes pamati sociālā darba speciālistiem darbam ar diagnosticētām hroniskām slimībām”, seminārs „Robežstāvokļa personības pataloģija un psihotisku traucējumu īpatnības un sociālais darbs ar tiem”, seminārs „Dažādība konsultēšanas procesā”, seminārs „Preventīvie pasākumi cilvēku tirdzniecības mazināšanā”, atvērto durvju diena Rīgas sociālās aprūpes centrā „Stella maris” u.c.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto apjomu, kā arī gadījumos, kad šis pakalpojums personas vajadzībām konkrētajā situācijā ir atbilstošākais.

Sociālās aprūpes centra (turpmāk tekstā - SAC) pakalpojumu 2010.gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- Rīgas SAC „Mežciems” (216 vietas);
- Rīgas SAC „Gaiļezers”(290 vietas);
- Rīgas SAC „Stella Maris” (110 vietas)

12 līgumorganizācijas:

- Valsts SAC „Rīga” filiāle „Ezerkrasti” (340 vietas);
- SIA „Pansionāts Dzimtene” (116 vietas);
- Engures novada domes pensionāts „Rauda” (75 vietas);
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava”(65 vietas);
- Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC „Liepa” (39 vietas);
- Biedrības „Latvijas Sarkanais krusts” SAC „Stūrīši” (25 vietas);
- SIA „Āgenskalna saulriets” SAC (14 vietas);
- Kalnciema pilsētas pārvaldes Veselības un sociālās aprūpes centrs (5 vietas);
- Alojas novada domes pensionāts „Urga” (4 vietas);
- Talsu novada pašvaldības pensionāts „Lauciene” (4 vietas);
- IK „Ārlavas pansija” (1 vieta);
- Nodibinājuma „Fonds „Cilvēks Cilvēkam”” Pansionāts „Pāvilosta” (1 vieta).

29.tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie finanšu līdzekļi

	2008	2009	2010
Pašvaldības iestādes	577	592	616
Līgumorganizācijas	663	693	689
Vietu skaits kopā	1240	1285	1305
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, Ls	5 265 983	3 587 453	2 259 445

2010.gadā Rīgas Sociālais dienests ir izskatījis 546 klientu iesniegumi SAC pakalpojuma saņemšanai (skat.30.tabulu). 2011.gada 1.janvārī rindā SAC pakalpojuma saņemšanai bija 60 personas. Rindā esošām personām pakalpojums nodrošināts aptuveni viena mēneša laikā.

30.tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2008	2009	2010
Izskatītie klientu iesniegumi	550	483	546

SAC pakalpojumu 2010.gadā kopumā saņēmušas 1730 personas (skat.31.tabulu), no tām 895 personas Rīgas pilsētas pašvaldības pakļautības iestādēs un 835 personas līgumiestādēs.

31.tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits

	2008	2009	2010
Pašvaldības iestādes	811	776	895
Līgumorganizācijas	830	888	835
Kopā	1641	1664	1730

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas vai ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- aprūpe mājās;
- silto pusdienu piegāde mājās;
- pakalpojums „drošības poga”;
- pavadoņa-asistenta pakalpojums.

2010.gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā kopumā saņēmusi 4145 persona. Aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā nodrošināšanai, t.sk. aprūpes mājās, silto pusdienu piegādes mājās pakalpojumu, pakalpojuma „drošības poga”, pavadoņa-asistenta pakalpojuma nodrošināšanai un materiālajam atbalstam aprūpes mājās nodrošināšanai 2010.gadā kopumā izlietoti Ls 2 004 858.

32.tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2008	2009	2010
Personu skaits	4176	3941	4145
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	2 511 657	2 484 657	2 004 858

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbu veikšanā un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic Rīgas Sociālā dienesta sociālā darba speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras tā nevar veikt pati.

Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms tiek iedalīts četros aprūpes līmeņos (skat. 33. tabulu).

33.tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms

Aprūpes līmenis	Sniegtā pakalpojuma ilgums nedēļā
I	Aprūpe nepieciešama līdz 4 stundām nedēļā
II	Aprūpe nepieciešama līdz 6 stundām nedēļā
III	Aprūpe nepieciešama līdz 12 stundām nedēļā
IV	Aprūpe nepieciešama līdz 35 stundām nedēļā

2010.gadā Rīgas pašvaldība aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināja 2756 personām, pērkot pakalpojumu no SIA “Aprūpes birojs”, SIA “Mājas aprūpe”, biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības “Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības “Svētā Jāņa palīdzība” Ls 1 420 123 apmērā.

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pašvaldība paredz arī alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona, un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamam aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai. 2010.gadā materiālo atbalstu aprūpes nodrošināšanai mājās saņēma 1193 personas par kopējo summu Ls 248 590.

Aprūpes mājās pakalpojumu izvēles ziņā saglabājusies iepriekšējo gadu tendence, t.i., ievērojami vairāk aprūpējamās personas izvēlas saņemt aprūpes mājās pakalpojumu (70%) nevis materiālu atbalstu ģimenes locekļiem šāda pakalpojuma nodrošināšanai (30%).

34. tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma un materiālā atbalsta pakalpojuma saņēmēji

	2008	2009	2010
Pakalpojums – aprūpe mājās	2739	2792	2756
Materiālais atbalsts aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai	1207	1149	1193
Kopā*	3946	3941	3871

* Aprūpes mājās un materiālā atbalsta aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai saņēmējiem var būt mainījies finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.

Silto pusdienu piegāde mājās

Silto pusdienu piegādi mājās nodrošina personām, kuras fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ pašas nevar sagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras sadzīves apstākļu dēļ to nevar sagatavot.

2010.gadā pakalpojumu „silto pusdienu piegāde mājās” 957 Rīgas pašvaldības personām nodrošināja SIA „Aleks un V” par kopējo summu Ls 304 115.

35. tabula. Pakalpojuma „silto pusdienu piegāde mājās” saņēmēji

	2008	2009	2010
Pakalpojuma saņēmēju skaits	896	849	957
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	317 063	290 364	304 115

Drošības poga

Pakalpojums „drošības poga” nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2010.gadā pakalpojumu „drošības poga” Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Mājas neatliekamā izsaukuma dienests, un pakalpojums „drošības poga” piešķirts 228 personām Ls 22 264 apmērā.

36. tabula. Pakalpojuma „drošības poga” saņēmēji

	2008	2009	2010
Pakalpojuma saņēmēju skaits	215	204	228
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	21 482	25 462	22 264

Pavadoņa-asistenta pakalpojums

Pavadoņa-asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

2010.gadā pavadoņa-asistenta pakalpojums piešķirts 199 personām Ls 9767 apmērā. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „MENTAMED”.

37.tabula. Pavadoņa-asistenta pakalpojuma saņēmēji

	2008	2009	2010
Pakalpojuma saņēmēju skaits	275	237	199
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	34 840	15 778	9767

Dienas aprūpes centri, dienas centri, atbalsta (grupu) centri un brīvprātīgo centri pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti

Dienas aprūpes centri (turpmāk tekstā - DAC) konkrētai mērķa grupai dienas laikā nodrošina personu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, rehabilitācijas procesa pēctecību, sociālo prasmju attīstīšanu, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas, klientu un viņu tuvinieku līdzdalību konkrētu sociālo problēmu risināšanā, atbalsta, pašpalīdzības grupu darbību, kā arī psihosociālo palīdzību klientu tuviniekiem, un organizē sociālo resursu sistēmu piesaisti konkrēto sociālo problēmu risināšanai.

Dienas aprūpes pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams Rīgas Sociālā dienesta izsniegts norīkojums.

Rīgas pašvaldībā kopš 2003.gada klientiem pensijas vecuma grupā tiek nodrošināts dienas aprūpes centra pakalpojums personām ar demenci. 2010.gadā Rīgā darbojās 3 šādi centri (kopā 52 vietas), no kuriem 1 – DAC „Ozolaine” (12 vietas) – ir RSD struktūrvienība, 2 – SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas) un biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas) – līgumorganizāciju DAC. 2010.gadā DAC pakalpojumus saņēma 88 personas ar demenci.

38.tabula. Dienas aprūpes centri personām ar demenci

	2008	2009	2010
Dienas aprūpes centru personām ar demenci skaits	3	3	3
Vietu skaits	47	52	52
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	216 423	173 433	116 704

Dienas/atbalsta centri konkrētai(-ām) mērķa grupai(-ām) dienas laikā nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, rehabilitācijas procesa pēctecību, sociālo prasmju attīstīšanu, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas, klientu un viņu tuvinieku līdzdalību konkrētu sociālo problēmu risināšanā, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbību, un organizē sociālo resursu sistēmu piesaisti konkrēto sociālo problēmu risināšanai.

Brīvprātīgo centrs ir dienas centrs, kura darbības pamatmērķis ir brīvprātīgā darba veicināšana.

*Diena/atbalsta un brīvprātīgo centrus, kas nodrošina dienas centra pakalpojumus vairākām mērķa grupām sauc par **daudzfunkcionāliem dienas centriem**.*

Diena/atbalsta un brīvprātīgo centri darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams norīkojums.

2010.gadā Rīgā darbojās 8 dienas/atbalsta centri (turpmāk – DC), t.sk. 6 Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, 2 – līgumorganizāciju iestādes. 2010.gadā DC pakalpojumus saņēmušas 2201 persona.

39.tabula. Dienas, atbalsta (grupu) un brīvprātīgo centri

	2008	2009	2010
Dienas, atbalsta (grupu) un brīvprātīgo centru skaits	11 ¹²	11	8 ¹³
Klientu skaits	2187	2243	2201
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	128 682	112 143	136 141

2010.gadā DC pakalpojumus pilngadīgām personām sniedza:

- Rīgas Sociālā dienesta DC „Ķengarags”;
- Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzars”;
- Rīgas Sociālā dienesta DC „Kamene”;
- Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzieds”;
- Rīgas Sociālā dienesta DC „Rīdzene”;
- Rīgas Sociālā dienesta Atbalsta centrs „Vecmīlgrāvis”;
- Latvijas Neredzīgo biedrības „Strazdumuižas Dienas centrs”;
- Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija”” Dienas centrs „Aspazija”.

2010.gadā (2289 personas) salīdzinoši ar 2009.gadu (2358 personas) nav būtiski mainījies dienas/dienas aprūpes centru pilngadīgām personām pakalpojumu saņēmēju skaits.

40.tabula. Klientu skaits dienas/dienas aprūpes centros pilngadīgām personām

Pakalpojuma veids	2008	2009	2010
Dienas aprūpes centri personām ar demenci	88	105	88
Dienas centri	2187	2243	2201
Kopā	2275	2348	2289

Atbalsta grupas bezdarbniekiem – tiek organizētas ar mērķi atbalstīt bezdarbniekus, motivēt apgūt jaunas prasmes un iekļauties darba tirgū, palīdzēt risināt dažādas sadzīves situācijas. Palielinoties darbaspējīgo klientu skaitam Rīgas Sociālajā dienestā, aug pieprasījums pēc sociālās palīdzības un atbalsta pakalpojumiem bezdarbniekiem.

Pieaugot darbaspējīgo nestrādājošo klientu skaitam RSD, vairākos dienas centros tiek veidotas atbalsta grupas bezdarbniekiem, kā arī šiem cilvēkiem ir iespēja saņemt citus dienas centru piedāvātos pakalpojumus (vairāk informācijas skat. sadaļā Nodarbinātības jautājumu koordinācija).

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – DAC) nodrošina uzturēšanos centrā pilnu darba dienu ar ēdināšanu, kā arī organizē izglītojošas, sociālo prasmju un darba iemaņu apguves nodarbības.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, konditoreja, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagoģijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošās grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

¹² Viens no centriem darbību uzsāka 2008.gada decembrī

¹³ 2009.gada nogalē tika apvienoti 3 RSD DC, kā arī 2010.gadā DC pakalpojums pirktas no 2 nevis 3 NVO

Rīgā ir 9 DAC (245 vietas), 7 no tiem personām ar garīgās attīstības traucējumiem 9 (200 vietas), 2 – personām ar garīgās veselības traucējumiem (45 vietas). Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no 5 līgumorganizācijām (Biedrības Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule””, biedrības „atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars””, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”). Dienas aprūpes centra pakalpojuma personām ar garīga rakstura traucējumiem saņēmēju skaits 2010.gadā ir palielinājies par 3%.

41.tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas DAC pakalpojumu, un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2010.gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2008	2009	2010
DAC „Cerību ligzda”	35	38	41	47
DAC „Cerību māja”	26	31	39	36
DAC „Cerību sala”	12	12	19	19
DAC „Cerību tilts”	24	33	31	28
DAC „Mēness māja”	14	15	15	18
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle””	76	86	89	95
DAC „Kopā”	13	13	16	16
DAC „Gaismas stars”	25	47	44	47
DAC „Saulesvece”	20	28	33	33
Kopā	245	303	327	339
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	-	656 792	612 106	521 283

Specializēto darbnīcu pakalpojumi

Specializētās darbnīcas — darbnīcas, kurās izveidotas darba vietas un nodrošināts speciālistu atbalsts personām ar garīga rakstura traucējumiem.

2010.gadā Rīgas pašvaldībā nodrošināja 3 veidu specializētās darbnīcas personām ar garīgās attīstības traucējumiem:

- galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana;
- šūšanas prasmju un iemaņu attīstīšana;
- veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas, arodprasmju un iemaņu attīstīšanu, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumus pērk no 2 līgumorganizācijām:

- Biedrības Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida”, Lubānas ielā 41, Rīgā ir nodrošinātas 8 darba vietas;
- Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā Slimnīcas ielā 2, Rīgā ir nodrošinātas 20 darba vietas.

2010.gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu ir saņēmušas 34 personas ar garīgās attīstības traucējumiem, t.sk. 13 personas - galdniecības darbnīcā un 21 persona – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās (skat. 42.tabulu) .

42.tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu, un pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
	2008	2009	2010
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	12	13	13
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	20	21	21
Pakalpojuma saņēmēju skaits	32	34	34
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	71 172	65 065 <i>(ar avansa maksājumu 2008. g. decembrī pakalpojuma sniegšanai 2009.gada janvārī Ls 6275)</i>	67 549

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums

Grupu māja (dzīvoklis) — atsevišķs dzīvoklis vai māja, kurā personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu speciālistu galvenie uzdevumi :

- sniegt atbalstu un padomu;
- mācīt konkrētas sociālās prasmes;
- apkopot informāciju par klientu;
- sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtņē;
- palīdzēt plānot finanses, brīvo laiku;
- nepieciešamības gadījumā aprūpēt klientu.

Vairākumā gadījumu pārcelšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt daudz patstāvīgākam, stimulē vēlmi un gribu dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību. Tomēr arī grupu mājā (dzīvoklī) nereti ir problēmas, kuras saistītas ar klienta nevēlēšanos sadarboties ar speciālistiem, kā arī ir dažādas atkarības.

2010.gada Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt 7 grupu mājās (dzīvokļos) personām ar garīga rakstura traucējumiem ar kopējo vietu skaitu 102 - piecās grupu mājās (dzīvokļos) Rīgā (87 vietas), divās - ārpus Rīgas lauku vidē (15 vietas). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumus Labklājības departaments pērk no 5 līgumorganizācijām (Biedrības Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Bērnu oāze”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, Camphill nodibinājuma „Rožkalni”).

2010.gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēma 111 personas ar garīga rakstura traucējumiem.

43. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu, un pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2010.gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2008	2009	2010
Rīgas pilsētas teritorijā				
Grupu māja (dzīvoklis) Slimnīcas ielā 2	24	23	25	24
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles” Platā ielā 9	13	17	13	14
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja” Putnu ielā 6	14	14	14	16
Grupu māja (dzīvoklis) Biešu ielā 6	12	14	15	16
Grupu māja (dzīvoklis) Maskavas ielā 221	24	14	23	27
Ārpus Rīgas				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni” Rencēnu pagastā, Burtnieku novadā	3	4	4	2
Grupu māja (dzīvoklis) „Oāze” Lauderu pagastā, Zilupes novadā	12	14	13	12
Kopā	102	100	107	111
Izlietotie finanšu līdzekļi, Ls	-	164 516	143 986¹⁴	159 549

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaisargātākajām iedzīvotāju grupām, kurām piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Pēdējos gados Rīgas pašvaldība ir centusies apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, tiek sniegti aprūpes pakalpojumi mājās, pašvaldības finansēti transporta pakalpojumi, tiek ierīkoti speciāli pielāgoti dzīvokļi sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risināts vides pieejamības jautājums personas dzīvesvietā.

- *Transporta pakalpojumu samaksa personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās*

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu, papildus valsts pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu samaksai.

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt samaksu par dažādiem transporta pakalpojumiem:

- specializētais autotransports (mikroautobuss) - Ls 180 gadā;
- vieglais taksometrs - Ls 180 gadā;
- samaksa degvielas iegādei personiskajam autotransportam - Ls 180 gadā;
- transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – līdz Ls 50 mēnesī;
- papildu samaksa transporta pakalpojumiem personām, kuras ir sociāli aktīvas (mācās vai strādā) – Ls 15 mēnesī;

¹⁴ Ar avansa maksājumu 2008. g. decembrī pakalpojuma sniegšanai 2009.gada janvārī Ls 9186

- papildu samaksa transporta pakalpojumiem personām, kuras apmeklē institūcijas sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai – līdz Ls 50 gadā.

Salīdzinājumā ar 2009.gadu samaksas transporta pakalpojumiem saņēmēju skaits 2010.gadā palielinājies par 492 personām. Šo tendenci var skaidrot ar invaliditātes pensiju saņēmēju skaita palielinājumu Rīgā (vērojams ikmēneša pieaugums par 1%). Ņemot vērā to, ka Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirta samaksa transporta pakalpojumiem Rīgā), tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti.

Lai pašvaldība varētu nodrošināt Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteikto obligāto pabalstu (pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsts) izmaksu, Rīgas pilsētas pašvaldības 2010.gada budžetā visiem transporta pakalpojumu veidiem (speciālais autotransports, taksometrs, degviela personīgajam autotransportam) vienādots samaksas apmērs uz Ls 180 gadā (2009.gadā speciālā autotransporta pakalpojuma samaksai – Ls 270 gadā, taksometra pakalpojuma samaksai – Ls 200 gadā), bet saglabājot pārējās transporta pakalpojumu samaksas ietvaros paredzētās piemaksas. Līdz ar to, palielinoties pakalpojuma samaksas saņēmēju skaitam 2010.gadā, pakalpojuma samaksai izlietotais finansējums nav būtiski mainījies salīdzinoši ar 2009.gadu (skat.44. tabulu).

44. tabula. Samaksu transporta pakalpojumiem saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais finansējums no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

Gads	Samaksu transporta pakalpojumiem saņēmušo personu skaits	Finansējums, Ls
2008	2810	495 387
2009	2712	502 759
2010	3204	499 073

Salīdzinot pēdējo divu gadu datus, redzams, ka personas ar invaliditāti Rīgas pilsētas pašvaldībā kļūst arvien aktīvākas Papildus samaksu darba vietas apmeklēšanai 2010.gadā saņēmušas 39 personas vairāk nekā 2009.gadā. Var secināt, ka, neskatoties uz ekonomisko situāciju valstī, personas ar invaliditāti veiksmīgi risina savas nodarbinātības jautājumu (skat. 45. tabulu).

45.tabula. Papildu samaksu transporta pakalpojumiem saņēmušās personas*

	Mācību iestāžu apmeklēšanai – Ls 15/ mēnesī, t.i., Ls 180 gadā	Darba vietas apmeklēšanai - Ls 15/ mēnesī, t.i., Ls 180 gadā	Citu institūciju apmeklēšanai - līdz Ls 50 / gadā
Personu skaits 2009.gadā	152	68	130
Personu skaits 2010.gadā	97	107	210

*Dati tiek apkopoti, sākot ar 2009.gadu

2010.gadā samaksu transporta pakalpojumiem saņēmušas 3204 personas, no tiem 56% transporta pakalpojumu lietotāju izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 33% - taksometra pakalpojumus, bet 12% degvielas apmaksu personīgajam autotransportam (skat. 46.tabulu).

46.tabula. Samaksas transporta pakalpojumiem saņēmušo personu skaita sadalījums pa transporta pakalpojumu veidiem

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas apmaksa	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi*	Vienreizējie braucieni*
2008	1301	1080	601	24	882
2009	1324	1067	390	24	655
2010	1808	1074	387	19	839

*pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus

Samaksas transporta pakalpojumiem lietotāju skaits, kuri ikdienā izmanto riteņkrēsli, ar katru gadu pieaug.(skat. 47.tabulu).

47.tabula. Samaksas transporta pakalpojumiem lietotāju, kuri pārvietojas riteņkrēslā, skaits

Gads	Personu skaits
2008	621
2009	672
2010	724

Vides pieejamība

Pēdējos gados ir pamanāmas daudzas pārmaiņas apkārtējā vidē. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, Rīgas dome jau sešus gadus piešķir finansējumu pacēlāju ierīkošanai dzīvojamās mājās, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī četrus gadus personām ar invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslos, ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pacēlāju ierīkošana dzīvojamās mājās

Pacēlāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar Rīgas Sociālajā dienestā strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacēlāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacēlāji.

Lai pašvaldība varētu nodrošināt Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteikto obligāto pabalstu (pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsts) izmaksu, Rīgas pilsētas pašvaldības 2010.gada budžetā nebija paredzēts finansējums jaunu pacēlāju iegādei, bet uzstādītie pacēlāji, kuri konkrētām personām vairāk nebija nepieciešami, pārvietoti uz citu personu dzīvesvietām (skat.48.tabulu).

48.tabula. Ierīkoto pacēlāju skaits un šim mērķim izlietotais finansējums no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

Gads	Ierīkoto pacēlāju skaits	Izlietotie līdzekļi, Ls
2008	19 (no tiem 10 mobilie pacēlāji)	61 324
2009	29 (no tiem 14 mobilie pacēlāji)	70 322
2010**	8	-

**esošie pacēlāji pārvietoti no vienas adreses uz citu.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

2010.gadā pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 48 personām, par kopējo summu Ls 79 196 (skat. 49.tabulu). Minētajām personām mājokļa pielāgošana ir būtisks Rīgas pilsētas pašvaldības atbalsts neatkarīgas dzīves nodrošināšanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Lai pašvaldība varētu nodrošināt Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteikto obligāto pabalstu (pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsts) izmaksu, Rīgas pilsētas pašvaldības 2010.gada budžetā salīdzinoši ar 2009.gadu samazināta kopējā summa, kas paredzēta pabalsta izmaksai, kā arī pabalsta apmērs samazināts no Ls 3000 uz Ls 1500. Līdz ar to personu skaits, kurām piešķirts pabalsts 2010.gadā ir mazāks nekā 2009.gadā, kā arī 2010.gadā pabalstam izlietotais finansējums ir mazāks nekā 2009.gadā.

49. tabula. Personu skaits, kuras saņēmušas pabalstu mājokļa pielāgošanai un šim mērķim izlietotais finansējums no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, Ls
2008	72	135 980
2009	76	197 710
2010	48	79 196

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

***Patversme** – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.*

***Naktspatversme** - sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmītņi, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas.*

Rīgā ar katru gadu aktuālākas kļūst bezpajumtniecības un ubagošanas problēmas. Cilvēki, kuri nav spējuši piemēroties mūsdienu straujajam dzīves ritmam, bieži vien ubago, dzīvo nepiemērotos apstākļos vai arī kļūst par bezpajumtniekiem. Pa to liecina gan pieaugošais personu skaits, kas saņem Rīgas patversmes/naktspatversmju pakalpojumus, gan zupas virtuvju apmeklētāju skaits.

Saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem pašvaldības pienākums ir nodrošināt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus sociāli mazaizsargātām personām, tai skaitā sniegt naktspatversmes vai patversmes pakalpojumus.

Bezpajumtnieki Rīgā var saņemt Rīgas patversmes/naktspatversmju, kā arī sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumus. Minētajās iestādēs tiek nodrošināts īslaicīgs patvērums, higiēnas un ēdināšanas pakalpojumi, kā arī sociālā darba speciālistu konsultācijas. Sociālās rehabilitācijas centrā darbā ar klientiem tiek īstenotas sociālās rehabilitācijas programmas, personu integrācijas sabiedrībā veicināšanai.

Rīgas patversme ir Rīgas pašvaldības institūcija, kurā iespējams uzņemt 194, nepieciešamības gadījumā, gada aukstajos mēnešos – līdz 254 personas.

Bezpaumtņieku skaits pārsniedz Rīgas patversmes vietu skaitu, tāpēc Rīgas dome no 2003.gada pērk naktspatversmes pakalpojumus no vairākām organizācijām. 2010.gadā Rīgas pašvaldība naktspatversmes pakalpojumu pirka no piecām organizācijām:

- reliģiskās organizācijas „Evaņģēlisko kristiešu draudze “Zilais krusts”” naktspatversmes vīriešiem pakalpojumu (līdz 200 vietām);
- biedrības „Mūsu zemei” naktspatversmes vīriešiem pakalpojumu (līdz 40 vietām);
- biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” naktspatversmes sievietēm un vīriešiem pakalpojumu (līdz 85 vietām);
- biedrības „PINS” naktspatversmes sievietēm pakalpojumu (līdz 40 vietām).
- SIA „CRAFT GROUP” naktspatversmes sievietēm un vīriešiem pakalpojumu (līdz 110 vietām).

Palielinoties bezpaumtņieku skaitam Rīgā, ar katru gadu tiek palielināts pirkta naktspatversmes pakalpojuma vietu skaits.

50. tabula. Kopējais vietu skaits līgumorganizāciju naktspatversmēs

Gads	Vietu skaits
2008	360
2009	450
2010	475

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpaumtņiekiem

Sociālajā rehabilitācijā ietilpst sociālo prasmju un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopums, veicinot personas sociālā statusa atgūšanu, iekļaušanos darba tirgū un sabiedrībā, kā arī novēršot citu faktoru izraisītās negatīvās sekas personas dzīvē saskaņā ar individuāli izstrādātu katra klienta sociālās rehabilitācijas plānu.

2010.gadā Rīgas dome finansēja divus organizāciju sociālās rehabilitācijas centru (turpmāk tekstā - SRC) pakalpojumus bezpaumtņiekiem:

- Biedrības „Labā cerība” SRC sievietēm (līdz 10 vietām). 2010.gadā pakalpojumu saņēma 19 sievietes.
- Biedrības „Labā cerība” SRC vīriešiem (līdz 18 vietām). 2010.gadā pakalpojumu saņēma 34 vīrieši.

Kopā 2010.gadā pakalpojumu saņēma 53 personas.

Maksimālais uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta SRC pakalpojuma finansēšanai izlietotos līdzekļus skatīt 4.tabulā.

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju/sociālās rehabilitācijas centru pakalpojumus 2010.gadā, vidējais skaits mēnesī bija 522, kas ir par 47 (10%) personām vairāk nekā 2009.gadā (skat. 36.tabulu). Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmes bija vērojams 2010.gada februāra mēnesī – 723 personas, kas ir par 143 (25%) personām vairāk nekā iepriekšējā gadā. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpaumtņieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 315 personām mēnesī.

Patversmes, naktspatversmes un sociālās rehabilitācijas centra bezpaumtņiekiem pakalpojumus kopā 2010.gadā saņēma 3182 personas, no tām pakalpojumus saņēma 2588 (81%) vīrieši un 594 (19%) sievietes. Klientu kopējais skaits 2010.gadā salīdzinoši ar 2009.gadu, ir palielinājies par 585 (22%) personām (skat. 51.tabulu).

51. tabula. Vidējais personu skaits Rīgas patversmē/naktspatversmēs/SRC mēnesī

	2008	2009	2010
Janvāris	510	547	692
Februāris	520	580	723
Marts	497	586	717
Aprīlis	459	511	606
Maijs	370	418	387
Jūnijs	362	351	340
Jūlijs	350	331	315
Augusts	343	338	315
Septembris	361	382	384
Oktobris	426	495	514
Novembris	489	550	599
Decembris	497	614	678
Vidējais skaits	432	475	522

Ziemas periodā (no 1.oktobra līdz 30.aprīlim) tiek palielināts sniegtās palīdzības apjoms bezpajumtniekiem saskaņā ar Rīgas domes 2007.gadā pieņemto rīcības plānu „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā”. Minētā rīcības plāna ietvaros, atkarībā no gaisa temperatūras tiek pagarināti patversmes/naktspatversmes darba laiki, palielināts vietu skaits patversmē /naktspatversmēs, papildus nodrošināti zupas virtuves pakalpojumi, izvēsta informatīvā kampaņa plašsaziņas līdzekļos par palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem aukstajā laikā, kā arī Rīgas Pašvaldības policijas darbinieki iesaistās palīdzības sniegšanā, informējot reidos sastaptos bezpajumtniekus par palīdzības saņemšanas iespējām vai nepieciešamības gadījumā nogādājot tos patversmē/naktspatversmēs.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Rīgas patversmes dienas centrs (turpmāk tekstā - RPDC) nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, atbalsta un pašpalīdzības grupu darbību u.c. pakalpojumus.

Rīgas patversmes Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā darbu uzsāka 21.05.2009. RPDC var saņemt šādus pakalpojumus:

- sociālā darba speciālistu pakalpojumi;
- uzturēšanās RPDC pilnu darba dienu (no 9.00 līdz 17.00);
- dažādu prasmju apguves, darba iemaņu apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t.sk., atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības;
- ģimenes ārsta pakalpojumi primārās veselības aprūpes līmenī;
- dušas pakalpojumi, t.sk., iespēja izmatot higiēnas līdzekļus;
- dezinfekcijas pakalpojumi;
- pusdienas klientiem, kuri piedalās RPDC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus;
- veļas mazgāšanas pakalpojumi.

RPDC pakalpojumus persona saņem saskaņā ar sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu.

RPDC pakalpojumus 2010.gadā saņēma 1327 personas, vidēji dienā - 148 cilvēki, tajā skaitā ģimenes ārsta pakalpojumus saņēma vidēji 13 cilvēki dienā, dušas pakalpojumus izmantoja vidēji

12, veļas mazgāšanas pakalpojumus vidēji 3 un vidēji 72 cilvēki dienā apmeklēja bibliotēku (skat.52.tabulu). RPDC 2010.gadā izdalītas 19 984 pusdienu porcijas.

52.tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmes Dienas centrā 2009. un 2010.gadā

	2009	2010
Janvāris	-	159
Februāris	-	188
Marts	-	209
Aprīlis	-	151
Maijs (no 21.05.)	67	121
Jūnijs	111	122
Jūlijs	106	115
Augusts	82	121
Septembris	66	130
Oktobris	62	151
Novembris	61	147
Decembris	71	165
Vidēji mēnesī	78	148
Gadā	427	1327

Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem

Rīgas patversmes struktūrvienība – mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem (turpmāk – Mobilā brigāde) izveidota 2007.gada novembrī. Mobilās brigādes mērķis sniegt informāciju un atbalstu bezpajumtniekiem. Mobilās brigādes galvenie uzdevumi ir izbaukt dažādus maršrutus Rīgas pilsētā, apzināt un regulāri apsekot bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekot konkrētas vietas pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot katra klienta situāciju, vajadzības un problēmas, informēt par iespējamo palīdzību un tās saņemšanas iespējām, motivēt klientus risināt savas sociālās problēmas un sniegt adekvātu atbalstu klientam atbilstoši katras personas situācijai un vajadzībām, iegūt un nostiprināt bezpajumtnieku uzticību Mobilās brigādes darbiniekiem un sniegtajam atbalstam.

Mobilā brigāde katru darbdienu braucienos dodas trīs cilvēku sastāvā – sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. Darbs ir vienā maiņā no plkst. 9.00 līdz 17.00. Mobilās brigādes maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses, un papildināts ar citām bezpajumtnieku pulcēšanās vietām. Nedēļas laikā tiek apsektas visas Rīgas priekšpilsētas (rajoni).

2010.gadā Mobilā brigāde ir sniegusi konsultācijas 1959 personām, saņēmusi 581 tālruņa zvanus, 1771 personas nogādātas naktspatversmēs vai ārstniecības iestādēs. Salīdzinoši 2008.gadā Mobilā brigāde ir sniegusi konsultācijas 3195 personām, saņēmusi 250 tālruņa zvanus, 345 personas nogādātas uz patversmi vai ārstniecības iestādi (skat.53.tabulu). 2010.gadā ir vairākkārtīgi palielinājies MB nogādāto personu skaits uz patversmi/ārstniecības iestādēm, kas liecina par pieprasījumu pēc MB pakalpojumiem.

53.tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi 2009.un 2010.gadā

Pakalpojumu veids	2009	2010
	Konsultācijas	3293
Saņemtie tālruņa zvani	766	1771
Personu skaits, kas nogādātas patversmē/ārstniecības iestādē	450	581

Mobilās brigādes apkopotā informācija liecina, ka bezpajumtnieku galvenās problēmas ir mājokļa trūkums, veselības problēmas un informācijas trūkums par dažādām institūcijām, pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību.

Zupas virtuves

Rīgas pilsētā darbojas vairākas zupas virtuves vietas, kurās silto ēdienu var saņemt gan bezpajumtnieki, gan arī citi trūcīgie Rīgas iedzīvotāji. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2010.gadā tika līdzfinansēti divu organizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums Āgenskalna tirgus rajonā (līdz 350 porcijām dienā) un biedrības „Žēlsirdības misija “Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums K.Barona ielā 56, Rīgā (līdz 300 porcijām dienā), aukstajā gada laikā papildus arī Čiekurkalna tirgū, Ropažu ielā 70, Rīgā (līdz 150 porcijām dienā). Kopējais līdzfinansēto porciju skaits bija līdz 900 porcijām dienā piecas reizes nedēļā, ieskaitot RPDC izdalītās 100 porcijas dienā. 2010.gadā kopā līdzfinansētas – 155 503 porcijas, kas salīdzinoši ir par 51 678 porcijām vairāk nekā iepriekšējā gadā. Salīdzinoši 2009.gadā izdalītas 103 825 porcijas un 2008.gadā – 113 054 porcijas.

„Ēdiena piegāde un izdalīšana personām, kuras saņem atbalstu Sociālā drošības tīkla stratēģijas ietvaros labklājības un veselības jomā” – pakalpojumu uzsākts sniegt 27.09.2010. divās vietās Rīgā - kreisajā un labajā Daugavas krastā. Katrā ēdiena izdales vietā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansētas līdz 500 porcijām dienā. Ēdiena izdales vietas darbojas katru darba dienu no 10:00 līdz 18:00 vai līdz laikam, kad tika izdalītas visas 500 porcijas. Šis pakalpojums organizēts personām, kuras saņem atbalstu Sociālā drošības tīkla stratēģijas (Ministru kabineta 2009.gada 8.septembra sēdes protokols Nr.56, 78.§) ietvaros labklājības un veselības aprūpes jomā, t. sk., pensionāriem, bezdarbniekiem un ģimenēm ar bērniem, ņemot vērā sociālekonomisko situāciju valstī un to, ka turpina palielināties trūcīgo personu (ģimeņu) skaits, kā arī pieprasījums pēc zupas virtuves pakalpojuma. Lai izvērtētu pieprasījumu pēc ēdināšanas pakalpojuma, tika organizēts pilotprojekts ēdiena izdales vietās Mārtiņa ielā 3 un Mazā Krasta ielā 73. Izvērtējot izpildes gaitu un pieprasījumu pēc ēdināšanas pakalpojuma no mazaizsargāto iedzīvotāju puses, tika pieņemts lēmums turpināt nodrošināt pakalpojumu (Maskavas ielā 172/2, Rīgā, un Daugavgrīvas ielās 48, Rīgā). 2010.gadā kopā tika izdalītas 41 436 porcijas par kopējo summu Ls 44 204.

54. tabula. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi sociālajiem pakalpojumiem pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

	2008	2009	2010
Rīgas patversme	478 416	412 071 <i>(bez Dienas centra un MB finansējuma)</i>	392 881
Rīgas patversmes Dienas centrs	-	84 999 <i>(21.05.2009. - 31.12.2009.)</i>	94 115 t. sk. klientu ēdināšanas izdevumi 10 485
Mobilā brigāde	36 180	23 733	22 824
Līgumorganizāciju	365 177	360 207	356 039

naktspatversmes			
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi	83 040	71 275 <i>(ar avansa maksājumu 2008. g. decembrī par sniegto pakalpojumu 2009. g. janvārī Ls 8215)</i>	47 738
Zupas virtuve	65 603	54 685 <i>(ar avansa maksājumu 2008. g. decembrī par sniegto pakalpojumu 2009. g. janvārī Ls 9105)</i>	60 435

Zupas virtuve Mazā Krasta ielā 73

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums

No 01.07.2009. biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālajā centrā „Gaiziņš”, Gaiziņa ielā 7, Rīgā, piedāvā maksas sociālo pakalpojumu – īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām (50 vietas). Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums ir piemērots personām, kuras uzturas Rīgas patversmē vai naktspatversmē un gaida rindā, lai saņemtu pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā vai ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu. Gadījumā, ja klients pats nevar pilnībā apmaksāt Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu, tā līdzfinansēšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem veic Rīgas Sociālais dienests. 2010.gadā Rīgas Sociālais dienests līdzfinansēja Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu vidēji 5 personām mēnesī par kopējo summu gadā Ls 2535 (vidēji Ls 211 mēnesī).

Sociālais darbs ārstniecības iestādēs

Sociālais darbs nodrošina profesionālu darbību, lai palīdzētu personām, ģimenēm, personu grupām un sabiedrībai kopumā veicināt vai atjaunot savu spēju sociāli funkcionēt, radīt šai funkcionēšanai labvēlīgus apstākļus, kā arī veicināt sociālās atstumtības un riska faktoru mazināšanu, attīstot pašas personas(-u) resursus un iesaistot atbalsta sistēmas.

Rīgas Sociālā dienesta pakļautībā 2010.gadā strādāja 15 sociālie darbinieki darbam ar klientiem 8 Rīgas ārstniecības iestādēs (skat. 43.tabulu).

Rīgas pašvaldība 2010.gadā sociālā darba pakalpojumus nodrošināja (apmaksāts(-i) sociālais(-ie) darbinieks(-i) ārstniecības iestādē) šādās ārstniecības iestādēs Rīgas pilsētā:

- RP SIA „Rīgas 1. slimnīca” (2 sociālie darbinieki);
- RP SIA „Rīgas 2. slimnīca” (1 sociālais darbinieks);
- RP SIA „Rīgas Dzemdību nams”(1 sociālais darbinieks);
- VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” (4 sociālie darbinieki);
- VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” (1 sociālais darbinieks);
- VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca” (1 sociālais darbinieks);
- VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs” (1 sociālais darbinieks);
- VSIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” Klīnika „Latvijas Onkoloģijas centrs” (2 sociālie darbinieki) un slimnīca” Klīnika „Gaiļezers” (2 sociālie darbinieki).

2010.gadā sociālos pakalpojumus ārstniecības iestādēs saņēmuši 6527 klienti. Ārstniecības iestāžu sociālie darbinieki visvairāk risinājuši jautājumus, kas saistīti ar psihosociālajām problēmām, vardarbības gadījumiem pret bērniem un sociālo pakalpojumu nepieciešamību, t.sk. jautājumus, kas saistīti ar īslaicīgu vai ilgstošu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju institūcijā, aprūpi mājās un transporta pakalpojumiem.

Salīdzinot ar 2009.gadu, sociālā darba pakalpojumus saņēmušo klientu skaits 2010.gadā ir samazinājies par 7%, kas skaidrojams ar to, ka ar 2009.gada 10.augustu darbu pārtrauca slimnīcas „Bikur Holim” īslaicīgās sociālās aprūpes gultas. Turpretim kopējais ārstniecības iestāžu sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits 2010.gada laikā ir palielinājies par 29%.

55. tabula. Sociālie pakalpojumi ārstniecības iestādēs

	2008	2009	2010
Ārstniecības iestāžu skaits	9	9	8
Sociālo darbinieku skaits	15	15	15
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	7309	7015	6527
Konsultāciju skaits	17 753	18 792	26294

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

Labklājības departaments, pildot “Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā” noteiktos pašvaldības uzdevumus, sadarbībā ar Nodarbinātības valsts aģentūru (turpmāk – NVA) un citiem pašvaldības departamentiem, izstrādāja Rīgas pilsētas Nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānu (turpmāk – Plāns) 2010.gadam. Plāns tika sagatavots sadarbībā ar NVA Rīgas reģionālās filiāles, Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta, Uzņēmējdarbības koordinācijas centra, Pilsētas attīstības departamenta, Mājokļu un vides departamenta, Rīgas Austrumu izpilddirekcijas un Rīgas Sociālā dienesta speciālistiem. Plānā apkopotas augstāk minēto pašvaldību iestāžu un struktūrvienību plānotās aktivitātes 2010.gadā, kas veicina Rīgas iedzīvotāju nodarbinātību.

2010.gada martā, lai turpinātu jau agrāk izveidojušos sadarbību, Labklājības departaments noslēdza jaunu sadarbības līgumu ar NVA par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā. Pildot gan šajā līgumā paredzētos, gan Labklājības departamenta nolikumā ietvertos uzdevumus, Labklājības departaments nodrošināja regulāru informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA un citām pašvaldības institūcijām:

- 2010.gada martā un oktobrī Labklājības departaments organizēja seminārus, lai veicinātu RSD un NVA sadarbību kopīgo klientu sociālo problēmu risināšanā un aktivizēšanā darba tirgum;

- Labklājības departaments pārstāvēja Rīgas pašvaldību divās NVA Konsultatīvās padomes sēdēs un informēja pašvaldības institūcijas par sēdē pārrunātajiem jautājumiem, kā arī galvenajiem bezdarba rādītājiem pilsētā;

- Labklājības departaments piedalījās vienpadsmit NVA Rīgas reģionālās Filiāles aktīvo pasākumu realizētāju izvēles komisijās;

- lai novērtētu iepriekšējā gada nodarbinātības plāna īstenošanas gaitu un sasniegtos rezultātus pašvaldības teritorijā, Labklājības departaments sagatavoja un iesniedza NVA pārskatu par 2009.gada Nodarbinātības veicināšanas plāna izpildi;

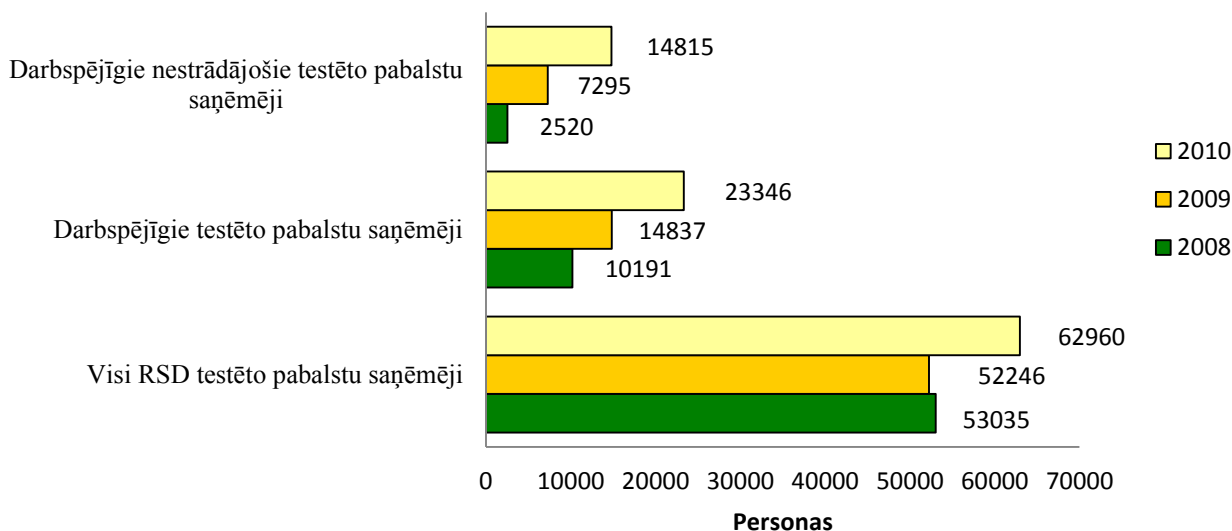
- lai veicinātu darbospējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanos NVA organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos, Labklājības departaments regulāri informēja RSD speciālistus par NVA aktualitātēm.

Lai informētu rīdziniekus par pašvaldības sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem bezdarba gadījumā, Labklājības departamenta pārstāvji 2010.gada 13.novembrī piedalījās izstāžu centra Ķīpsala Starptautiskās izstāžu rīkotājsabiedrības BT1 organizētajā 2.nodarbinātības un profesionālās izaugsmes izstādē „Darbs un karjeras iespējas 2010”.

Kopš 2009.gada janvāra bezdarbs Rīgā strauji auga un turpināja pieaugt līdz 2010.gada 1.ceturkšņa beigām, sasniedzot 12.9% augstu bezdarba līmeni. 2010.gadā bezdarba situācija nedaudz sāka uzlaboties un bezdarba līmenis samazinājās gan Rīgas pilsētā, gan visā valstī. Rīgā bezdarba līmenis samazinājās no 12.5% (reģistrētas 47 684 personas) janvārī līdz 9.9% (reģistrētas 37 998 personas) decembrī. Lai arī bezdarba situācija uzlabojās, tomēr strauji pieauga NVA reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku skaits un gada beigās sasniedza 33.2% no visiem reģistrētajiem bezdarbniekiem.

Bezdarba situācijas izraisīta rīdzinieku ienākumu samazināšanās 2010.gadā, veicināja strauju darbospējīgu nestrādājošu personu skaita pieaugumu, kuri RSD vērsās pēc sociālās palīdzības un sociālajiem pakalpojumiem. Kaut arī 2010.gadā bezdarba līmenis samazinājās, RSD darbospējīgo nestrādājošo klientu skaits 2010.gadā pieauga par 73%, savukārt darbospējīgo nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits RSD pieauga par 103% (skat. 9.attēlu).

9.attēls. Darbspējīgie nestrādājošie pašvaldības testēto pabalstu saņēmēji 2008. - 2010.gadā ¹⁵

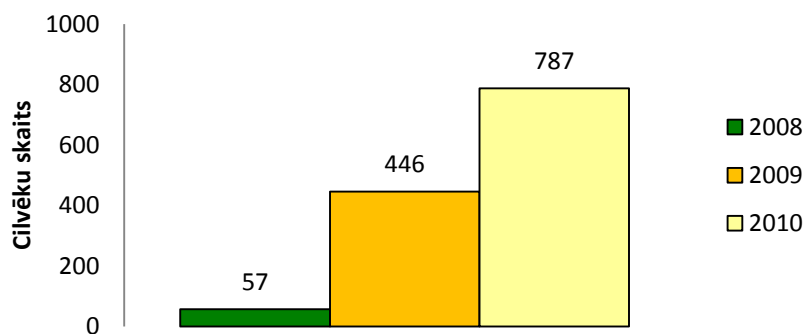

Pēc pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) reģistrētās informācijas var secināt, ka 2010.gadā darbspējīgo nestrādājošo personu skaits, kuras saņēma pašvaldības testētos pabalstus, īpatsvars kopējā pabalstu saņēmēju skaitā 2010.gadā pieauga līdz 24% (2008.gadā 5%, 2009.gadā 14%) un līdz 63% (2008.gadā 25%, 2009.gadā 49%) no visām darbspējīgām testētos pabalstus saņēmušajām personām. Pašvaldības testētos pabalstus 2010.gadā pavisam saņēmušas 14 815 darbspējīgas nestrādājošas personas. Pēc SOPA datiem darbspējīgas nestrādājošas personas, galvenokārt, saņēmušas dzīvokļa pabalstu un Garantētā minimālā ienākuma nodrošinājuma pabalstu.

2010.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, trīskāršojās ilgstoši nestrādājošo (nestrādā ilgāk par 12 mēnešiem) darbspējīgo klientu skaits, gada laikā sasniedzot 1399 personas. Ilgstoši nestrādājoši bija 7% no visiem reģistrētajiem RSD darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem.

Ekonomikas sarukums, nepietiekamais vakanču skaits un ilgstošo bezdarbnieku skaita pieaugums noteica to, ka 2010.gadā aktualitāti saglabāja sociālā atbalsta pasākumi bezdarbniekiem. Lai pilnveidotos sociālais darbs ar grupām, no 2010.gada septembrim līdz gada beigām notika 16 sociālā darba speciālistu – visu dienas centru darbinieku apmācība Atbalsta grupu bezdarbniekiem (turpmāk – AGB) vadīšanā. 2010.gadā RSD tika organizētas 35 AGB, kurās piedalījās 787 bezdarbnieki. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, atbalsta grupu dalībnieku skaits 2010.gadā pieauga par 76 % (skat. 10. attēlu).

10.attēls. Atbalsta grupu bezdarbniekiem dalībnieku skaits 2008.-2010.gadā

¹⁵ Testētus pabalstus piešķir, izvērtējot pabalstu pieprasītāju ienākumus un materiālo stāvokli

2010.gadā AGB vadīja 10 speciālisti 5 dienas centros un 2 teritoriālajos centros (skat.56.tabulu), kā arī bija pieejami citi dienas centru sniegtie pakalpojumi.

56.tabula. Atbalsta grupas bezdarbniekiem RSD 2010.gadā

Nr. p.k.	AGB norises vieta	AGB skaits	Personu skaits
1	DC „Vecmīlgrāvis”, Emmas ielā 3	8	158
2	DC „Rīdzene”, Brīvības gatvē 237/2	4	126
3	Ziemeļu RN TC Vidzeme, Vidrižu ielā 3	1	10
4	DC „Kengarags”, Aglonas ielā 35/3	6	64
5	DC „Kamene”, Salnas ielā 2	2	14
6	DC „Ābeļzars” Avotu ielā 31	2	288
7	Pārdaugavas RN TC „Bolderāja”, Dolomīta ielā 1	12	127
KOPĀ		35	787

Salīdzinot ar 2009.gadu, konsultācijas darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem 2010.gadā sniegtas pusotras reizes vairāk, tas nozīmē, ka ievērojami pieaudzis sociālā darba speciālistu darba apjoms ar darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem. Lai uzlabotu sociālo darbu ar bezdarbniekiem, plānots, ka 2011.gadā darbu RSD uzsāks vēl 20 sociālie darbinieki.

Sociālā darba speciālistu konsultācijas sniegtas 57 312 darbspējīgām nestrādājošām personām, kas vidēji ir 3,8 konsultācijas vienai personai. Visvairāk konsultāciju (59%) snieguši sociālās palīdzības nodaļas speciālisti. Psihologa vai psihoterapeita konsultācijas saņēmušas 215 nestrādājošas personas¹⁶.

RSD sociālo darbinieku atbalstu sociālo problēmu risināšanā ir saņēmušas 2 049 ģimenes ar bērniem, kurās ir nodarbinātības problēmas¹⁷.

2010.gadā turpinājās Rīgas pašvaldības dalība ESF projektā „Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai”. Saskaņā ar RD priekšsēdētāja rīkojumu Departaments ir pašvaldības atbildīgā institūcija par projekta veiksmīgu ieviešanu un realizāciju Rīgas pilsētā. 2010.gadā pašvaldībā astoņās pašvaldības iestādēs, struktūrvienībās un aģentūrās tika izveidotas 2486 darba praktizēšanas vietas, kurās nodarbināti NVA reģistrētie bezdarbnieki, kas nesaņem bezdarbnieku pabalstu, kā atlīdzību par darba praktizēšanu saņemot Ls 100,- stipendiju. Pavisam no projekta sākuma prakses vietās Rīgā nodarbināti 4 443 NVA reģistrētie bezdarbnieki.

Departaments 2009.gadā noslēdza līgumu ar NVA Rīgas reģionālo filiāli par dalību projektā, saskaņā ar kuru 2010.gadā Departaments sadarbībā ar 29 nevalstiskām organizācijām, 13 pašvaldības iestādēm, struktūrvienībām un vienu valsts iestādi izveidoja 793 prakses vietas (skat. 57.tab.). 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, Departaments prakses vietu skaitu palielināja par 190%.

57.tabula. Labklājības departamenta izveidotās darba prakses vietas 2010.gadā

Nr. p.k.	Rīgas pašvaldības iestādes, struktūrvienības, nevalstiskās organizācijas un valsts iestādes	Prakses vietu skaits
1	Insultu pārcietušo cilvēku un viņu radnieku psiholoģiskā atbalsta biedrība „Vigor”	90
2	Evanģēlisko kristiešu draudze „Zilais Krusts”	82
3	Rīgas sociālais dienests	68
4	Biedrība „Dzintarkrusts serviss”	55

¹⁶ Rīgas Sociālā dienesta dati

¹⁷ Rīgas Sociālā dienesta dati

5	RSAC „Stella Maris”	45
6	RSAC „Gaiļezers”	43
7	RSAC „Mežciems”	33
8	Rīgas Patversme/ DC bezpajumtniekiem	32
9	Latvijas Sarkanais Krusts	29
10	Rīgas Pieminekļu aģentūra	26
11	Biedrība „Rūpju bērns”	26
12	Biedrība „Žēlsirdības Misija Dzīvības Ēdiens”	24
13	Latvijas Mazturīgo atbalsta biedrība „Dace”	18
14	Biedrība „Labā cerība”	16
15	Biedrība „PINS”	16
16	Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	14
17	VSAC „Rīga” filiāle „Jugla”	14
18	VSAC „Rīga” filiāle „Ezerkrasts”	12
19	Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	12
20	Vidzemes priekšpilsētas Invalīdu biedrība	12
21	Biedrība „Mēs esam līdzās”	10
22	Latvijas Neredzīgo biedrība	9
23	VSAC „Rīga” filiāle „Rīga”	9
24	Biedrība „Sv. Jāņa Palīdzība”	9
25	Nodibinājums LELB Diakonijas Centra struktūrvienība Atbalsta centrs bērniem un ģimenēm „Roku rokā”	8
26	Mārtiņa Evaņģēliski Luteriskā Draudze	7
27	Rīgas Latviešu biedrība	7
28	Biedrība „Mūsu cerība”	6
29	Biedrība „Dialogs”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS	6
30	Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas invalīdu apvienība „Aizvējš”	6
31	RD Labklājības departaments	5
32	RD Īpašuma departaments	5
33	Rīgas 3. bērnu un jaunatnes sporta skola	5
34	RD Attīstības departaments	4
35	Biedrība cilvēku ar īpašām vajadzībām un viņu piederīgo atbalstam „Dzīvesspēks”	4
36	RPA „Rīgas gaisma”	4
37	Nodibinājums LELB Diakonijas Centra struktūrvienība Atbalsta centrs bērniem un ģimenēm „Sirdsgaisma”	3
38	Rīgas Jaunā Svētās Ģertrūdes evaņģēliski luteriskā draudze	3
39	Nodibinājums „Kraukļa Fonds”	3
40	Rīgas pilsētas būvvalde	2
41	Latvijas Audžuģimeņu biedrība	2
42	Biedrība „Aspazija”	2
43	VSAC „Rīga” filiāle „Kalnciems”	2
44	Latvijas Pareizticīgā Baznīca „Svētā Nikolaja” Rīgas kristīgā bērnu patversme	2
45	Rīgas Āgenskalna baptistu draudze	2
46	Biedrība „Gaismas stars”	1
KOPĀ		793

No visiem, Departamenta organizētajās prakses vietās, nodarbinātajiem 37% strādāja sociālajā aprūpē, bet pārējie stipendiāti pārsvarā kā palīgstrādnieki, remontstrādnieki, apkopēji un dežuranti.

SOCIĀLĀS DZĪVOJAMĀS MĀJAS UN SOCIĀLIE DZĪVOKĻI

Sociālās dzīvojamās mājas un atsevišķi sociālie dzīvokļi izvietoti dažādos Rīgas rajonos, tajās dzīvo dažāda vecuma cilvēki – gan pensionāri, gan personas ar invaliditāti, kā arī ģimenes ar bērniem.

Sociālajās dzīvojamās mājās un sociālajos dzīvokļos īrniekiem ir noteikta pazemināta īres maksa - Ls 0,04 par vienu dzīvokļa kopējās platības kvadrātmetru. Maksa par apkuri ir samazināta par 25%, bet maksa par ūdeni un kanalizācijas pakalpojumiem – par 50%. Sociālās dzīvojamās mājas ir Rīgas pilsētas īpašums. Nepārtraukti augošo izmaksu starpību kompensē Rīgas pašvaldība.

Sociālās dzīvojamās mājas pēc to labiekārtojuma līmeņa tiek iedalītas trijās kategorijās:

1. kategorija – dzīvojamā platība ar atsevišķu virtuvi un sanitāro mezglu;
2. kategorija – dzīvojamā platība ar sanitāro mezglu, bet ar koplietošanas virtuvi;
3. kategorija – dzīvojamā platība ar koplietošanas virtuvi un sanitāro mezglu.

Rīgas pilsētā patlaban veiksmīgi tiek apsaimniekotas **14 sociālās dzīvojamās mājas**, kurās dzīvo apmēram **1176 rīdzinieki**.

2010.gada ekspluatācijā tika nodota 1 jauna sociālā dzīvojamā māja Rīgā, Lomonosova ielā 1 k-19 ar 106 dzīvokļiem, tā būtiski paātrinot sociālo dzīvokļu rindas virzību. Sociālā dzīvojamā māja Lomonosova ielā 1 k-19 ir uzskatāma par pilotprojektu sociālo dzīvojamo māju būvniecībai, kurā ir realizētas iepriekšējos gados Labklājības departamenta, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, PSIA „Rīgas pilsētībūvnieks” un Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta sadarbībā izstrādātās vienotās prasības vides pieejamībai un aprūpei.

Ēkā ir atrisināti vides pieejamības jautājumi, lai personas ar kustību traucējumiem brīvi un patstāvīgi varētu pārvietoties. Pirmajā stāvā ir telpas dežurantam, puspagraba stāvā izvietotas Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības telpas un biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” telpas.

Bez tam Rīgas dome arī vairākās pašvaldības dzīvojamās mājās 345 dzīvokļiem ir noteikusi atsevišķa sociālā dzīvokļa statusu. Dzīvokļu un iedzīvotāju skaits gan ir nedaudz svārstīgs, taču caurmērā šādos dzīvokļos dzīvo apmēram 650 iedzīvotāji.

Lai uzlabotu Rīgas iedzīvotājiem piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības kvalitāti, lielākajā daļā sociālo dzīvojamo māju ir izvietoti Rīgas Sociālā dienesta teritoriālie centri, atbalsta un dienas centri pieaugušajiem un bērniem u.c., kas paplašina iedzīvotāju sociālās palīdzības apjomu un kvalitāti, nodrošina informācijas pieejamību par sociālo palīdzību.

**Sociālā dzīvojamā māja
Lomonosova iela 1 korpus 19**

Iedzīvotāju veselības aprūpe tiek nodrošināta saskaņā ar Ministru kabineta 19.12.2006. noteikumu Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr.1046) organizācijas un finansēšanas principiem.

Savukārt pašvaldības pastāvīgā autonomā funkcija ir noteikta likuma “Par pašvaldībām” 15. pantā, proti, tā ir – **nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu.**

58. tabula. Rīgas pašvaldības ieguldījums veselības aprūpē

Gads	Ls
2007	3 589 298, 00
2008	3 587 602, 89
2009	2 443 580,26
2010	689 066,88

Rīgas domes Labklājības departamenta, kas atrodas Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejas pārraudzībā, Veselības pārvalde ir vienīgā un vadošā struktūrvienība veselības aprūpes nozarē Rīgas pašvaldībā, kuras galvenie uzdevumi ir īstenot RD noteikto veselības aprūpes pieejamību un veselīga dzīvesveida veicināšanas politiku pilsētā atbilstoši nolikumā noteiktajām funkcijām. Veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanu Rīgas pilsētā īsteno Veselības pārvaldes Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļa, kuras darbības uzdevumi un kompetence ir noteikta reglamentā.

Joprojām pieejamības definīcija nevienā normatīvajā aktā nav atrodama. Veselības aprūpes pieejamība Rīgas pašvaldības izpratnē ir definēta pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumos ar pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām. Tā ietver telpu, cilvēku resursu un atbilstošu tehnoloģiju nodrošināšanu (noteiktas infrastruktūras izveidošana), lai ārstniecības iestāde varētu sniegt iedzīvotājiem veselības aprūpes (ārstniecības) pakalpojumus un veicināt veselīgu dzīvesveidu.

Saskaņā ar Rīgas domes 2010.gada 15.jūnija lēmumu Nr.1585 „Par valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu veselības aprūpes jomā” 2010.gada 7.jūlijā tika noslēgti jauni pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumi (turpmāk - Deleģēšanas līgumi) ar sekojošām 15 Rīgas pilsētas pašvaldības kapitālsabiedrībām (RP SIA):

- „Rīgas 1. slimnīca”;
- „Rīgas 2. slimnīca”;
- „Rīgas Dzemdību nams”;
- „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs”;
- „Ilģuciema poliklīnika”;
- „Bolderājas poliklīnika”;
- „Dzirčiema poliklīnika”
- „Veselības nams 5”;
- „Sarkanā Krusta bērnu veselības centrs”;
- „Bērnu zobārstniecības poliklīnika”;
- „Veselības centrs 1”;
- „Veselības centrs „Imanta””;
- „Torņakalna poliklīnika”
- „Bērnu veselības centrs „Ķengarags””;
- „Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns””.

Deleģējuma līgumu uzraudzība un kontrole uzdots Labklājības departamenta Veselības pārvaldei (turpmāk -LD VP). 2010.gadā LD VP veica deleģētā uzdevuma izpildes kontrole ņemot vērā līgumā noteiktos kritērijus:

1. Pieejamo Pakalpojumu daudzveidība;
2. Apkalpoto pacientu skaits laika vienībā uz vienu ārstniecības personu (attiecinot uz vienu amata slodzi) pa specialitātēm;
3. Pakalpojumu sniegšanai izmantoto telpu un vides sakoptība un labiekārtotība, tai skaitā pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
4. Saistībā ar Uzdevuma izpildi saņemto pamatoto sūdzību skaits:
  - a. Veselības inspekcijā par pamatotām atzīto sūdzību skaits,
  - b. Ārstniecības iestādē izvērtēto pamatoto sūdzību skaits, tai skaitā iedzīvotāju uzklausišana, savlaicīga atbilžu sniegšana;
5. Izstrādāto un realizēto investīciju apjoms:
  - a. Ārstniecības iestādē paša izstrādāto un realizēto investīciju projektu skaits un finansējuma apjoms,
  - b. izstrādāto un realizēto Pašvaldības investīciju projektu skaits un finansējuma apjoms.

Pēc valstī veiktajām reformām stacionārajā veselības aprūpē 2010.gadā no četrām Rīgas pašvaldības kapitālsabiedrībām valsts apmaksātie stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi vairs netika sniegti RP SIA „Rīgas 1.slimnīca” un RP SIA „Ādas seksuāli un transmisīvo slimību klīniskais centrs” (tās turpina darbu kā ambulatoras iestādes). Stacionārie valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi tiek nodrošināti:

- Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas 2.slimnīca” traumatoloģijas un ortopēdijas jomā;
- Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas Dzemdību nams” – galvenokārt dzemdniecības jomā un grūtniecības patoloģijas jomā.

2010.gadā saskaņā ar Rīgas domes 01.06.2010. lēmumiem Nr. 1464 un Nr.1463 notika Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrību reorganizācija, kuras rezultātā RP SIA „Dzirčiema poliklīnika” tika reorganizēta pievienojot RP SIA „Ilģuciema poliklīnika” , bet RP SIA „Veselības centrs 1” un RP SIA „Sarkanā Krusta bērnu veselības centrs” tika reorganizētas pievienojot RP SIA „ Veselības nams 5”. Veikto reformu rezultātā no 20.12.2010. Rīgas pašvaldības teritorijā darbojas 12 kapitālsabiedrības.

Visās ambulatorā tipa ārstniecības iestādēs tiek sniegta plaša daudzprofila ambulatorā veselības aprūpe, ir pieejams plašs speciālistu-konsultantu un diagnostisko izmeklējumu klāsts.

Atbilstoši Noteikumu Nr.1046 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” 23.1 un 53. punktiem, Veselības norēķinu centra Rīgas nodaļu kopš 2006.gada ik gadu tiek saskaņots „Ģimenes ārstu darbības pamatteritoriju plāns Rīgas pilsētā”.

59.tabula. PVA ārsti Rīgas pilsētā

	2007	2008	2009	2010
Primārās veselības aprūpes ārsti, no tiem:	427	430	437	448
Ģimenes ārsti	390	396	406	412
PVA internisti	25	23	21	17
PVA pediatri	12	11	11	19

Rīgā 2010.gadā primārās veselības aprūpes (turpmāk-PVA) ārstu pakalpojumu sniedza 448 ārsti, pie kuriem bija reģistrēti 711768 pacienti. Rīgā PVA ārsti strādāja 94 darbības lokalizācijas vietās - adresēs, tai skaitā 33 vietās - pašvaldībai piederošā īpašumā PVA ārsti ir apliecinājuši visu prakses vietu atbilstību saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 20.janvāra noteikumu Nr.60 „Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām” prasībām.

61 lokalizācijas vietās ārpus pašvaldības īpašumiem strādā 209 PVA ārsti. Pa vienam adresē strādā 29 PVA ārsti, tai skaitā 6 no tiem pašvaldībai piederošā īpašumā. 110 PVA ārstu prakses izvietotas pašvaldības ārstnieciskā profila komercsabiedrību telpās, 15 lokalizācijas vietās, no tiem 11 PVA ārsti strādā kā darba ņēmēji, pārējie kā pašnodarbinātas personas. Rīgā 366 PVA ārsti strādā savās ārstu praksēs.

Vidējais PVA ārstu vecums ir 51,9 gadi. Kopumā no visiem Rīgā strādājošajiem PVA ārstiem pensijas vecuma ārstu īpatsvars ar katru gadu pieaug, piemēram, 2006.gadā tas sastādīja 12%, 2008.gadā 14%, bet 2010.gadā tas jau bija 18,9 % no visiem PVA ārstiem.

Līdz ar smago ekonomisko situāciju valstī un arī pašvaldībā 2010.gada budžetā vairākās pozīcijās tika piešķirti ievērojami mazāk līdzekļu kā iepriekšējos gados, tai skaitā arī no pašvaldības budžeta līdzekļiem investīcijas remontiem un aparatūras iegādei ārstniecības iestādēm 2010.gadā netika piešķirtas, lai vairāk līdzekļu varētu novirzīt trūcīgo un maznodrošināto personu pamatvajadzību nodrošināšanu.

60.tabula. Pašvaldības ieguldījums veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas uzlabošanā, Ls

		2008	2009	2010
Investīcijas	Kopā	624 869,47	17 876,95	0
	Remontdarbiem un tehniskajiem projektiem	278 800,25	17 876,95	0
	Iegādātās medicīnas tehnoloģijas	346 069,22	0	0
Donoru kustības veicināšana		39 646	20 473	0
Kongresu, konferenču atbalsts		46 306,49	4545	12 092,83
Īslaicīga hronisko slimnieku aprūpe		409 092	272 416	225152,4
Pabalsti veselības aprūpei		2 147 618,83	2 003 432,77	354 970
Kopā izlietotie līdzekļi		3 267 532,79	2 318 743,72	586 704,88

Arī 2010.gadā tika novirzīti pašvaldības budžeta līdzekļi **12 092.83** Ls apmērā *ārstu izglītības līmeņa paaugstināšanai*, kā rezultātā visa sabiedrība iegūst zinošākus speciālistus:

- 1) ar 4700 Ls sniegts finansiāls atbalsts Latvijas Rehabilitācijas profesionālo organizāciju apvienībai:
  - Baltijas valstu konferenci „Bērnu agrīna rehabilitācija” 2010.gada 14.maijā – piedalījās ~200 dalībnieki
  - Eiropas ikgadējai konferencē Eiropas augstākās izglītības iestāžu sadarbības tīkla Fizioterapijas programmu īstenošanā (turpmāk - Fizioterapeitu konference) 2010.gada 25.-27.martā, piedalījās ~ 176 dalībnieki;
  - konferencei „Sabiedrība, veselība, labklājība” – 1500 Ls apmērā 2010.gada 11. un 12. novembrī, piedalījās ~180 dalībnieki.
- 2) ar 2919 Ls sniegts finansiāls atbalsts Maskavas Nama rīkotās III starptautiskās medicīniskās konferences „Jaunās tehnoloģijas pediatrijā”, „Jaunās tehnoloģijas onkoloģijā” un „Jaunās tehnoloģijas kardioloģijā”, 2010.gada 20.-22.maijā, piedalījās 408 personas;
- 3) ar 850 Ls sniegts finansiāls atbalsts Pasaules Digestīvās veselības dienas ietvaros 2010.gada 28.maijā Nodibinājuma „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas atbalsta fonds” rīkotajai konferencei –semināram ārstiem par tēmu „Iekaisīgas zarnu slimības”, kurā piedalījās 305 personas;
- 4) ar 950 Ls sniegts finansiāls atbalsts Biedrības „Latvijas Anesteziologu un reanimatologu asociācija” rīkotajai starptautiskai konferencei „Reģionālās anestēzijas jaunākie attīstības virzieni un priekšrocības”, 2010.gada 20.-22.maijā, kurā piedalījās 261 persona;
- 5) ar 919,96 Ls sniegts finansiāls atbalsts Latvijas Ārstu biedrības un Pasaules Ārstu asociācijas rīkotā starptautiskā konference „Finanšu krīze – tās ietekme uz veselības aprūpi. Mācība nākotnei.”, kuru apmeklēja 291 speciālists, no Rīgas 191;

- 6) Ar 969,87 Ls sniegts finansiāls atbalsts Latvijas Bērnu ķirurgu asociācijas projekta "Latvijas ķirurgijas žurnāla (*Acta Chirurgica Latviensis*) 10.numura izdošanai un 9. numura iekļaušanai starptautiskā elektroniskā datu bāzē ķirurgijas nozarēs strādājošo ārstu informētības uzlabošanai, profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanai un iedzīvotāju veselības stāvokļa uzlabošanai".

Lai uzlabotu dzimstību, 784 Ls apmērā sniegts finansiāls atbalsts biedrībai „Krīzes grūtniecības centrs”, līdzfinansējot apmācību semināru veselības veicināšanas jomā - par esošajām problēmām seksuāli reproduktīvās veselības jomā un to risinājumiem, kopējais dalībnieku skaits - 109 personas.

Neskatoties uz smago ekonomisko situāciju valstī un pašvaldībā arī 2010.gada Rīgas pašvaldības budžetā bija izdalīti līdzekļi 354 970 Ls apmērā veselības aprūpes pabalsta veidā (saskaņā ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem Nr. 84.) atsevišķām iedzīvotāju grupām Rīgas pašvaldībā Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanai:

- pabalsts valsts kompensējamo medikamentu nekompensētās daļas apmaksai,
- pabalsts pensionāriem/invalidiem inkontinences līdzekļu iegādei
- pabalsts pacientu iemaksu segšanai.

Sociālās gultas

Iedzīvotāji, kuri ir deklarējuši dzīvesvietu Rīgā un ir atzīti par maznodrošinātām personām, un kuriem ir nepieciešama īslaicīga sociālā aprūpe, rehabilitācija un medicīniskā palīdzība minimālā apjomā diennakts stacionārā gadījumos, kad sociālais dienests nespēj vairs sniegt klientam nepieciešamo mājas aprūpi, kā arī citos gadījumos, kad hronisku slimnieku kopšana, rehabilitācija un minimālā medicīniskā palīdzība dažādu iemeslu dēļ nav iespējama mājas apstākļos, tiek nodrošināta medicīniska un sociāla aprūpe īslaicīgās sociālās aprūpes gultās (turpmāk tekstā – sociālās gultas).

Sociālo gultu pakalpojums 2010.gadā ir koncentrēts Rīgas PSIA „Rīgas 1. slimnīca”, kurā RD apmaksā 60 gultas.

61.tabula. Sociālo gultu pakalpojumu saņēmušās personas un izlietotie finanšu līdzekļi

Gads	Personu skaits	Vidējais uzturēšanās ilgums (dienas)	Mirstība	Nosūtīti uz ilgstošās sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijām (pansionātiem)	Līdzekļi (Ls)
2008	2772	29,4	25 %	171	409 092
2009	1132	22,9	25,6 %	168	272 416
2010	821	24,71	33 %	175	225152,4

2010.gadā no kopējā sociālo gultu pakalpojumu saņēmēju skaita 301 bija vīrieši un 520 sievietes.

Sociālajās gultās vidēji 80% gadījumu klienti nokļūst no Rīgas pilsētā izvietoto slimnīcu specializētajām gultām, kurās pacientam ir sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība un kurās vairs nav nepieciešama intensīva ārstēšana. Pārējos gadījumos klientus uz sociālajām gultām nosūta ģimenes ārsti, Rīgas Sociālā dienesta vai patversmju sociālās aprūpes darbinieki. Vidēji 30-40% gadījumos, bet gada aukstajā periodā pat līdz 60% un vairāk, sociālajās gultās tiek izvietoti bezpajumtnieki.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Pašvaldībām saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 15.pantu ir noteikta pastāvīgā funkcija – nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu.

Veselības veicināšana ir pasākumu kopums, kas mudina indivīdu un sabiedrību kopumā palielināt kontroli pār veselību ietekmējošiem faktoriem (t.sk. atkarību izraisošo vielu lietošanu) un pilnveidot veselības potenciālu. Viena no svarīgākajām veselības veicināšanas komponentēm ir veselīga dzīvesveida veicināšana.

Lai Rīgas pilsētā tiktu īstenota pašvaldībai noteiktā autonomā funkcija – veselīga dzīvesveida veicināšana - Labklājības departamenta Veselības pārvaldes Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļa īsteno pasākumus, kuru **mērķis** ir uzlabot un veicināt sabiedrības izpratni par veselīgu dzīvesveidu, informējot sabiedrību par faktoriem, kas ietekmē veselību, un pasākumiem, kas veicami, lai novērstu, aizkavētu vai mazinātu šo faktoru ietekmi, kā arī nodrošinot pakalpojumu pieejamību Rīgas iedzīvotājiem. Pakalpojumu pieejamība 2010.gadā tika nodrošināta Labklājības departamentam pārņemt pakalpojumus no nevalstiskajām organizācijām un līdzfinansējot organizāciju/ iestāžu īstenotās programmas.

Kopumā 2010.gadā veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu īstenošanai un programmu atbalstam izlietoti 102362 Ls, kuri finansēti no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Veselības aprūpes pieejamības nodrošināšana un veselības veicināšana”.

Veselības veicināšanas pasākumi un īstenotās programmas

■ HIV profilakses un psiho-sociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām gan biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS” (turpmāk – Biedrība) telpās, gan Rīgas pilsētas priekšpilsētās (rajonos) Biedrības mikroautobusā.

Mērķis – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādejādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām (pēc pašu vēlēšanās) tika veikts HIV tests, izsniegti bezmaksas prezervatīvi, mainītas šļirces, sniegta psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, kā arī sniegta informācija par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Pakalpojumu 2010.gadā sniedza biedrība „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS”, projekta īstenošanai izlietotais finansējums 45784.96 Ls.

62.tabula. Biedrības „DIA+LOGS” sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā

Rādītājs	2008	2009	2010
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	2631	2179	1543
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	149	669	651
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	1237	1304	1043
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	505	638	626
Veikto HIV testu skaits	473	616	609
Apmainīto šļirču skaits	73910	57 834	82763
Izsniegto prezervatīvu skaits	32713	38 175	34131
Konsultāciju skaits kopā	1891	2611	2320

■ Rīgas jauniešu seksuālās un reproduktīvās veselības veicināšana

Mērķis - nodrošināt kvalitatīvus pakalpojumus jauniešiem, kas ne tikai veicinātu jauniešu seksuālās un reproduktīvās veselības uzlabošanu, bet arī paaugstinātu atbildību un motivētu jauniešus savlaicīgi rūpēties par savu veselību.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, 5.-6.klašu skolēniem tika dota iespēja apmeklēt vecmātes vadītas izglītojoši-informatīvās nodarbības, bet sociālās atstumtības riskam pakļautiem jauniešiem apmeklēt dzimumizglītības nodarbības. Tāpat jauniešiem bija iespēja saņemt bezmaksas psihologa palīdzību konsultāciju veidā, kā arī saņemt speciālistu konsultācijas pa e-pastu. Pakalpojumu sniedza biedrība „Latvijas Ģimenes plānošanas un seksuālās veselības asociācija „Papardes zieds””, izlietojot šim mērķim finansējumu Ls 7496 apmērā.

63.tabula. Biedrības „Papardes zieds” sniegtā pakalpojuma darba rādītāji, īstenojot Rīgas jauniešu seksuālās un reproduktīvās veselības veicināšanas programmu

Rādītājs	2008	2009	2010
Vecmātes vadīto nodarbību skaits 5. un 6.klašu skolēniem	-	38	60
5. un 6.klašu skolēnu skaits, kuri piedalījušies vecmātes vadītajās nodarbībās	-	680	716
Vienaudžu novadīto nodarbību skaits	54	12	-
Vienaudžu vadīto nodarbību apmeklētāju skaits	958	292	-
Novadīto nodarbību skaits sociālās atstumtības riskam pakļautiem jauniešiem	38	42	40
Nodarbību sociālās atstumtības riskam pakļautiem jauniešiem apmeklētāju skaits	419	567	471
Psihologa konsultāciju skaits klātienē	110	65	70
Speciālista sniegto konsultāciju skaits no attāluma (e-pasts)	550	658	800
Pakalpojumu saņēmušo personu skaits kopā	2037	2262	2057

*Sniegto konsultāciju skaita mainīgums saistīts ar piešķirto finansējumu pakalpojuma sniegšanai.

■ Ambulatorās terapijas īstenošana pēc DOTS programmas tuberkulozes slimniekiem

Mērķis – motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai terapijai pēc DOTS (tieši uzraugāmais ārstēšanas īsais kurss) programmas.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, Rīgas ambulatorajiem tuberkulozes slimniekiem, kuri ikdienas ierodas tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Nīcgales ielā 5) izdzert nozīmēto zāļu devu medicīnas darbinieka uzraudzībā, tika apmaksāti turp un atpakaļceļa izdevumi.

Ambulatoro tuberkulozes slimnieku motivēšanas programmas īstenoja v/a „Latvijas Infektoloģijas centrs”, izlietojot 23567,00 Ls.

64.tabula. Darba rādītāji ambulatoro tuberkulozes slimnieku motivēšanas programmā

Rādītājs	2008	2009	2010
Jauno ambulatoro pacientu skaits, kas griezušies pēc palīdzības	241	202	162
Ambulatoro tuberkulozes slimnieku skaits, kas saņēmuši palīdzību	364	310	255
Palīdzības sniegšanas reižu skaits*	-	31 349	31 257

* netika veikta uzskaitē, jo sniegtais pakalpojums 2008.gadā atšķīrās no turpmāko 2 gadu sniegtā pakalpojuma.

■ Latvijas Sarkanā Krusta „Veselības istabu” darbības nodrošināšana

Mērķis – uzlabot Rīgas pilsētas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, Rīgas pilsētas iedzīvotājiem 2010.gadā bija iespēja Latvijas Sarkanā Krusta trijās „Veselības istabās” (Brīvības ielā 237/2, Aptiekas ielā 8, Aglonas ielā 35/3) bez maksas saņemt: medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu, izmērīt arteriālo asinsspiedienu, noteikt cukura līmeni asinīs, kā arī noteikt holesterīna un triglicerīdu līmeni asinīs. Programmu īstenoja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, izlietojot finansējumu Ls 7196,28 apmērā.

65.tabula. Latvijas Sarkanā Krusta „Veselības istabu” darba rādītāji

Rādītājs	2008	2009	2010
Veselības istabu skaits	2	2	3
„Veselības istabu” apmeklētāju skaits	1405*	1810	4838

* „Veselības istabas” uzsāka savu darbību 2008.gada martā, līdz ar to 2008.gadā ir mazāks apmeklētāju skaits nekā citos gados.

Atkarības profilakse

Atkarības profilakse ir pasākumu kopums, kas tiek veikts, lai novērstu atkarības veidošanos dažādās sociālās grupās. Atkarības profilakses darba ietvaros sabiedrība kopumā tiek izglītota par tabakas, alkohola, narkotiku, jauno tehnoloģiju, neatļautas medikamentu lietošanas ietekmi uz sociālo, psiholoģisko un bioloģisko labklājību, to lietošanas sekām un kā izvairīties no atkarības veidošanās. Viena no galvenajām mērķauditorijām atkarības profilaksē ir bērni un jaunieši līdz 18 gadu vecumam.

Kopš 2009.gada 1.jūlija Labklājības departaments ir vadošā iestāde Rīgā atkarības profilakses darbā, tā veikšanā un koordinēšanā visā pilsētā. Rīgas dome 2009.gada 3.martā pieņēma lēmumu par Rīgas Atkarības profilakses centra reorganizāciju, pievienojot to Labklājības departamentam, saglabājot visas Rīgas Atkarības profilakses centra iepriekš veiktās funkcijas atkarības profilakses jomā.

Atkarības profilaksei ir vairāki mērķi, kurus var attiecināt uz jauniešiem ar dažādu atkarību izraisošo vielu lietošanas pieredzi:

- novērst atkarību izraisošo vielu lietošanas uzsākšanu vai jauno tehnoloģiju (azartspēles, internets, datorspēles, utt.) pārmērīgu lietošanu, īpaši jauniešiem līdz 18 gadu vecumam;
- palielināt vecumu, kad tiek uzsākta atkarību izraisošo vielu un azartspēļu lietošana;
- samazināt atkarību izraisošo vielu, jauno tehnoloģiju izmantošanas biežumu vai vielas daudzumu, pavadīto laiku pie datora, azartspēlēm, interneta, utt.

Atkarības profilaksei ir vairāki mērķi, uz kuriem balstoties, atkarības profilakse tiek iedalīta trijos līmeņos. Rīgā 2009.gadā atkarības profilakses darbs notika visos trijos profilakses līmeņos:

1.līmenis ir vispārīgā jeb universālā profilakse – tiek izglītota visa sabiedrība kopumā vai noteikta sabiedrības grupa, lai arī nav novēroti konkrēti riski vielu vai pārmērīgu jauno tehnoloģiju lietošanai. Šis profilakses līmenis ir attiecināms uz pirmo mērķi, novērst jebkādu vielu lietošanas uzsākšanu, un ir uzskatāms par visefektīvāko, jo tiek izglītota sabiedrība kopumā, sniedzot informāciju un attīstot nepieciešamās prasmes jauniešu vidū, kuriem nav izteiktu riska faktoru.

2.līmenis ir selektīvā profilakse – kuras ietvaros tiek strādāts ar tiem cilvēkiem, kuri vēl nav uzsākuši atkarību izraisošo vielu lietošanu, bet ir paaugstināts risks (sociālie, psiholoģiskie, vides faktori) to uzsākt, vai arī savas dzīves laikā ir pamēģinājuši kādu vai kādas atkarību izraisošās vielas. Šis profilakses līmenis ir attiecināms gan uz pirmo, gan otro mērķi, un galvenie pasākumi tiek vērsti uz jauniešiem, kuri varētu uzsākt lietot atkarību izraisošās vielas, un uz speciālistiem, kā arī vecākiem,

kas varētu palīdzēt atrunāt no eksperimentēšanas ar atkarību izraisošām vielām un ļaunprātīgas jauno tehnoloģiju izmantošanas. Galvenie pasākumi ir sistemātisks darbs ar jauniešiem, piedāvājot speciālas uzvedību koriģējošas vai saskarsmes prasmes attīstošas programmas, un darbs ar speciālistiem, izglītojot tos, lai tie spētu atpazīt agrīnās riska pazīmes un sniegtu nepieciešamo palīdzību jauniešiem.

3.līmenis ir indikatīvā profilakse – kuras ietvaros tiek strādāts ar tiem jauniešiem, kuriem jau ir atkarību izraisošo vielu un/ vai pārmērīga jauno tehnoloģiju lietošanas pieredze, turpinot vai neturpinot tās lietot. Šis profilakses līmenis ir attiecināms uz trešo profilakses mērķi, un galvenie pasākumi ir vērsti uz jauniešiem, kas lieto atkarību izraisošās vielas, piedāvājot motivācijas un palīdzības programmas, lai lietošana tiktu pārtraukta, kā arī sniegts informatīvs atbalsts un palīdzība vecākiem, speciālistiem, lai veicinātu vecāku un/ vai speciālistu iesaistīšanos problēmas risināšanā.

Atkarības profilakses pasākumi tiek realizēti informējot gan bērnus un jauniešus par atkarības profilakses un veselības veicināšanas tēmām, gan viņu vecākus un speciālistus, kuri ikdienā strādā ar bērniem un jauniešiem, viņu vecākiem, kā arī sabiedrība kopumā.

Atkarību profilakses pasākumu īstenošanai tika izlietoti 15 398,76 Ls.

Izglītojošie semināri speciālistiem tiek organizēti visu gadu, izņemot vasaru. 2010.gada desmit mēnešos noorganizēti 40 semināri, t.i. vidēji 4 semināri mēnesī. Semināru garums ir no 6 līdz 24 akadēmiskajām stundām, t.i. 1 – 3 dienu semināri, vidējais vienas grupas lielums 2010.gadā – 13,2 dalībnieki, mazāks izglīto to speciālistu skaits 2010.gadā ir tādēļ, ka veicot semināru novērtēšanu, parādījās, ka labāka zināšanu un prasmju apguve ir nelielās grupās, līdz ar to tika samazināts maksimālais dalībnieku skaits vienā seminārā.

66.tabula. Apmācītie speciālisti darbā ar atkarības profilakses programmām

Speciālisti	Izglīto to speciālistu skaits		Izglītojošo semināru skaits	
	2009	2010	2009	2010
Sociālie pedagogi, skolu psihologi, sociālie darbinieki	241	309	18	23
Vispārīzglītojošo skolu pedagogi	180	88	12	8
Vispārīzglītojošo skolu administrācijas darbinieki	-	31	-	2
Rīgas skolu medicīnas darbinieki	52	42	3	3
Valsts vai Pašvaldības Policijas darbinieki	78	16	3	1
Ieslodzījuma vietu pārvaldes darbinieki	22	20	1	1
Rīgas Bāriņtiesas darbiniekiem	-	52	-	2
Kopā	573	558	37	40

Paralēli izglītojošo semināru organizēšanai, notika lekcijas, visbiežāk informatīvas lekcijas par atsevišķām tēmām, piemēram, narkotiku atkarība un profilakse, alkohola lietošana un smēķēšana jauniešu vidū, azartspēļu un citu jauno tehnoloģiju atkarība. Lekcijas tika organizētās gan speciālistiem, gan arī Rīgas skolēnu vecākiem, izglītojot tos par ģimenes lomu un iespējām atkarības profilaksē, iespējamo palīdzību gadījumos, kad ir aizdomas par vielu lietošanu.

67.tabula. Informatīvās lekcijas speciālistiem un skolēnu vecākiem

Auditorija	Lekciju dalībnieku skaits		Novadīto lekciju skaits	
	2009	2010	2009	2010
Vispārīzglītojošo skolu pedagogi	198	744	12	50
Rīgas skolu izglītojamo vecāki	335	927	19	45
Probācijas dienesta speciālisti	57	-	2	-
Kopā	590	1741	33	95

Līdztekus aktīvai speciālistu un vecāku izglītošanai, 2010.gadā notika aktīva bērnu un jauniešu izglītošana par atkarības profilakses un veselības veicināšanas tēmām.

68.tabula. Informatīvās diskusijas, atkarības profilakses programmas bērniem un jauniešiem

Auditorija	Dalībnieku skaits		Novadīto diskusiju/ programmu nodarbību skaits	
	2009	2010	2009	2010
Diskusijas par atkarības profilakses tēmām bērniem un jauniešiem	12 040	10 277	727	637
Atkarības profilakses programmu nodarbības*	36	34	371	326
Atkarības profilakses programma jaunieši „Vienaudžu izglītotāji atkarības profilaksē”	39	111	3	11
Kopā	12 115	10 422	1101	974

* Programma sastāv no 12 – 16 nodarbībām, tēmas ir specifiski pielāgotas bērnu un jauniešu uzvedības specifikai, piemēram, smēķējošiem jauniešiem, motivējot pārtraukt smēķēšanu, bērniem un jauniešiem ar agresīvu uzvedību, utt.

Diskusijas notika ne tikai skolās, bet arī sadarbības partneru institūcijās: Rīgas bērnu un jauniešu centrā, dienas centros un citās iestādēs. Galvenās diskusiju tēmas: smēķēšana, alkohols un datoratkarība.

Gan novadīto diskusiju, gan atbalsta grupu skaita samazinājums ir skaidrojams ar to, ka 2009.gada nogalē tika veiktas Departamenta iekšējās strukturālās izmaiņas, kā rezultātā par profilaktisko darbu atbildīgo darbinieku skaits samazinājās.

Kopumā 2010.gadā gan jauniešu, gan pieaugušo vidū ir aktualizējies jautājums par narkotiku lietošanas sekām un to izraisīto atkarību. Arvien vairāk jauniešu vidū tiek aktualizēti tādi jautājumi kā dzīves prasmju attīstīšana. Vecāku vidū aktuāls ir bijis jautājums par atkarību izraisošo vielu lietošanas pazīmēm un palīdzības iespējām gan jauniešiem, gan pašiem vecākiem.

Lai sekmīgāk nodrošinātu speciālistu un vecāku, bērnu un jauniešu izglītošanu, 2010.gadā tika izdotas 4 metodiskās rokasgrāmatas par motivācijas darbu ar bērniem un jauniešiem, kuri lieto atkarību izraisošās vielas un viņu ģimenes locekļiem, kā arī par darbu ar agresīviem bērniem, kuriem ir paaugstināts risks uzsākt agrīnu vielu lietošanu. Tika izdots informatīvais materiāls vecākiem, kurā tika iekļauta informācija par atkarībām, pusaudžu vecumposma specifiku un vecāku iespējām novērst ilgstošus konfliktus un agrīnu vielu lietošanu, kā arī tika izdots informatīvais materiāls bērniem un jauniešiem par agresīvas uzvedības izpausmēm, sekām un uzvedības izmaiņas iespējām, kā arī par atkarību izraisošo vielu lietošanas sekām. 2010.gadā materiāli tika iespiesti kopumā 10 600 eksemplāros. 2009.gadā tika izdoti 2 metodiskie materiāli un pētījuma pārskats, kā arī viens informatīvais materiāls vecākiem ar kopējo tirāžu 3300.

69. tabula. Izdotie metodiskie un informatīvie materiāli 2010.gadā

Metodiskais, informatīvais materiāls	Eksemplāru skaits
Metodiskā rokasgrāmata darbam ar agresīviem bērniem, jauniešiem „Dusmu pārvaldīšanas programma”	150
Metodiskā rokasgrāmata darbam ar jauniešiem, kuri lieto atkarību izraisošās vielas „Motivācijas sarunas”	150
Metodiskā rokasgrāmata darbam ar atkarību izraisošo vielu lietojošo jauniešu ģimenes locekļiem „Atkarība un līdzatkarība ģimenē”	150
Metodiskā rokasgrāmata darbam ar bērniem un jauniešiem „Darbs ar riska grupas bērniem”	150
Informatīvais materiāls skolēnu vecākiem „Vecākiem par bērniem” (Latviešu valodā)	4000

Informatīvais materiāls skolēnu vecākiem „Vecākiem par bērniem” (Krievu valodā)	2000
Informatīvais materiāls bērniem un jauniešiem par agresīvas uzvedības pārtraukšanu „Pamēģināju un pietiek”	2000
Informatīvais materiāls jauniešiem par atkarību izraisošo vielu lietošanas sekām „Es tā negribēju: jautājumi un atbildes”	2000
Kopā	10 600

Lai informētu sabiedrību kopumā par atkarības problēmas aktualitāti arī ārpus skolām un citām institūcijām, kurās regulāri uzturas jaunieši un viņu vecāki (vai likumiskie pārstāvji), notika deviņi publiskie pasākumi, kuru mērķis bija informēt plašāku sabiedrības loku par šo problēmu un palīdzības iespējām vai arī noskaidrot problēmas izplatību jauniešu vidū.

70.tabula. Publiskie pasākumi 2010.gadā

Pasākums	Iesaistīto dalībnieku skaits
Pasākums pretnarkotiku dienas ietvaros	20
Atzīmējot Bērnu tiesību aizsardzības dienu 1. jūnijā sadarbībā ar Rīgas Pašvaldības policiju, vides akcija „Bērnu drošība”	30
Konkurss „Eiropas smēķēšanas atmetējs 2010”	2000 (pieteicās 43 dalībnieki)
Radošo darbu konkurss „Es gribu jums pateikt...”	146
Zinātniski pētniecisko darbu konkurss „Narkotikas nav dzīves stils”	21
Konference jauniešiem (9. – 12. klašu skolēniem) „Narkotikas nav dzīves stils”	35
Pētījuma „Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanu jauniešu vidū” 3. posms	2800
Konference speciālistiem „Jaunieši un atkarības – profilakse, ārstēšana, rehabilitācija”	119
Konference speciālistiem „Profesionālie resursi atkarības profilakses darbā ar jauniešiem”	117
Kopā	5288 (3331*)

* pie kopējā skaita tiek pieskaitīti tikai tie konkursa „Eiropas smēķēšanas atmetējs 2010”, kuri iesniedza pieteikumus.

Visiem interesentiem ir pieejama mājas lapa www.narcomania.lv, kurā ir informācija par atkarībām, atkarības profilaksi, piedāvātajiem pakalpojumiem vecākiem, speciālistiem un jauniešiem, u.c. informācija. Mājas lapas apmeklētāju skaits 2009.gadā bija 523 589, bet 2010.gadā mājas apmeklētāju skaits bija 438 992. Bet 2009.gada un 2010.gada rādītāji savstarpēji nav salīdzināmi, jo 2010.gadā tika izmantota cita datu uzskaites programma.

Ar mājas lapas starpniecību iedzīvotājiem ir iespēja anonīmi uzdot jautājumus speciālistiem par atkarības problēmām un palīdzības iespējām, saņemot atbildi 5 dienu laikā. 2010.gada laikā tika sagatavotas 614 atbildes uz mājas lapas apmeklētāju jautājumiem. Populārākie jautājumi un atbildes, bez autora personības publiskošanas, ir pieejami mājas lapas www.narcomania.lv sadaļā „Jautājumi un atbildes”. Pārsvarā jautājumi bija par marihuānas lietošanas sekām, smēķēšanas atmešanas iespējām un palīdzības iespējām atkarīgajiem un to tuviniekiem.

2010.gadā Labklājības departamenta Veselības pārvaldes Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas pārstāvis tika iekļauts Rīgas Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijā, kuras ietvaros tiek izskatīti nepilngadīgo izdarītie administratīvie likumpārkāpumi, tai skaitā atkarību izraisošo vielu lietošana. Kopumā 2010.gadā notika 51 sēde, kurās tika izskatītas 2280 administratīvo pārkāpumu lietas, no tām 489 lietas bija par alkoholisko dzērienu vai citu

apreibinošo vielu lietošanu, kā arī par atrašanos ar atvērtu alkoholiskā dzēriena iepakojumu publiskā vietā un 390 lietas par smēķēšanu. Šiem jauniešiem un viņu vecākiem tika sniegta informācija par palīdzības iespējām, t.sk informācija par Rīgas Sociālā dienesta atkarības profilakses speciālistiem. Pēc palīdzības pie šiem speciālistiem, pēc saņemtās informācijas Rīgas Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijā, ir vērsušies 40 klienti.

2009.gada nogalē tika veiktas Rīgas domes Labklājības departamenta strukturālās izmaiņas, kā rezultātā individuālo un ģimenes konsultāciju pakalpojums atkarības jautājumos tika nodots Rīgas Sociālajam dienestam. Šobrīd Rīgas Sociālajā dienestā (turpmāk tekstā - RSD) strādā 6 atkarības profilakses speciālisti, kuri ikdienā sniedz individuālās un ģimenes konsultācijas atkarības jautājumos. Metodiski speciālistus vada Rīgas domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldes Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas pārstāvis, vienu reizi mēnesī (vai pēc nepieciešamības biežāk) organizējot un vadot metodiskās sapulces. Kopumā 2010.gadā notikušas 12 metodiskās sapulces par atkarības profilakses speciālistu darba organizēšanu un ar tiem saistītiem jautājumiem.

Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas speciālistiem sadarbojoties ar RSD atkarības profilakses speciālistiem 2010.gadā tika izstrādāta jauna psiholoģiskā atbalsta programma bērniem un pusaudžiem, kuri ir līdzatkarīgi „Brīvība būt pašam”. Programma praksē tiks ieviesta 2011.gadā. Programmas mērķis ir sniegt atbalstu bērniem un pusaudžiem, kuri ikdienā saskaras ar vielu vai procesu atkarību kādam no ģimenes locekļiem vai citiem tuviem cilvēkiem. Programmas ietvaros jauniešiem būs iespēja vairāk saprast, kas īsti ir atkarība un kādas ir katra cilvēka atbildības robežas, palīdzības iespējas atkarīgajam, bet galvenais sev, lai nākotnē mazinātu līdzatkarības problēmu un atkarības risku.

Sadarbībā ar RSD atkarības profilakses speciālistiem 2010.gadā tika vadītas divas atbalsta grupas līdzatkarīgajiem klientiem latviešu un krievu valodā. Katrā grupā notikušas 33 nodarbības.

2010.gadā atkarības profilakses ietvaros tika realizēts Eiropas Kopienas finansēts projekts „Pieejas stratēģijas jauniešu smēķēšanas pārtraukšanai Eiropā”, kurā bija iesaistītas 9 dažādās Eiropas valstis: Vācija, Spānija, Nīderlande, Beļģija, Čehija, Slovākija, Slovēnija, Austrija un Latvija.

Projekta ietvaros tika apzinātas tās efektīvās pieejas stratēģijas, ar kuru palīdzību ir iespējams motivēt jauniešus pārtraukt smēķēšanu, iesaistīties smēķēšanas pārtraukšanas (intervences) programmās. Ar pieejas stratēģijām Latvijā speciālisti tika iepazīstināti konferencē oktobra beigās, bet pilns ziņojums ir pieejams mājas lapā www.narcomania.lv

Rīgā projekta ietvaros papildus tika realizētas interaktīvās nodarbības jauniešiem „Esmu īsts – nesmēķēju”, kuru laikā topošie stila konsultanti, skaistumkopšanas speciālisti 7. klašu skolēniem stāstīja par personiskā stila veidošanu, veselību un smēķēšanas kaitīgajām sekām uz pusaudžu ārējo izskatu un pašsajūtu. Kopumā tika novadītas 10 nodarbības, kurās piedalījās 135 skolēni. Nodarbību dalībnieki kā ļoti lietderīgu novērtēju topošo speciālistu sniegtos praktiskos padomus katram individuāli un ka tie ir izskanējuši no jauniešu, nevis „kārtējo speciālistu” puses.

Tika izstrādātas divas on – line spēles, kuras ir atrodamas mājas lapā www.narcomania.lv. Pirmā spēle ir par narkodīleri, vai spēj to atpazīt un kuras situācijas ir indivīdam riskantākās. Otra spēle ir par smēķēšanas kaitīgajām sekām noteiktos smēķēšanas periodos. Abas spēles ir kā pilotprojekts un 2011.gadā ir plānots tās pilnveidot un attīstīt, ņemot vērā atsauksmes no spēles lietotāju puses.

Radošo darbu konkurss „Es gribu Jums pateikt...”

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007.gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar Rīgas domes lēmumu izveidotā Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome, kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personu ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir Rīgas domes, Labklājības departamenta un 20 personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Padomes uzdevumi ir:

- piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- izskatīt un sniegt atzinumus par Rīgas domes lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Ik gadu notiek ne mazāk kā četras padomes sēdes, kurās izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – gan par sabiedrisko transportu, gan par vides pieejamību, gan citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās Rīgas domes struktūrvienības. Vairāki padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

Informācija par Padomi pieejama internetā: www.ld.riga.lv sadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar NVO un veselības veicināšana” ietvaros

Lai atbalstītu nevalstisko organizāciju (turpmāk tekstā - NVO) projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, t.sk., politiski represētām personām u.c. mazaizsargātu personu grupām Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām un veselības veicināšana” ietvaros 2010.gadā atbalstīti 59 nevalstisko organizāciju projekti par kopējo summu Ls 42 163.

NOZĪMĪGĀKIE ĪSTENOTIE PROJEKTI

- Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija sadarbībā ar Labklājības departamentu un Vidzemes priekšpilsētas Sociālo dienestu īstenoja projektu „*Ģimeņu stiprināšana un atbalsts Rīgas Vidzemes priekšpilsētā un Centra rajonā*”. Projekta rezultātā sniegts atbalsts un palīdzēts 120 ģimenēm gadā, kurās bērniem pastāv risks zaudēt savas bioloģiskās ģimenes aprūpi, un nodrošināts dažāda veida atbalsts un palīdzības pakalpojumus 250 bērniem un 150 vecākiem ik gadu. Projekta īstenošanas laiks: 2008. - 2010.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 209 200, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 37 800 jeb 17 % no kopējā finansējuma.
- Labklājības departaments ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu īstenoja projektu „*Sociālās dzīvojamās mājas Rīgā, Aglonas ielā 35/3, siltināšana*”. Projekta rezultātā veikti siltumizolēšanas pasākumi sociālajai dzīvojamai mājai. Projekta īstenošanas laiks: 2009. - 2010.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 148 958, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 50 874 jeb 34 % no kopējā finansējuma.
- Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” īstenoja projektu „*Funkcionālās un radošās attīstības centrs bērniem ar īpašām vajadzībām*”. Projekta rezultātā ir izveidota jauna rehabilitācijas programma funkcionālajai un radošajai attīstībai bērniem ar īpašām vajadzībām, radīta bērniem ar īpašām vajadzībām adaptēta vide, kā arī izveidota personīgo asistentu apmācības programma un tā realizēta biedrībā „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””. Projekta īstenošanas laiks: 2009. - 2010.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 87 557, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 16 867 jeb 19 % no kopējā finansējuma.

Rehabilitācijas centrā „Mēs esam līdzās”

- Labklājības departaments sadarbībā ar Liepājas domes Sociālo dienestu un Jelgavas domes Sociālo lietu pārvaldi īstenoja projektu „*Finanšu un ekonomiskā pamatojuma izstrāde valsts un privātās partnerības projektam „Sociālo aprūpes centru „Stella Maris” un „Mežciems” rekonstrukcija un apsaimniekošana Rīgā*””. Projekta rezultātā izstrādāts finanšu ekonomiskais pamatojums, veikti publicitātes pasākumi, informējot sabiedrību un sadarbības pašvaldības. Projekta īstenošanas laiks: 2009. - 2010.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 91 000, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 9 100 jeb 10 % no kopējā finansējuma.
- Labklājības departaments kopā ar deviņiem sadarbības partneriem no visas Eiropas īstenoja projektu „*Darbs ar sabiedrību veselības nevienlīdzību samazināšanā*”. Projekta ietvaros tika veikts pilotprojekts, kurā tika apmācīti vienaudžu izglītētāji, kuri informēja bērnus un jauniešus par smēķēšanas kaitīgumu un smēķēšanas atmešanu un izstrādāta rokasgrāmata. Pilotprojekta

mērķis bija attīstīt un ieviest Rīgas skolās intervences programmu “viensaudzis – konsultants tabakas profilaksē” ar mērķi veicināt apzināšanos par tabakas kaitīgumu un samazināt smēķēšanas izplatību 11 – 15 gadus vecu skolēnu vidū. Pilotprojektā iesaistījās septiņas Rīgas skolas. Aptaujā piedalījās 506 skolēni. Kopumā pilotprojekta koncepcija (viensaudzis – viensaudzīm) ir atzīstama kā efektīva un dinamiska tabakas profilakses veikšanā. Tā ne tikai mudina jauniešus būt aktīviem un aizdomāties par personīgo dzīves stilu, īpaši attiecībā pret smēķēšanu un pasīvo smēķēšanu, bet arī akcentē smēķēšanas problēmu skolās un smēķējošo jauniešu vēlēšanos pārtraukt smēķēšanu. Projekta īstenošanas laiks: 2008. - 2010.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 517 880.

■ Labklājības departaments kopā ar sadarbības partneriem no visas Eiropas īstenoja projektu „*Pieejas stratēģijas jauniešu smēķēšanas pārtraukšanai Eiropā*”. Projekta rezultātā tika izveidots pusaudžu smēķēšanas pārtraukšanā iesaistīto institūciju sadarbības un atbalsta tīkls, tika identificēti efektīvāki principi jauniešu smēķēšanas pārtraukšanā, kā arī izveidots katalogs Eiropas labās prakses jauniešu smēķēšanas pārtraukšanā. Latvijā papildus tika realizētas nodarbinātības jauniešiem ar nosaukumu „Esmu īsts – nesmēķēju”, kuru ietvaros piedalījās 135 jaunieši, apgūstot zināšanas un prasmes par sava stila veidošanu bez smēķēšanas. Projekta īstenošanas laiks: 2009. - 2010.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 406 908, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 8 276 jeb 2 % no kopējā finansējuma.

■ Labklājības departaments kopā ar 19 partneriem no 17 ES dalībvalstīm īstenoja projektu „*FreD goes net*” Latvija. Projekta ietvaros izveidota sadarbība ar jauniešu vielu lietošanu uzraugošajām institūcijām, apzināta aktuālāko vielu lietošana jauniešu vidū, vismaz 100 jaunieši izglītojušies par narkotisko vielu un/ vai alkohola ietekmi un novērtējuši savu atkarības risku, kā arī mainījuši savu attieksmi pret narkotisko vielu/ alkohola lietošanu, vai pārtraukuši to lietot pavisam. Projekta īstenošanas laiks: 2008. - 2010.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 34 041.

■ Labklājības departaments koordinē Rīgas domes dalību Eiropas Sociālā fonda projektā „*Darba praktizēšanas pasākumu nodrošināšana pašvaldībās darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai*”. Projekta mērķis ir nodrošināt bezdarbniekus, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu, ar apmaksātām darba prakses vietām pašvaldībā. Saskaņā ar Rīgas domes priekšsēdētāja rīkojumu Labklājības departaments ir pašvaldības atbildīgā institūcija par projekta veiksmīgu ieviešanu un realizāciju Rīgas pilsētā. 2010.gadā pašvaldībā, sadarbībā ar Satiksmes departamentu, Mājokļa un vides departamentu, Rīgas pašvaldības aģentūru „Rīgas dārzi un parki”, Rīgas Ziemeļu izpilddirekciju, Rīgas Austrumu izpilddirekciju, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekciju un Izglītības, kultūras un sporta departamentu, tika izveidotas 2 486 darba praktizēšanas vietas, kurās nodarbināti Nodarbinātības valsts aģentūras reģistrētie bezdarbnieki, kas nesaņem bezdarbnieku pabalstu, kā atlīdzību par darba praktizēšanu saņemot Ls 100 stipendiju. Pavisam no projekta sākuma prakses vietas Rīgā nodarbināti 4 443 Nodarbinātības valsts aģentūras reģistrētie bezdarbnieki.

Labklājības departaments 2009.gadā noslēdza līgumu ar Nodarbinātības valsts aģentūru Rīgas reģionālo filiāli par dalību projektā, saskaņā ar kuru 2010.gadā Labklājības departaments sadarbībā ar 29 nevalstiskajām organizācijām, 13 pašvaldības iestādēm, struktūrvienībām un vienu valsts iestādi izveidoja 793 prakses vietas. 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, Labklājības departaments prakses vietu skaitu palielināja par 190%.

Projekta īstenošanas laiks: 2009. - 2011.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 3 665 311, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 261 765 jeb 7% no kopējā finansējuma.

■ Labklājības departaments ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu 2010.gadā uzsāka projektu „*Sociālās dzīvojamās mājas Rīgā, Rēznas 10/2 renovācija*”. Projekta mērķis ir palielināt pašvaldības sociālā dzīvojamā fonda energoefektivitāti, vienlaikus ceļot tā kvalitāti un nodrošinot sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas ar adekvātu mājokli. Projekta rezultātā paredzēts veikt siltumizolēšanas pasākumu sociālajai dzīvojamai mājai.

Projekta īstenošanas laiks: 2010. - 2011.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 229 386, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 89 386 jeb 39 % no kopējā finansējuma.

- Labklājības departaments ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu 2010.gadā uzsāka „*Sociālās dzīvojamās mājas Rīgā, Gobas 20/1 renovācija*”. Projekta mērķis ir palielināt pašvaldības sociālā dzīvojamā fonda energoefektivitāti, vienlaikus ceļot tā kvalitāti un nodrošinot sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas ar adekvātu mājokli. Projekta rezultātā paredzēts veikt siltumizolēšanas pasākumu sociālajai dzīvojamai mājai. Projekta īstenošanas laiks: 2010. - 2011.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 106 519, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 31 965 jeb 30 % no kopējā finansējuma.
- Labklājības departaments kopā ar 13 partneriem uzsāka projektu „*Inovatīvi risinājumi sociālās atstumtības mazināšanai sociālā riska grupas jauniešiem*”. Projekta mērķis ir sekmēt inovatīvas pieejas izmantošanu darbā ar sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem un nodrošināt tiem iespēju apgūt piemērotas sociālās korekcijas pamatizglītības programmas Rīgas un Liepājas vispārizglītojošajās skolās. Projekta rezultātā paredzēts izveidot institucionālu sadarbības tīklu, izstrādāt sociālās korekcijas pamatizglītības programmas 8. un 9.klasei, kā arī izstrādāt rokasgrāmatu „*Agrīnas sociālās korekcijas realizēšanas iespējas*”. Projekta īstenošanas laiks: 2010. - 2011.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 188 719, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 19 816 jeb 11 % no kopējā finansējuma.
- Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas samariešu apvienība” īstenoja projektu „*Aprūpes pamati sociālā darba speciālistiem darbam ar pacientiem ar diagnosticētām hroniskām slimībām*”. Projekta rezultātā tika izveidota jauna mācību programma, apmācīti 800 sociālā darba speciālisti, kā arī apmācīti pasniedzēji, kas varēs darboties visā Latvijas teritorijā. Projekta īstenošanas laiks: 2010.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 46 349.
- Labklājības departaments sadarbībā ar Rīgas pašvaldības SIA „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs” uzsāka projektu „*Ambulatorās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana Rīgas pašvaldības SIA „Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs”, nodrošinot stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja pārprofilēšanu uz ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu*”. Projekta mērķis ir optimizēt veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, izmaksu efektivitāti un pieejamību Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, pielāgojot Rīgas pašvaldības SIA "Ādas un seksuāli transmisīvo slimību klīniskais centrs" infrastruktūru dienas stacionāra un ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai, kā arī nodrošinot infrastruktūras sakārtošanu un efektīvāku energoresursu izmantošanu, sekmējot atbilstošu vides un mikroklimata veidošanu veselības aprūpes iestādes pacientiem un personālam, tādējādi paaugstinot pakalpojuma pieejamību, kvalitāti un efektivitāti. Projekta rezultātā paredzēts veikt pilnīgu rekonstrukciju, nomainot lielāko daļu iekšējās komunikācijas un inženiertīklus, rekonstruējot iekštelpas, siltinot jumtu pārsegumu, nomainot logus un pielāgojot ēku personām ar funkcionāliem traucējumiem, kā arī tiks iegādātas mēbeles un datortehnika. Projekta īstenošanas laiks: 2010. - 2011.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 500 631, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 67 595 jeb 14 % no kopējā finansējuma.
- Labklājības departaments sadarbībā ar Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas 2.slimnīca” uzsāka projektu „*Stacionārās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas 2.slimnīca”, uzlabojot veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti un pakalpojumu izmaksu efektivitāti*”. Projekta mērķis ir uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, ātrumu, izmaksu efektivitāti un pieejamību Rīgas pilsētas un Rīgas reģiona iedzīvotājiem, paaugstinot ārstniecības iestādes energoefektivitāti un nodrošinot infrastruktūras sakārtošanu, kā arī uzlabojot ēkas pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem. Projekta rezultātā paredzēts veikt renovāciju neatliekamās medicīniskās palīdzības un pacientu uzņemšanas nodaļā.

Projekta īstenošanas laiks: 2010. - 2011.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 468 549, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 70 282 jeb 15 % no kopējā finansējuma.

- Labklājības departaments sadarbībā ar Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas Dzemdību nams” uzsāka projektu „*Stacionārās veselības aprūpes infrastruktūras pilnveidošana Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas Dzemdību nams”, veicot pasākumus veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes un izmaksu efektivitātes uzlabošanai*”. Projekta mērķis ir uzlabot veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, izmaksu efektivitāti un pieejamību Rīgas pilsētas, Rīgas plānošanas reģiona un citu Latvijas reģionu iedzīvotājiem, veicot ēku renovāciju un paaugstinot Rīgas Dzemdību nama kā dzemdniecībā un ginekoloģijā specializētas slimnīcas darbības efektivitāti. Projekta rezultātā plānota Rīgas Dzemdību nama septiņstāvu ēkas septītā stāva telpu grupas renovācija ar nolūku izveidot vienotu Dzemdību centru, kā arī 2 pacientu transporta un 2 apmeklētāju liftu nomaiņa, nodrošinot drošu pacientu pārvietošanu un atbilstošu vidi apmeklētājiem ar īpašām vajadzībām un personālam. Projekta īstenošanas laiks: 2010. - 2012.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 1 061 012, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 159 152 jeb 15 % no kopējā finansējuma.
- Labklājības departaments sadarbībā ar Rīgas pašvaldības SIA Rīgas 1.slimnīcu uzsāka projektu „*Ambulatorās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana Rīgas 1.slimnīcā, nodrošinot stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēja pārprofilēšanu uz ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu*”. Projekta mērķis ir optimizēt veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, izmaksu efektivitāti un pieejamību Rīgas reģiona iedzīvotājiem, pielāgojot Rīgas 1.slimnīcas infrastruktūru dienas stacionāra un ambulatoro veselības pakalpojumu sniegšanai, kā arī nodrošinot infrastruktūras sakārtošanu un efektīvāku energoresursu izmantošanu, sekmējot atbilstošas vides un mikroklimata veidošanu iestādes pacientiem un personālam, tādējādi paaugstinot pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un efektivitāti. Projektā paredzēts veikt telpu iekšējo renovāciju koronarogrāfijas koronaroangioplastikas veikšanai, ārstu speciālistu kabinetos (kardiologa), pacientu uzgaidāmā zonā, dienas stacionāru nodaļās, traumpunktā, nomainīt iekšējās komunikācijas un inženiertīklus, nomainīt logus, iegādāties ehokardiogrāfu, mēbeles un datortehniku, kā arī renovēt un pielāgot telpas Neatliekamā medicīniskā dienesta četru brigāžu vajadzībām. Projekta īstenošanas laiks: 2010. - 2012.gads. Projekta kopējās izmaksas ir Ls 748 488, Rīgas domes līdzfinansējums sastāda Ls 96 421 jeb 13 % no kopējā finansējuma.
- Nodarbinātības valsts aģentūras 2010.gada 3.augustā izsludināja projektu konkursa otro kārtu darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.4.1.2.4. apakšaktivitātes „Sociālās rehabilitācijas un institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība reģionos” ietvaros. Projekta konkursā pieteicās 22 sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem Labklājības departaments noslēdza savstarpēju nodomu protokolu un atzina par atbilstošiem Rīgas pilsētas vajadzībām alternatīvo sociālo pakalpojumu attīstībā. ESF finansējumu ieguva 8 sociālo pakalpojumu sniedzēji.
Trijos projektos, „Sociālās rehabilitācijas un atbalsta pakalpojumu kopums Rīgas pilsētas ģimenēm ar bērniem”, „Sociālās rehabilitācijas un institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība personām, kurām ir objektīvas grūtības sevi aprūpēt vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ” un „Daudzpakāpju resocializācijas pasākumi bijušajiem ieslodzītajiem. Pirmā kārtā.” Labklājības departaments darbosies kā projekta partneris.

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar „Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma” 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Saskaņā ar Labklājības departamenta nolikuma uzdevumiem, kas atrunāti 11.4.punktā „informē sabiedrību par Departamenta funkcijām un uzdevumiem, nodrošina informācijas pieejamību pilsētas iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtību, apjomiem un iespējām, kā arī sekmē iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, profilakses, t.sk. atkarību profilakses, jautājumiem, veic šo jautājumu koordināciju pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055**, kas strādā darb dienās no plkst. 9:00 līdz 17:00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte. 2010.gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālie darba speciālisti, tika saņemti 24 777 zvani, un sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Visvairāk zvanu saņemts par vienreizējo pabalstu pārtikas iegādei 3526, kas ir 14,23% no zvanu kopskaita, par Rīgas Sociālā dienesta speciālistu pieņemšanas laikiem un darbiniekiem saņemti 2548 zvani -10,28% , bet jautājumā par dzīvokļa pabalstu zvanīts 1981 reizi – 8%. Balss pastkastītē ir reģistrēti 1550 zvani uz kuriem arī ir sniegtas atbildes.

2010.gadā sabiedrības informēšana noritēja saskaņā ar izstrādātu mediju plānu. Informācijas nodrošināšana rīdziniekiem notiek dažādos līmeņos un daudzveidīgās aktivitātēs, kuras ir vērstas gan uz rīdziniekiem kopumā, gan uz atsevišķām iedzīvotāju grupām, piemēram, bezdarbniekiem, bezpajumtniekiem, pensionāriem u.t.t.

Rīdziniekiem Labklājības departaments nodrošina informācijas pieejamību par sociālajiem jautājumiem, sadarbojoties ar plašsaziņas līdzekļiem, izvietojot reklāmas sabiedriskajā transportā un plakātus uz Rīgas tiltiem, izstrādājot daudzveidīgus informatīvos bukletus. Regulāri tiek atjaunota un aktualizēta informācija **Labklājības departamenta mājas lapā** www.ld.riga.lv, kurā ir nodrošināta informācijas pieejamība ne tikai par Rīgas pašvaldības sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību, bet arī par līgumorganizāciju darbu, dažādām aktivitātēm sociālo jautājumu jomā, kā arī iespēja iepazīties ar valsts un pašvaldības likumdošanu, un citiem aktuāliem jautājumiem. 2010.gadā mājas lapa ir skatīta 287 087 reizes, vairāk kā 67% interesentu mājas lapu ir atraduši caur Google.lv meklētāju.

Labklājības departamenta stands NVA organizētajā izstādē